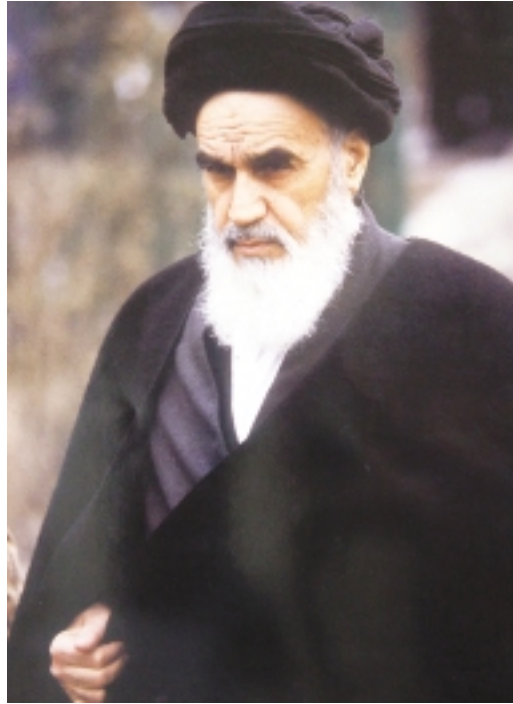

آینه های مکتوب

۱۳۴۲-۱۳۶۸

۷۰۰ کتاب

بررسی ابعاد زندگی، شخصیتی و آثار مرجع عالیقدر عالم تشیع و رهبر انقلاب دینی معاصر حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه گرچه با شروع نهضت وی در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ در قالب مقالات یا جزواتی آغاز شد اما با وقوع انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن وارد مرحله نویسی شد. پیوند انقلاب اسلامی با اندیشه امام خمینی و اینکه انقلاب اسلامی بدون نام وی اصولاً فاقد هویت و ریشه است موجب شد تا هرگاه سخن از انقلاب به میان آید نام امام در کنار آن به اذهان خطور کند. بیشتر کتاب های منتشر شده قبل از سال ۱۳۶۸ خورشیدی مرتبط با موضوع انقلاب اسلامی، نهضت ۱۵ خرداد بوده است اما پس از رحلت امام خمینی (ره) و انتشار وصیتنامه سیاسی- الهی توجه به ابعاد فکری، شخصیتی، اخلاقی، عرفانی، فلسفی، رهبری، شاعری و معلمی وی افزون شد و تا ابتدای سال جاری ۷۰۰ عنوان کتاب درباره وی منتشر شد که به ترتیب سال در گزارش کتاب هفته آمده است.

حوزه های چندگانه مطالعاتی

آیت الله محمدرضا توسلی: امام در چندین زمینه مطالعه داشتند. یکی از منابع مطالعاتی ایشان کتاب هایی بوده که برای تدریس هر چه صحیح تر مدام در حال مطالعه آنها بودند

۴

پیوندهای ناگستنی با کتاب

امام و کتاب. هر آنچه شنیدیم از محققان و یاران نزدیک امام، هیچ نبود جز پیوند ناگستنی این پیرفرزانه با کتاب

۶

دانشنامه امام خمینی (ره)

تنظیم و نشر آثار در گذر زمان

در روزی چهاری که سرشار از باران بوده به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام رغبتم؛ این مؤسسه در زمان حیات امام و با درایت حاج احمد آقا خمینی تأسیس شد و تا به حال کتاب های فراوانی را پیرامون شخصیت امام و نظری وی بر وقایع دنیا چاپ و توزیع کرده است...

درون کتابخانه تخصصی

کتابخانه تخصصی امام خمینی (ره) وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، دفتر قم در تابستان ۱۳۶۹ در شهر مقدس قم پایه گذاری شد و در نیمه شعبان همان سال به طور رسمی افتتاح گردید.

۱۲

گفت و گو

جاذبه های یک زندگی

دکتر غلامعلی رجایی: شش جلد کتاب دارم که پنج جلد به ترتیب موضوع پیرامون و حول شخصیت امام است اما کتاب ششم که کتابی مستقل است صحبت های امام درباره خویش است

۱۰

اصحاب فرهنگ و هنر در جماران

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به همراه معاونان کارکنان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از هنرمندان و اهل فرهنگ و قلم یکشنبه هشتم خرداد با حضور در حسینیه جماران با آرم‌های ولای می‌نگار جمهوری اسلامی ایران تجدید میثاق کردند.

احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به تألیفات بسیار درباره امام خمینی(ره) گفت: بر اساس گزارش چند سال قبل پیش از اهورا فر درباره امام منتشر شده و علاوه بر آن کنفرانس‌ها و اجلاس‌های بسیاری هم در باب شخصیت امام برگزار شده است.

مسجدجامعی با تأکید بر وجه فرهنگی دیدگاه امام افزود: وجه فرهنگی دیدگاه امام خمینی کنش‌مورد توجه قرار گرفته و در درون همه مفارقات نگاه سیاسی و فکری سیاسی امروز و گذشته‌ها یکی که جوهره فکر و حرکت امام‌پسینی برکنه فرهنگی است که در کتابات و آثار جلوه می‌کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به اینکه امام خمینی(ره) در دوره‌ای که نگاه به دین در مدامای حرکت نظام جهانی مورد غفلت بود، دین و ایمان را مایهٔ حرکت و برنامه‌های خود قرار داد است.گفت:انقلاب اسلامی انقلابی فرهنگی است که ریشه در دین دارد امروز جامعه ما از چالش‌های فرهنگی و هنری که در چالش‌ها دین بر اساس نگاه امام جا می‌شد است بهره می‌گیرد وی موفقیت‌های هنری کشور را در عرصه بین‌المللی متأثر از سیره امام خمینی(ره) خوانده و ادامه داده اگر امروز در رشته‌های مختلف هنری مثل سینما توانسته ایم در سطح بین‌المللی موفقیت‌هایی را به دست آوریم، تأثیر سیره عملی، فکری و حیات‌نامه(ره) است و این حرکت را از برای جامعه فرهنگی هموار کرد.نگاه ارادت امروز یاد توجه به سنت‌های فرهنگی از دستاوردهای جدید فرهنگی هنری بهره گرفته و هنر ایران در همه جای جهان به نجابت شناخته شده و مورد توجه و پذیرش جهانی است.مدیون نگاه بلند و ولای حضرت امام(ره) به فرهنگ و هنر است و آینده هم در آن آن نگاه است.

مسجدجامعی نگاه بیشتر جیش‌های دینی را معطوف به فرهنگ ایرانی خوانده و افزود:احلاق و معنویت دورکن فرهنگ ایرانی است و به همین خاطر این فرهنگ دارای یک خاصیتکه جهانی و مورد قبول همگان است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پایان سخنانش اظهار امیدواری کرد که حضور هنرمندان و اهل قلم به یک سنت برای تجدید بیعت با افکار و آرمان‌های امام خمینی(ره) تبدیل شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسن خمینی در ادامه با تأکید بر نقش رساله و هنر در دنیای امروز گفت: در گذشته قدرت در سایه شمشیر تعریف می‌شد اما امروز رساله و زبان هنر از مهم‌ترین عوامل موجود آورنده قدرت هستند.

سید حسن خمینی گفت:کتاب عمومی را مؤثرترین عامل قدرت بشر خوانده و افزود:دینی که هیچ فرهنگ و تمدنی وجود نداشته است، تمدنی قدرتی به روز ششمین سیران‌ها را اختیار می‌گردد اما امروزه اگر این قدرت در سایه توپ‌ها هم باشد، افکار عمومی بر آن تأثیر گذار خواهد بود.

وی با تأکید بر نقش فرهنگ و هنر گفت: با اهمیت دادن به مفره فرهنگ و هنر باید هر ترفلی در این حوزه، بازآشناسی شود.امروز چه به نگاه دوستانه و چه دشمنانه و چه با نقد صفت‌ها با غیر صفت‌ها به دستاوردهای نظام اسلامی پرداخته شود، همه آنها جزو ثمره نظام نیست و باید به دست هنرمندان پاسداری شود.

خمینی در ادامه با تأکید بر پیوند عمیق میان افکار عمومی و هنرمندان به ترمیم و پشرفت فرهنگ و هنر در کشور اشاره کرد و گفت:حسینیه ایران از مفارقتی به حسنگ است. و متفکر امروز رشد کرده است و روزنامه‌نگاران ما هم با همه مسائل و مشکلات بسیار پیشرفت کردند و حرکت رویه رشد روزنامه‌نگاران به اندازه‌ای است که می‌تواند در حد استانداردهای جهانی قلم بریزند. در حوزه ترجمه، نگارش و انتشار کتاب هم فعالیت‌های مناسبی در کشور انجام شده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسن خمینی در پایان سخنان خود بر حفظ میراث انقلاب و ثمره تلاش چنانچه ساله معاصر تأکید کرد و تحقق نگهداری از این میراث را امریط به تلاش هنرمندان خواند.

در این مراسم حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمود دعایی، مدیر مسئول مؤسسه مطالعات چند منظوره از امام خمینی(ره) بیان کرد: علی موسوی گودرودی هم‌چنانی از شعرای امام و راستکاران یا که در زمان حیات حضرت امام(ره) شعر مری که آمن از نفسش بر می‌شده را که در سوگ رحلت امام(ره) سروده بود ترانه کرد.هنرمنان و اهل فرهنگ در پایان از عسکرها و قصایر و آثار امام خمینی(ره) در نگارستان جماران بازدید کردند.

فرزاد خلقی نورآبادی

کارنامه

آینه های مکتوب ۷۰۰عنوان کتاب (۱۳۸۴-۱۳۶۸)

پرسی امداد زندگنی، شخصیتی و آثار مرصع **عالم شمع** و **دبیر انقلاب دین معاصر** حضرت امام خمینی رضوان **الله تعالی** علیه **گرجه** با شروع **نهفت وی در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ در قالب مقالات** یا **جزوایی** آغاز شد اما با **وقوع انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن** وارد **مرحله نویسی** شد. **پیوند انقلاب اسلامی** یا **اندیشه امام خمینی** و **اینکه انقلاب اسلامی بدون نام وی اصولا فاقد هویت** و **ریشه است** **موجب شد تا هرگاه سخن از انقلاب** به **میان آید نام امام** در **کنار آن** به **آذهان** **خطور کند.** **بیشتر کتاب‌های** **منتشر شده قبل از سال ۱۳۶۸ خورشیدی مرتبط با موضوع انقلاب اسلامی، نهفت ۱۵ خرداد بوده است** اما پس از **رحلت امام خمینی(ره) و انتشار وصیتنامه سیاسی- الهی** **توجه** به **ایجاد فکری شخصیتی، اعلامی، عرفانی، فلسفی، رهبری، شاعری و معلمی وی** **زیون شد و نا ابتدای سال جاری ۷۰۰ عنوان کتاب** **درباره وی منتشر شد که به ترتیب سال در این گزارش می‌آید.**

۱۳۶۸

سال ۱۳۶۸ جهان شاهد رحلت جانگداز رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران امام خمینی(ره) بود، در این سال که ملت ایران در ماتم او چون تسخیر می‌سوخست وصیتنامه سیاسی الهی آن قید سعید در شمارگان بالا منتشر شد. در این سال ۱۸ عنوان کتاب درباره شخصیت، آرا و آثار امام خمینی روانه بازار نشر شد.
حقیقه انقلاب که در برگزیده مجموعه سخنرانی‌های امام خمینی طی سال‌های قبل و بعد از انقلاب بود از جمله آثاری است که در سال ۱۳۶۸ انتشار یافت.
ناشران دولتی از جمله جبهه فرهنگ و ارشاد اسلامی به همراه سازمان تبلیغات اسلامی در این راه پیش قدم بودند.
کتاب «باده عشق» مجموعه اشعار عرفانی امام(ره) که ریاضیات و غزلیات را نیز در بر می‌گرفت در این سال منتشر شد.

۱۳۶۹

در سال ۱۳۶۹ یعنی یک سال پس از رحلت رهبر انقلاب اسلامی باز دو کتاب اصفه نوره و وصیت‌نامه در شمارگان بالا به وسیله ناشرانی چون صدا و سیما، سازمان حج و زیارت و دبیرخانه کنفرانس بین‌المللی اندیشه اسلامی روانه بازار شد.
در مجموع در این سال ۲۰ عنوان کتاب منتشر شد که بعد از دو اثر نامبرده بالا می‌توان به «رساله آموزشی» برگرفته از توضیح المسائل امام (ره) و زندگی‌نامه امام خمینی اثر محمدحسن رحیمی اشاره کرد.

انتشار کتابی درباره زندگی و سیر مبارزات امام خمینی دو قبل از انقلاب به همراه سخنان وی در زمان‌ها، مکان‌ها و دیدار با گروه‌های مختلف مردمی در قالب مجسمه نوره، مورد استقبال عموم قرار گرفت چرا که نشر مجدد این دو اثر خود شاعدری بر توجیه افکار عمومی بوده است.

۱۳۷۰

درسال ۱۳۷۰ رونق چندانی را شاهد نیستیم چراکه در این سال تنها ۲ عنوان کتاب درباره امام راهی بازار نشر شد.
کتابی با عنوان «قصه فلسفی و الصورتی هی رویه الامام خمینی» به زبان عربی به همراه ترجمه روسیه و انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن چاپ و منتشر شدند.
وصیت‌نامه امام نیز در این سال جدید چاپ و به وسیله ناشران مختلف منتشر شد.

۱۳۷۱

در سال ۱۳۷۱ شاعدر انتشار ۷ عنوان کتاب هستیپ، خلاصه مقالات کنگه‌راهی که به بررسی اندیشه‌های اقتصادی امام خمینی پرداخته بود به صورت درآمد، احکام ویژه باتوان براساس فتاوی امام به همراه حقیقه نور در چند جلد راهی بازار نشر شد.
مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره) نیز در ترویج این آثار نقش مهمی ایفا کرد.

۱۳۷۲

در این سال ۱۹ عنوان کتاب درباره امام (ره) چاپ و نشر یافت.
مولفان در این سال بیشتر به بررسی ابعاد فکری و شخصیتی امام خمینی پرداخته‌اند که نتیجه آن دیدگاههای فرهنگ و اخلاق کارگران در کلام امام خمینی بود.

«دیوان شعر» وی نیز در این سال راهی بازار نشر شد، به

عدهٔ کتاب‌های منتشر شده در این سال در حوزه کودکان

و نوجوانان بوده است.
انتشار ۱۴ عنوان کتاب در سال ۱۳۷۲ نشان دهنده تلاوم معرفی شخصیت و اندیشه امام در بین مخاطبان جامعه در قافلهٔ مختلف می بود است.
از جمله آثار می‌توان به «با پای آفتاب» و «آشای خنجر» برای کودکان و نوجوانان نام برد.

«اندیشه امام خمینی درباره تغییر جامعه» و «سینمای دین» شامل چهل و هختماد امام خمینی از بهترین کتاب‌های این سال بودند.
سازمان تبلیغات اسلامی در حوزهٔ نشران دولتی پنجره از حوزه خصوصی در این سال فعالیت خوبی داشتند.

۱۳۷۳

کتاب‌های این سال به ۹ عنوان رسید.
حقیقه انقلاب به صورت کتاب جدید چاپ و منتشر شد.
کتابی به زبان عربی به نام «مراهنمای سخنان بن جاید الامام خمینی ترجمه شد و ناشرانی چون هوزیه و مرکز اسناد انقلاب اسلامی فعال‌ترین ناشران در نشر آثار درباره امام خمینی (ره) بودند.

۱۳۷۵

در سال ۱۳۷۵ عنوانی کتاب‌ها ۲۲ رسید.
کتاب‌های حوزه بزرگسال به همراه کودک و نوجوان قابل توجه بودند.
کتاب‌های «انقش امام خمینی در جهان معاصر» نوشته نعمت‌الله باوند و «دوسعه و نظام بهره‌وری از منظر امام خمینی» نوشته سید حسین پیمان را از جمله آثار مهم می‌توان برصورت.
در حوزهٔ کودک و نوجوان کتاب‌های «با پای توشت آفتاب» نشان‌آزاد، دیدار با دریا در برگزیده زندگنی امام خمینی نوشته عبدالمجید نجفی، مهمان آسمان نوشته ناصر نادری و «بالاخره ایگ بچه برکت» نوشته مهزی ماهوتی را می‌توان نام برد.

۱۳۷۶

آثار کتاب‌های پیرامون شخصیت و آثار امام خمینی به ۲۰ عنوان رسید.
درآمدی بر وصیت‌نامه امام (ره) و امام از دیدگاه رهبری منتشر شدند.
مؤسسه الآراف به چاپ و نشر دو کتاب به زبان عربی به نام‌های «الاسلام الفوری و ضروریه فاسفی» فی الآلاه و «الوصیه الآلهیه» تألیف نمود.
ناشران دیگری چون مهر، فطرت، پنجره، بنیاد، سازمان تبلیغات اسلامی و مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام نیز کتاب‌هایی را عرضه کردند.

۱۳۷۶-۱۳۶۸

۱۳۳ عنوان کتاب

از رحلت امام خمینی در خرداد ۱۳۶۸ تا پایان ۱۳۶۶

تعداد کتاب‌هایی که به شخصیت، آراء اندیشه و آثار وی پرداخته بودند به ۱۳۳ عنوان رسید.

وحیت‌نامه و *حیغه نور* دو کتابی هستند که بیشترین شمارگان را در این ۹ سال به خود اختصاص دادند. از سال ۷۲ به بعد شاهد نشر کتاب‌هایی در حوزه کودک و نوجوان و بزرگسالان درباره زندگی، آثار و ابعاد شخصیتی امام خمینی هستیم.

بررسی آماری این کتاب‌ها از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۲ نیز در این گزارش مدنظر بوده و کثرت عناوین و تنوع موضوعات در طول این سال‌ها کاملاً مشهود است.

۱۳۷۷

در سال ۱۳۷۷ نیز شاهد رشد این قبیل کتاب‌ها هستیم به گونه‌ای که در این سال به ۳۳ عنوان می‌رسد.

سیری در اندیشه عرفانی امام خمینی نوشته اسماعیل منصوری لاریجانی و مریدی که از فراسوی باور مامی آید نوشته نادر ابراهیمی به همراه مجموعه کتاب‌های راه امام، روشنگری و ورزشکاران ایران از دیدگاه امام خمینی راهی بازار نشر شدند. مؤسسه فرهنگی فغد و لایت، ذکر امیربهادر، خراج، آریابان و… در این سال بیشکام نشر بودند.

۱۳۷۸

سیر صعودی کتاب‌ها را در سال ۱۳۷۸ نیز می‌توان دید. در این سال ۸۶ عنوان کتاب راهی کتابفروشی‌ها و مراکز فرهنگی شد. کتاب‌هایی چون سیری در اندیشه عرفانی امام خمینی، چکیده مقالات کنفره امام خمینی و اندیشه حکومت اسلامی، روحانیت از دیدگاه امام خمینی، امام خمینی و عرفان اسلامی از این جمله‌اند.

از سال سید سیدالای کتاب‌های پرامون لیدشه امام خمینی در سال ۱۳۷۸ نسبت به سال ۱۳۷۷ و دیگر سال‌های قبل بیشتر به این نکته بر می‌گردد که سال ۱۳۷۸ معاداف با یکصدمین سال تولد امام خمینی(ره) بود و در این سال برنامه‌ریزی‌های منسجمی برای گرامیداشت ایشان در نظر گرفته شده بود.

حوزه کودک و نشر نیز در این سال با مجموعه داستان‌های کوتاه درباره امام نوشته ابراهیم حسن بیگی، آسمان پرستاره و دهکده کوچک نوفال لوشان‌بهره‌مند شد. ناشرانی چون کلام، رنگین گلزار، ایران مهر، منیم، شاد، بار، آزادی و پیام عبرت در تولید این کتاب‌ها هفتن عمده‌ای ایفا کردند.

۱۳۷۹

کتاب‌های این سال به ۹۳ عنوان رسید. از مهمترین این آثار می‌توان به چکیده یکصد کتاب درباره امام خمینی به زبان‌های فرانسوی، جاگاده مردم در نظام اسلامی از دیدگاه امام خمینی، امام خمینی و فلسفه سیاسی در اندیشه و عمل امام خمینی، جامعه شناسی سیاسی، نظم از دیدگاه امام خمینی، مشایخ از دیدگاه امام خمینی، جلوه‌های معنوی امام خمینی، آسیب‌شناسی انقلاب از دیدگاه امام، امام علی(ع) از دیدگاه امام خمینی و بالاخره پنجاه تصویر از امام و ایران راهی بازار نشر شدند. شمارگان این کتاب‌ها بین ۳۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ نسخه در رسان بوده است و ناشران فعال در این حوزه را می‌توان ندیر، نسیم، دامین، به‌نشر، غروج و شاهد نام برد.

۱۳۸۰

رشد کمی در سال ۱۳۸۰ فوق‌العاده بالا بوده است و قریب

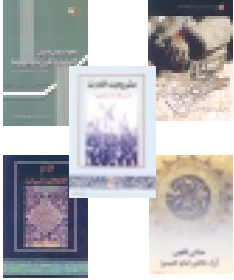
به ۴۰ عنوان نسبت به سال قبل افزایش نشان می‌دهد. در سال ۸۰ باًع بر ۱۳۰ عنوان کتاب چاپ و منتشر شد. بخشی از این کتاب‌ها مجموعه مقالات توصیفی درباره امام خمینی و بخشی دیگر مربوط به کتاب‌های داستانی در حوزه کودک و نوجوان به صورت مجموعه‌های چندجلدی است.

از جمله این آثار می‌توان به کتاب‌هایی به زبان عربی چون امام و عاشقرا و به سوی عشق اشاره کرد. کتابشناسی جایگاه زن در اندیشه امام خمینی(ره) و مجموعه مقالات مسائل مستحدنه به همراه کتاب‌هایی به زبان انگلیسی منتشر شد.

مجموعه‌ای نیز با عنوان اصلی امام خمینی و حکومت اسلامی در محورهای فرعی چون اجتهاد، نهادهای سیاسی، احکام حکومتی، فلسفه سیاسی، نهادهای سیاسی و اصول مدنی، ماخذشناسی اندیشه سیاسی امام و آزادی در اندیشه امام خمینی از زیرچاپ خارج و در کتابفروشی‌ها عرضه شدند. علاوه بر مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی که در طول این سال و سال‌های قبل نقش عمده را ایفا نموده است می‌توان به ناشرانی چون فداه، فردوس، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و… اشاره کرد.

۱۳۸۱

۷۷ عنوان کتاب در این سال نشان از کاهش کمی نسبت

به سال‌های قبل دارد. اما عناوین کتاب‌ها بیشتر حول ابعاد شخصیتی و اندیشگی امام دور می‌زند. در این سال کتاب‌های چون امام خمینی و مبانی نظری سیاست خارجی، حقوق مردم در حکومت، سیر اخلاقی و تربیتی امام خمینی(ره)، ورزش و ورزشکاران در اندیشه امام خمینی (ره)، امام خمینی و جامعه مدنی، هفتت امام خمینی و مطبوعات رژیم شاه، تقریرات فلسفه امام خمینی، نماز در اندشه و سیره امام خمینی و… منتشر شدند.

ناشرانی چون غروج، کوثر غدیر، یازنه، پژوهشگاه امام انقلاب، مؤسسه نشر آثار امام، مهتاب ماندگار، امامت، مؤسسه فرهنگی فغد و لایت، دارالفکر، رهشون و بوستان کتاب تم در نشر این کتاب‌ها فعال بودند. شمارگان بین ۲۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ نسخه و عمده آنها ۵۰۰۰ نسخه بوده است.

۱۳۸۲

در سال ۱۳۸۲، با شاهد کاهش کمی آثار درباره امام خمینی هستیم و این کتاب‌ها به ۵۴ عنوان رسید. شطرافی از زندگانی امام خمینی به همراه کتابشناسی توصیفی کتابشناسی امام خمینی به بازار عرضه شد. اثر مهم (ایدئولوژی، رهبری و قرآنی‌انقلاب) نیز به همراه مجموعه ابراه امام و گفتارهای مهم، مهاجر، خیرالبریه، نسل کوثر، جمال و عرضه شدند.

در این سال شاهد نشر کتاب‌های مقابسه‌ای با تطبیقی هستیم که از جمله آنها می‌توان به «بررسی تطبیقی تعامل مردم و حاکم از دیدگاه امام محمد غزالی و امام خمینی» اشاره کرد. سهم کتاب‌های کودک نیز در این سال محفوظ بود و ناشرانی چون غروج، پژوهشگاه امام خمینی و انقلاب اسلامی، سوره مهر، مهاجر، خیرالبریه، نسل کوثر، جمال و بوستان تم فعال بودند.

۱۳۸۳

در این سال عنوان کتاب‌ها عد ۹۰ رسیده که نسبت به سال قبل از رشد ۴۰ درصدی برخوردار بوده است. مجموعه پنج جلدی «امام در آینه اساده به روایت اسناد شهربانی» به وسیله مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره) منتشر شد. کتاب‌های دیگری با عنوان امام خمینی سوم می‌لادی، نامه‌های عرفانی، آریش از دیدگاه امام خمینی(ره)، معضاجه‌های تاریخی نوشته اورینانا فلاچی، دو مقطع بزرگسالان به بازار آمدند. در حوزه سنی کودک و نوجوان کتاب «آمی تراز آبی» که در برگزیده مجموعه قصه‌های زندگی امام از پیروزی انقلاب تا رحلت بود و وسیله نویسندگانی چون افسانه شیمان‌نژاد، ناصر نادری، زینا افلاطون، علی اصغر جعفریان و با نقاشی فیروز گل محمدی، اکبر نیکان‌پور، لیلی درخشانی و… چاپ و منتشر شد. ناشران فعال در این سال را می‌توان غروج، نسیم انتظار، مهر، پیام آزادی، پنجره و کوثر غدیر نام برد.

۱۳۸۴

در دو ماهه اول سال جاری ۵ عنوان کتاب درباره آراء و اندیشه‌های امام خمینی چاپ و منتشر شده است. کتاب‌های فوای مسلح در اندیشه امام خمینی نوشته مهدی مرتضی و علی‌اصغر رحمتی، سیر نظریه‌نگار سیاسی امام خمینی نوشته نجف لک‌داسی، گلچین عرفانی امام خمینی نوشته هادی وکیلی و تجدیدچاپ وحیت‌نامه از این جمله‌اند.

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، نشر لیلی و مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی در این دو ماهه این کتاب‌ها را به بازار نشر سپردند.

از ابتدای سال ۱۳۷۷ تا دو ماهه اول سال ۱۳۸۴ ۵۶۷ عنوان کتاب در حوزه زندگی، آراء آثار و اندیشه امام خمینی(ره) چاپ و منتشر شده است و با توجه به اینکه در سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۶ تعداد ۱۳۳ عنوان کتاب منتشر شده است می‌توان گفت که از بعد از رحلت امام خمینی تاکنون ۷۰۰ عنوان کتاب درباره آثار، آراء و اندیشه‌های وی به زبان‌های فارسی، عربی، انگلیسی، ژاپنی، آلمانی و… منتشر شده است.

سیارگی از اندیشمندان از جامعه‌شناسان سیاسی گرفته تا حکیمان و فلاسفه غرب و شرق درباره انقلاب ایران و امام خمینی کتاب‌های بارآرین سه دهه اخیر نوشته‌اند و بعضی از این کتاب‌ها به فارسی ترجمه شده است. سیارگی از آثار امام خمینی نیز به زبان‌های مختلف عربی، انگلیسی، بنگالی و… ترجمه شده است که بررسی این قبیل کتاب‌ها مجال دیگری را می‌طلبد.

گزارش وضعیت انتشار کتاب و مقاله با موضوع امام خمینی (ره)

تحلیل و بررسی گزارش وضعیت انتشار کتاب با موضوع امام خمینی(ره)

- از تاریخ ۱۳۵۹م تا آخر اردیبهشت ۱۳۸۲ در مجموع ۱۹۴۴ عنوان کتاب با موضوع امام خمینی (ره) انتشار یافته است.

تعداد عناوین کتاب‌های چاپ‌شده بر اساس سال انتشار

بیشترین تعداد کتاب به ترتیب در سال‌های ۸۰ تا ۱۳۰ عنوان، ۸۳ تا ۹۰ عنوان منتشر شده است.

بیشترین شمارگان چاپ اول

۱-راه عشق-نامه عرفانی حضرت امام خمینی، خطاط، جواهر پیر- ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر احقرت امام خمینی (ع)، ۶۸۷/۱، شمارگان ۱۰۰۰۰

۲-پیام اسقامت- پیام حضرت امام (ره) ذی‌حجه ۱۴۰۸- تیر ماه ۱۳۶۷، ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - سازمان چاپ و انتشارات، ۶۸۷/۱، شمارگان ۱۰۰۰۰ نسخه

بیشترین شمارگان چاپ دوم

۱-فریاد برات- پیام حضرت امام خمینی (ره) به حجاج بیت‌الله الحرام، ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، سال ۶۶۷/۱،نوبت چاپ: ۳، شمارگان: ۱۰۰/۰۰۰

بیشترین نوبت چاپ:

کتاب رساله آموزشی (منتخبی از توضیح المسائل امام خمینی(ره) بیشترین نوبت چاپ (۴۷

نوبت) را داشته است.

فعال ترین ناشر :

موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی ۱۹۴ عنوان

موسسه فرهنگی فغد و لایت ۵۴ عنوان

بوستان کتاب قم ۶۷ عنوان

دفتر نشر فرهنگ اسلامی ۷۲ عنوان

نشر منبر ۶۱ عنوان

کتاب با زبان خارجی :

از سال ۱۳۵۸ تا کنون، ۳۱ عنوان کتاب به زبان‌های خارجی (بجز زبان عربی) به چاپ رسیده است.

گزارش وضعیت انتشار مقاله با موضوع امام خمینی (ره)

بر اساس آمار موجود در لوح فشرده نامه از تاریخ ۱۳۷۱ تا آذر ۸۳ تعداد ۱۹۵۰ عنوان مقاله، گفت‌وگو و نقد آثار با موضوع امام خمینی در روزنامه‌ها و نشریات کشور چاپ و منتشر شده است و روزنامه‌های کثیرالانتشار همشهری، ای، ایران، کیهان اطلاعات بیشترین مقالات با این موضوع را به خود تخصیص داده‌اند. در مقالات مذکور زندگی، جنبه‌های شخصیتی و فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی امام مورد بررسی قرار گرفته است.

احمد امینی

یکی از نزدیکترین یاران امام خمینی، آیت الله محمدرضا توسلی است. وی از قبل از انقلاب که در محضر امام به تحصیل پرداخت تا زمان فوت ایشان از نزدیکترین کسانی بود که در کنار امام به امور مردم سوادگی می کردند.

آیت الله توسلی دوره کامل فقه و اصول را از امام به پایان رساند، کتاب‌های طهارت و بیع نمونه کتاب‌هایی هستند که وی در قم نزد امام ختم کرد. وی جزو بیخ نثری بود که از کلاس‌های عرفان امام به همراه شهیدان مطهری و حاج آقا مصطفی بهر هجرت استند.

آیت الله توسلی بعد از انقلاب به عضویت جامعه مدرسین قم درآمد و به پیشنهاد همین مجمع مسؤولیت دفتر امام را عهده‌دار شد. وی بعد از تصعب حزب خلق مسلمان در اطراف امام به همراه ایشان روانه تهران شد. دلیل این نقل مکان آنچنان که عودآیت الله توسلی بیان می کند، کسالت قلبی امام بود. آری امام عصر آن روز مانع از بازگشت حزب خلق مسلمان شد و به پای صحبت ایشان نشست و اینچنین بود که عارضه قلبی بر امام آشکار شد و برای همیشه مجازان را برای اقامت خویش برگزید و شد پیر مجازان. و اما آیت الله توسلی بعد از فوت امام و به پیشنهاد فرزند لقبه ایشان حاج احمد آقا مصالح مربوط به اقامت‌های امام و به مدت ۱۳سال در درادبع شرح کرد. وی همچنین تا این زمان مسؤول و جوابگوی مسائل شرعی امام است. آیت الله توسلی را در اقامت کتف‌های ایشان نیز خدمت‌رسان کرده و به صدا در می‌آید و جوابگوی سؤالات متقدمین امام است در مجازان دیدار کردیم و به پای صحبت‌های ایشان نشستیم

نوع مطالعه امام و برخورد ایشان با کتاب را برای ما بیان بفرمایید
امام در کل مطالعه‌ای همراه تغییر و فکرم داشت. برای مثال ایشان هرروز به فرقت قرآن می‌خواند. امام هیچگاه از دیدگاه ایشان قرآن تنها کتابی برای فرقت نبود. من به گرات شاهد بودم که وی هنگام فرات قرآن مکث می کرد. مکثی که با فکر و تعمق در قرآن همراه بود. ایشان بر این اعتقاد بودند که مقصد و هدف اصلی این کتاب آسمانی هدایت بشر از ظلمات است. به همین دلیل فکرم ایشان در قرآن به همراه فرات در راستای یافتن و کشف صراط مستقیم بود. امام همچون امیرالمؤمنین به درک مسائلی از قرآن نایل شده بود که بسیاری را تاب شهیدان آن نبود.ایشان زمانی به حاج آقا مصطفی توصیه کرده بودند که بعضی مسائل را تا زمانی که در قید حیات هستند بیان نکنند. به همین دلیل هم امام اعتقاد داشتند که از این کتاب عظیم‌شان فکرم تکمیل آریه نشده است.

محدوده مطالعاتی امام چگونه بود؟

امام در چندین زمینه مطالعه داشتند. یکی از منابع مطالعاتی ایشان کتاب‌هایی بود که برای تدوین هر چه صحیح‌تر مدام در حال مطالعه آنها بودند. ایشان برای درسی که می گفت برنامه منظم و خاصی داشتند. ایشان زمانی که در قم بودند، درس فقه و اصول می گفتند و در این زمینه کتاب‌های مربوط به آن را مطالعه می کردند. همچنین درس فلسفه و عرفان را هم تدوین می کردند که به دلیل بعضی گونه‌نظری‌ها آن را کنار گذاشته‌ان. زمان جوانی در میان روحانیون درباره فلسفه و عرفان وجود داشت.

به یاد می آورم کسی را که با یکی از دوستانه به منزل یکی از مراجع تقلید می‌رفتیم. زمانی که دوماه از این مرجع پرسید که آیا منظومه صحاح ملاهادی سبزواری را دارید. وی جواب داد که نداشته‌ام و نخرامه داشت و نمی‌خواهم که داشته باشم. این کتاب که کتابی فلسفی است. هیچ در منزل این مرجع نبود که می گفت: نمی‌خواهم داشته باشم. در نجف مرسوم بود که اگر کسی فقه دست زدن و تفرق کردن این منظم را داشت با ائیم بر می‌داشت.

در این شرایط ناساعده بود که امام به تاجار تدوین فلسفه و عرفان را رها کرد. البته هیچ کس نمی‌توانست به امام برای این سئاله ایرادی بگیرد چون امام در عقدا روایت،روضه‌خواری و فلسفه اشک و کفره تک بود. در لااگر کسی بجز امام بود و درس فلسفه و عرفان تدوین می کرد.شاید خبری می‌خورد. حتی آنها امام را وارد کردند که درس اخلاقی خویش را از مدرسه فقیه به مدرسه حاج ملاصدق منتقل کند.

گفت و گو

حوزه های چندگانه مطالعاتی

در گفت وگو با آیت الله محمدرضا توسلی

خوب به یاد می آورم. زمان رضاخان بود که امام رامع از تدوین فلسفه و عرفان کردند و ایشان با نام درس اخلاق به این تدوین ادامه داد. درسی که مرحوم مطهری می گفت که درس اخلاق بود. بلکه درس سیر و سلوک بود که ما یک هفته تمام جذب این درس بودیم و بسیاری بر این اعتقاد بودند که درس صوفیگری و درویشی است و کاری کردند که امام مجبور به تدوین آن دو مدرسه حاج ملاصدق شد. امام در این رابطه هم کتاب‌های فلسفی و عرفانی فراوانی را مطالعه می کرد و دبستگی خاصی به کتاب و به منظومه‌های عرفانی داشتند.

امام زمانی که در نجف اشرف بودند، بیشتر واکنش‌ها را از جانب روحانیون آنجادید و به وی بسیار فشار آوردند. ایشان در این باره می گویند: خون دلی که من از این مشغورین خوردم بسیار دردآور بود و ضربات فراوانی بر من وارد کرد ولی بعد از آنکه از تدوین عرفان و فلسفه دست کشیدم، مطالعات کتب عرفانی و فلسفی را قطع نکردم و مدام به مطالعه آنها مشغول بود. یکی از خصوصیات امام در زمان تدوین اشراق و تسلط وی بر تمام جوانب تدوین بود که دلیل اصلی آن هم مطالعه دقیق کتاب‌های موجود در آن رابطه بود. یکی از نکات جالب توجه در خصوص امام مطالعه رمان و دیوان‌های شعر در زمان‌های بیکاری و تعطیلی ایشان بود. ایشان تنها مطالعه کتاب‌های مربوط به درس را نمی‌پسندید و در کنار آن رمان‌هایی چون بی‌نویان، را می‌خواند و از آن لذت می بردند. شب‌ها تا زمانی که به خواب می رفت در حال کتاب خواندن بود.

امام در چندین زمینه مطالعه داشتند.

یکی از منابع مطالعاتی ایشان کتاب‌هایی بود که برای تدوین هر چه صحیح‌تر مدام در حال مطالعه آنها بودند

یکی از زمینه‌های مطالعاتی امام، خواندن و مطالعه کتاب‌های اجتهادی تاریخی بود. بر تالیح مشروطه کاملاً مسلط بود و به یاد دارم که کتاب‌های کسروی را دوبار به صورتی دقیق خوانده بودند. ایشان بر این اعتقاد بودند که فقط کتاب‌های مسلمانان را مطالعه کنند. مسأله مهم برای امام در انتخاب کتاب برای مطالعه شخصیت نویسنده و صداقت وی در برابر حقایق و تاریخ بود. جوانان می‌دانند که از دید امام راه رسیدن به مقام و شان آسان والا، مطالعه دقیق و تعمق در کتاب بوده.مسأله‌ای که به اعتقاد ایشان تعمیق کننده فکرم انسان است. وی تمام اوقات خویش را به نحو منظمی در راه مطالعه صرف می کرد.من به شخصه هیچ وقت ندیدم آن تیمم که امام در فراغتی به مطالعه سرگرم باشد. آری همیشه با در حال مطالعه کتاب یا مجله و روزنامه بود و یکی از کارهای مهم و اساسی در زندگی امام مطالعه بود.

امام کتاب‌هایشان را چگونه تهیه می کردند و چگونه بر چاپ کتابی آگاه می شدند؟

ببینید امام هم اهل مطالعه روزانه روزنامه بود.هم اهل گوش کردن به رادیو حتی رادیوهای خارجی را هم گوش می داد. به یاد می آورم زمانی را که مرحوم مطهری شهید شدند. قبل از آنکه ما به امام اطلاع دهیم،ایشان از طریق رادیوهای خارجی مطلع شده بودند. آن شب که حزب جمهوری متفجر شد، حاج احمد آقا گفتند: به امام فعلا اطلاع ندهیم چون خواب است. من به حاجم گفتم که ساعت هفت صبح رادیوی امام را که همیشه بالای سرایشان بود،بیاونکی بیرون آورد تا بعد از زیمه‌سازی لازم این خبر تاگوارا را به ایشان اطلاع دهیم. زمانی که برای برواست رادیو زقیم، امام بیدار بود و گفت لازم نیست، خبر دارم که چه اتفاقی افتاده است. وی از رادیوهای خارجی خبر را دریافت کرده بود.

امام از طریق مجله‌ها و روزنامه‌ها که مدام در حال مطالعه آنها بود از چاپ کتاب‌ها آگه می شدند. بجز این، بچه‌های هم همیشه کتاب‌های را برای ایشان تهیه می کردند و یا اخیر می آوردند که لایال کتاب نوشته و چاپ شده‌است. اوآخر ر بعد از انقلاب هم که بسیاری از نویسندگان خود کتاب‌هایشان را هدیه برای ایشان می فرستادند.

کتابخانه شخصی امام به چه صورتی بود؟
هر کدام از طلاب و روحانیون کتابخانه شخصی دارند و امام هم کتابخانه شخصی خویش را داشتند. امام تمام کتاب‌های مورد علاقه‌شان را منظم و عزیزبندی شده در کتابخانه خویش نگهداری می‌کرد. قبل از انقلاب ایشان در قم یکی از کتاب‌های منزل را به کتابخانه شخصی خود اختصاص دادند. امام به که متألفه در آن زمان ساراک به خانه امام حیدرور شدند. تمام کتاب‌های شخصی ایشان حتی کتاب‌های خطی امام را هم مصادره کردند که خبره به سنگی برای امام بود چون واقعا به کتاب‌هایش علاقه‌مند بود. در آن زمان امام کتاب فرزالتی داشتند که مشتمل بر ۷۰۰قرن بود و قول‌هایی که از امام چاپ شده‌اند همه جدید هستند و تقریباً امام همه آن فرزالت را از دست دادند و دیگر نتوانستند آنها را جمع آورنی کنند.

فرزل‌هایی که مربوط به دوران انقلاب ایشان بود که اگر باقی می‌ماندند بی شک برای علاقه‌مندان به امام جای قابل تمایل بودند. ساراک معلوم شد که چه بلایی بر سر آن کتاب‌ها آورد. به یاد می‌آورم زمانی را که همین آقای توری‌عبدالی که در حال حاضر در قم تشریف دارند یکی از کتاب‌های خطی امام را در مهدیان در کنار خیابان یافته بود.ون آن را از دستفرشی خریدند و به امام تحویل دادند و معلوم شد آن کتاب که دستفرشی خود امام بود در مهدان در دست آن دستفرش در کنار خیابان چه می‌کرد. به هر حال امام از این مسأله بسیار خوشحال شد و نوشته بود یکی از کتابهایش را که ساراک مصادره کرده بود، دوباره پیدا کند.

در اینجا هم امام کتابخانه شخصی خویش را داشتند و تمام کتاب‌های مورد علاقه خود را دوباره جمع آوری کرده بودند. البته در این کتابخانه کتاب‌های بیشتری بود چون بسیاری از نویسندگان و دانشران برای امام کتاب هدیه می فرستادند و تقریباً تمام کتاب‌هایی که به امام هدیه می‌شد، در زمان مناسب مطالعه می‌کردند.

عارضه شخصی که با امام و در رابطه با کتاب دارید برایم بیان کنید؟

الان حضور ذهن آنچنانی ندارم... اما یک روز یک نفر یک گونی کتاب آوردند و من به تحویل دادم که به امام هدیه کرد. ایشان رقم و کفتم که فردی یک گونی کتاب را به شما هدیه کرده است.ایشان پرسیدند که از کجا آورده‌اند و چه کسی فرستاده است. جواب دادم که نمی‌دانم از کجا و چه کسی فرستاده.فقط یک نفر آن را به من تحویل داد که به شما تحویل نمود.ایشان راوی کشید و بازمه‌ای زد که گوش کتاب بود.قول کردند.در آن زمان امام فقه‌های داشتند که حالی بود. گونی کتاب را به فرموده ایشان به پای فقه بریم.ایشان با حوصله و صبر یک تک کتاب‌ها را نگریست و ما به می‌گفت که فلا کتاب را آنجا ولان کتاب را در پاس خود می‌گذرانیم. در واقع امام با حوصله کتاب‌ها را براساس عنوان و موضوع جدا کردند و در قفسه به ترتیب چندید. هیچ وقت از دید نگاهم بره که چگونه امام با دقت و حوصله کتاب‌ها را در قفسه تقسیم کرد.

امام فرد بسیار منظمی بود.ایشان هر روز صبح ساعت ۸ به اتاق کار خویش می آمد و من ترتیب ملاقات‌هایشان را می‌داد. هر گاه که من به اتفاق برای تنظیم این ملاقات‌ها می‌رفتم امام در حال مطالعه بود.ایشان هرگز از این زمان ظهر و مغرب که قرآن می‌خواند، ملقی و فشان را آب‌می‌خورد و روزنامه می‌خواندند. هیچگاه ندیدم که امام فراغ از مطالعه باشد. هر زمانی که به قدم زدن مشغول می‌شد.ایشان درروز سه بار قدم می‌زدند و همیشه قدم زدن برای اینکه از وقت خویش بهترین بهره را ببرد باشد. به فکر مشغول می‌شد؛آنکاری که مخصوص خود امام بود. یکی از مسائل جالب دیگر امام این بود که هیچ جاسوسی به دست نمی‌گرفت مگر هنگام ذکر در حالت قدم زدن بود. تا به حال هیچ کس هم امام را با تسبیح مشاهده نکرده است. تنها در حال قدم زدن بود که امام از مطالعه فراغ می‌شد.ایشان حتی مدتی مظفر بودند که افوا می‌گفتند.ایشان براساس کارها و فعالیت‌های ایشان کارهایشان انجام می‌دادند. مثلا هرروز ساعت ۱۰:۳۰تا۱۱:۳۰تاگوش می‌کردند. آنها منجر می‌شدند که آن وقت طبع تمام بیان ترتیب است و با فعالیت ایشان کارشان را تنظیم می‌کردند.امکان نداشت که امام در نظم کارهای روزانه‌اش خلل وارد شود.

به عنوان آخرین سؤال می‌خواهم پرسیم که امام چه نوع ادبیات داستانی را می‌پسندید و مطالعه می‌کرد؟

در زمان در اکثر زمان‌هایی که رایج بود، همچون بی‌نویان را امام مطالعه می‌کرد و نظر خود را می‌دادند. من خوب به یاد نمی‌آورم که چه کتاب داستانی را بیشتر می‌پسندید.ولی مسأله مهم منظمتر، که گفتیم کتبعلی نیون حیدروه مطالعاتی امام بود. وی واقعا مطالعات متنوع داشت و هر آنچه را که می‌پسندید، بدون امانه از آن طرفداری می کرد.

یادداشت

دانشنامه امام خمینی(ره)

افزایش تولید منابع علمی و فراوانی اطلاعات در دوره معاصر، دایرةالمعارف نگاری را اجتناب‌ناپذیر کرده است. امروزه شاعداً تدوین دایرةالمعارف‌ها و دانشنامه‌های درموضوعات بسیارزیو و تخصصی در زمینه‌های مختلف هستیم. اسلام خواهی و احیای اندیشه دینی در سده اخیر از رشد روزافزون مطالعات اسلامی برونه دربارۀ انقلاب اسلامی ایران و امام خمینی، رویکردهای مرجع نگاری در موضوع امام را با روش اِسْوَی اجتناب می‌کند. از سوی برآم جهان‌بین از پیش در دست و جوی اطلاعات درباره امام خمینی و اندیشه‌های وی بوده‌اند و از سوی دیگر کتاب‌ها، مقاله‌ها، پایان‌نامه‌ها، روزنامه‌ها، نشریات اموزاری و خیرهای بی‌شمار اما متفاوت از نظر اعتبار، در همه اخیر با موضوع امام و انقلاب منتشر شده است. دست‌اندرکاران مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی را بر آن داشته تا به تدوین دانشنامه‌ای جامع و کامل درباره امام خمینی با راهنمین عنوان همت گمارزند. این تصمیم از سال ۱۳۷۹ و با راه‌اندازی تشکیلات و دفتر مستقلی با عنوان دفتر تدوین دانشنامه امام خمینی در قم آغاز گردید.

از لحاظ تعریف، دانشنامه دانشنامه دایرةالمعارفی است اختصاصی و نه تخصصی به زبان فارسی که قابل ترجمه به زبان‌های دیگر است و مخاطب آن عموم افراد و پژوهشگران می‌باشد. این دانشنامه با رعایت قواعد علمی مرجع نگاری و دایرةالمعارف نویسی معاصر تدوین می‌شود.

اما در زمینه اهداف تدوین این دانشنامه، آنچنان که مسؤولان آن می‌گویند، پاسخ به نیاز پژوهشی جامعه جست و جوگر امروز در ایران و جهان، پاسخ به برخی شبهات و رفع ابهامات داخلی و خارجی، اصلاح رسانی در همه جوانب زندگی، آثار، افکار و رویانده‌های مرتبط با اینچنانکژ جمهوری اسلامی ایران، سلف‌گذاری روند پژوهشگری درباره امام و تکرار بی‌ساز مع پژوهشی با سخت‌وسو و معرفی ادبی دلی مداخل‌های دانشنامه و شناسایی سبترهای جدید پژوهشی پیرامون امام خمینی، از اهم اهداف نگارش دانشنامه امام خمینی است.

حجت‌الاسلام مقدم، مدیر اجرایی دانشنامه امام خمینی با اشاره به تاریخچه آن می‌گوید: این دانشنامه با پیشنهاد یکی از پژوهشگران در سال ۱۳۷۹ و با تصویب آن آغاز شد. در آن زمان منظور طراحان و ارائه‌دهندگان تدوین دانشنامه انجام آن به صورت محدود و پرروزه بود اما با انجام کارشناسی و مشاوره‌های فنی به این نتیجه رسیدند که نگارش دانشنامه امام در سطح دانشنامه‌های ارزشمند و آثار کمیکد و همچنین با توجه به نفوذ ناما و حساسیت‌های موضوع تنوع آن به صورت یک پروژه به فرد یا افرادی واگذار شود، به همین جهت، اساس را بر اجرای تشکیلاتی آن قرار دادند.

یک شورای علمی است که بررسی و تصویب سیاست‌ها و رویکردنگاری کلان علمی و پژوهشی و تصویب نهایی مداخل‌ها و نظارت بر روند تدوین دانشنامه امام خمینی در برهه‌ها دارند.

بخش‌های علمی دانشنامه

کار نگارش و تدوین دانشنامه امام خمینی در دو بخش: اجتماعی-تاریخی و بخش فقهی-حقوقی در حال انجام است. بخش اجتماعی-تاریخی، شامل دو گروه اجتماع و سیاست‌ها و تاریخ و شخصیت است.این بخش هدفه دارد تا مبن مداخل‌ها و مقالاتی می‌باشد که نظریات و دیدگاه‌ها و مواقع اجتماعی، سیاسی، فرهنگی امام خمین را به طور مستند و دقیق تبیین کند و نیز آگاهی‌ها و اطلاعات جامع و مستندی را درباره زندگی شخصی، خوادگی و اجتماعی ایشان و پرورش آنجا نماید.آنچنان که مدیران

کتاب

امیدهای امام

امیدهای امام (رؤیانه امام و کودکان)ناشر: مؤسسه چاپ و نشر عروج ۱۳۸۳.

امیدهای امام، دبستان‌ها هستند آنان که کودک و مصومند و آینده جامعه را می‌سازند. شناخت آنها از امام در قالب نقاشی و خاطرهٔ موج می‌زند. کتاب امیدهای امام در برگزیده نقاشی‌های کودکان از امام، همراه با خاطرات امام و بچه‌ها و انشاهی از علی‌اصغر نصرتی، افشین علاء و قصبه‌های زندگی امام به قلم عبدالمجید نخبی. این قصبه‌های کوتاه با بیانی ساده و شیوا در فضای پرباحس کودکان چوپان ترم باران زیباست. این مجموعه متنوع شامل عکس‌ها و نقاشی‌ها، شعر، سرودها و قصبه‌های بدیعی و خواندنی است. در بخشی از این کتاب شعری از شاعر بزرگ معاصر ایران قیصر امین پور آمده است، که خواندنی است آنجا که می‌سراید:
ناگهان نوری از شرق تابید، خون خورشید، آتش در شفق زد، مری از شرق برخاست، آسمان را ورق زد.

این دانشنامه تأکید دارند، مجموعه مداخل‌های این بخش باید بتواند همه نیازهای مخاطبان دانشنامه درباره آرا و آحوال و وسع زندگی امام و نیز انشائص، حوادث و اماکن مرتبط با ایشان برآورده نماید و همه پرشش‌های اجتماعی و قابل توجه در این عرصه را پاسخ دهد.

بخش فقهی حقوقی از جمله بخش‌های اعمال دانشنامه است که دارای سه گروه آثار و کلیات، فقه و اصول، و فلسفه و کلام، است. هر کدام از گروه‌های این بخش هدفه دارد. مطالعه، استخراج و گزینش مداخل‌های اختصاصی هستند. مداخل‌های پیشنهادی در این بخش، پس از بررسی در شورا به کمیته علمی عرضه می‌گردد. در گروه آثار و کلیات، با استفاده از نوشته‌های مکتوبی که وی فراهم آمده است و همچنین آثار درباره امام خمینی، یعنی نوشته‌ها و آثاری که دیگران درباره ابعاد شخصیتی و اندیشه‌های امام نگاشته‌اند، اهم از کتاب و مقاله، مداخل‌های مناسب تهیه می‌گردود. در این باب مدیر دانشنامه امام خمینی می‌گوید:
آنجا که کلیات‌ها و مقاله‌های فراوانی درباره امام خمینی تاکنون به نگارش درآمده است و همه آنها واجد شرایط جهت مداخل قرار گرفتن نیستند؛ تنها آثاری از این نوشته‌ها جهت مقاله‌نگاری انتخاب می‌شوند که جنبه مرجع بودن داشته باشند و بتوانند درباره شخصیت و اندیشه‌های امام خمینی به نوآوری بپردازند. به عبارت دیگر، کتاب باید دارای کیفیت و کمیتی باشد که بتواند در یک دایرةالمعارف معرفی گردد. به گفته این مسؤول، کلیات در دایرةالمعارف امام خمینی، عنوان مداخل‌هایی است که به بررسی موضوعاتی مانند امام از نگاه دیگران، منویان امام، نمایندگان امام و…می‌پردازد.

در گروه‌های فقه و اصول و حدیث و رجال، نظریات و توضیحات امام خمینی از لایه لای کتاب‌ها و آثار فقهی و اصولی وی استخراج و تدوین می‌شود.

گروه‌های فلسفه، عرفان و اخلاق از دیگر گروه‌های دانشنامه امام خمینی هستند که به بررسی و تدوین مقاله در مداخل‌های فلسفه، کلام، عرفان و اخلاق، قرآن و تفسیر از نگاه امام می‌پردازند.

گروه فلسفه و کلام، دارای سه کمیته تخصصی فلسفه و کلام، عرفان و اخلاق و قرآن و تفسیر است. در این گروه نظریات اختصاصی امام درباره موضوعات فلسفی، فقهی، اخلاقی، کلامی و تفسیری در قالب مداخل‌های این بخش ارائه می‌گردد. در گروه تاریخ و شخصیت‌ها، چهار محور اماکن مربوط به امام، حوادث مرتبط با امام خمینی، اشخاص و رجال مرتبط با امام خمینی و نهادها و مؤسسه‌های وابسته به امام خمینی معرفی می‌شوند و بالاخره آخرین گروه دانشنامه، گروه اجتماع و سیاست است. این گروه وظیفه تبیین و ارائه مقاله در حیطه دیدگاه‌های نظری و کاربردی امام در حوزه اجتماع و سیاست را برعهده دارد. گستره کار این گروه برخلاف گروه‌های فقه و اصول و فلسفه و کلام، همه موضوعات اجتماعی-سیاسی است که امام درباره آنها نظر داده و سبلمندی لازم را برای نگارش مقاله دارند.

چشم‌انداز و زمان بندی

کار نگارش مقالات از سال ۱۳۷۸ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود که در این روند در سال ۱۳۸۴ با شتاب و سرعت بیشتری ادامه پیدا کند. در سال ۱۳۸۱ حدود ۵۰۰ مداخل گزینش و تصویب شد و در همان سال برای ۱۹۲ مداخل پرورنده علمی تشکیل شد. و حدود ۱۷۰ پرورنده نیز در دستور کار قرار گرفت. تا پایان سال ۱۳۸۳ تعداد ۱۳۰ مقاله نگارش یافته که یکصد مقاله مربوط به گروه آثار و کلیات است که به معرفی کتاب‌های امام خمینی و آثار درباره ایشان

می‌پردازد. حدود ۷۰ مقاله نیز در حال نگارش بوده است.

روند مداخل‌گزینی دانشنامه امام خمینی در سال ۱۳۷۳ نیز ادامه یافت به گونه‌ای که در این سال حدود ۶۰۰ مداخل دیگر مطرح گردید که تاکنون ۲۰۰ مداخل اولویت‌بندی شده است.به این ترتیب به نظر می‌رسد دایرةالمعارف امام خمینی اقوال بزرگ هزار مداخل داشته باشد.مدیر اجرایی دانشنامه امام خمینی پیش‌بینی می‌کند که دانشنامه مزبور در اجمعی حدود شش سال، هر سال ۷۰۰ صفحه‌ای و در قطع وزیری و دارای ۶۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ مداخل و در مدت حداکثر پنج سال زمان را نیاز رشنر کشور گردد.

عسکر، دانشنامه به تفکیک گروه‌ها

گروه آثار و کلیات،

در این گروه تاکنون ۶۰ عنوان مداخل پیشنهاد شده که ۱۳۰ مورد آن مورد تصویب قرار گرفته است و از این آنها برای ۱۶۳ مداخل پرورنده سازی انجام گرفته که ۱۹۲ مورد پرورده روزگاری قرار گرفته است. در این گروه ۹۵ مورد سفارش شده جهت انجام گرفته که ۲۸ مورد آن مورد ارزیابی واقع شده و تاکنون در قالب ۲۳ مقاله به پایان رسیده است.

گروه فلسفه و کلام

از ۲۰۰ مداخل پیشنهادی این گروه، ۶۲ مورد مربوط به فلسفه، ۶۶ مورد مربوط به کلام، ۵۵ مورد مربوط به اخلاق، ۱۲ مداخل عرفان و ۵ مورد مربوط به قرآن است. در این گروه تاکنون ۳۱ مداخل تصویب شده و از ۲۸ مقاله سفارش داده شده، تنها ۱۰ مقاله، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

گروه اجتماع و سیاست

مداخل‌های پیشنهادی در این گروه بالاترین تعداد را پس از گروه تاریخ داشته و در ۳۵۵ مداخل بلع می‌شود. در این گروه تعداد ۱۸۹ مداخل مصوب وجود دارد که مراحل پرورنده سازی علمی و سفارش مقالات آنها تا کندی در حال انجام است.

گروه فقه و اصول

در این گروه حدود ۱۳۰ مداخل پیشنهادی وجود دارد که از بین آنها فقط ۶۰ مداخل مورد تصویب قرار گرفته است. مقالات سفارش داده شده در این گروه، بالغ بر ۲۰ مقاله است و ۷ مقاله آن در دست ارزیابی و تنها کار یک مقاله نهایی شده است.

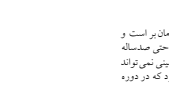
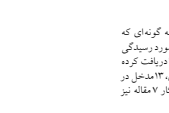
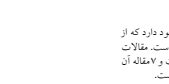
گروه تاریخ و شخصیت‌ها

مداخل‌های این گروه بالاترین تعداد را دارد. به گونه‌ای که تاکنون ۲۰۰ مداخل عنوان مداخل‌های پیشنهادی مورد رسیدگی قرار گرفته، اگر چه فقط ۱۷۹ مورد آنها مهر تصویب را دریافت کرده است. در این گروه ۱۵۰ مداخل در مرحله پرورنده سازی، ۱۳ مداخل در مرحله سفارش مقاله، ۱۰۰ مقاله در حال ارزیابی و کار ۷ مقاله نیز نهایی شده است.

به اعتقاد دست‌اندرکاران دانشنامه امام خمینی، چنانچه مراحل پنج گانه، مداخل‌گزینی، پرورنده سازی، سفارش مقاله، ارزیابی مقالات و درنهایت نهایی طبق خواست آنها پیش برود، طرفه پنج سال از سال ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۸ کار تدوین دانشنامه امام خمینی پایان می‌یابد و در سال ۱۳۷۸ و همزمان با بیستین سال ارتحال امام خمینی منتشر می‌شود.

نگنه پایانی:

اگر چه دایرةالمعارف نگاری عموماً طرخی زمان بر است و برخی برنامه دایرةالمعارف‌ها، دوره‌های دهها ساله و حتی صدساله را برای انتشار پیش‌بینی می‌کنند، اما دانشنامه امام خمینی نمی‌تواند به صورتی طولانی مدت باشد، بلکه باید تلاش کرد که در دوره زمانی مشخص منتشر و در اختیار حالهٔ مددان و مراجعین دوره و عصر حاضر قرار گیرد. شد و توسط مجمع مجموعه اتفاقات و حوادث زندگی و حرکت و نبضت این مرد فقی بر پایه اصول علمی مرجع نگاری، رسالت دانشنامه امام خمینی است که علاوه بر انعکاس آوریه‌های فکری آن متفکر بزرگ که افکار دینی را از کنج جزوت مادیس، کتاب‌ها و محافل مذهبی به صحنه عرضه و تقابل اجتماعی کند. می‌تواند پاسخگوی نیازهای نسل امروز باشد که هنوز نام خمینی یادآور خاطرات و آموزه‌های بزرگی در ازادبخوانی و مبارزه با وجود بی عدالتی برای اوست.

امان‌الله احمدي

امام هج هر آنچه شنیدیم از محققان و یاران نزدیک امام هج نبود چیزیوند ناگسستی این فرزانه با کتاب، به‌احسن از این صحبت‌ها و احوال می‌توان نتیجه گرفت که امام دوم اوقات زندگی گریزناخوش و احرف مطالعه و تدبر در کتاب کرده‌اند.

امام هر چند روزی وقت خفت از نماز ظهر و مغرب باقرآن مشغوف می‌شدند، اما دیگر اوقات فراغ را به مطالعه کتاب‌هایی می‌گذراندند که تنوع و گستره این مطالعه اوقات زیادهٔ خاص و عام است. ایشان بجز کتاب دینی و فقهی مطالعات غیر دینی نیز داشته‌اند که زمان‌های بی‌وفادانه و شوهر آهم خاتم، نمونه کتاب‌هایی هستند که ایشان تورق کرده‌اند.

معروف است که امام هج «۱۰ روز یک بار قرآن را بختم می‌کرده و علاوه بر آن، بعضی به این کتاب عظیم‌الشان داشته‌اند. شاید مثلاً این همه دومی و سنی باقرآن هفتاد که خود ایشان می‌فرمایند، قرآن کتاب لسان‌ساز است، کتابی است که با این کتاب «اگر کسی توبه نکند، تمام مرثی که او برای انسان هست، این کلمات دارد و همه مرثی‌ار به این نظر دارد و در دیگر جاها همین خصوص چنین می‌گویند». قرآن هم که کتاب زندهٔ ذهنی است، آن هم آفتوری که دنبال این بوده است که تعظیم کند مردم را و دنبال چیزهای دیگر نوده است. اصلاً می‌شود گفت که قرآن برای همین مقصد آمده است؛ برای اینکه

بشر به این مطلق از همه چیز بیشتر احتیاج داشته‌د. قرآن کتابی است برای انسان‌سازی، در تمام مراحل که انسان طی می‌کند، قرآن در همه مراحل صورت دارد و راه دارد و تمام قصه‌هایی که در قرآن نقل شده است، گاهی هم تکرار شده است، برای این بوده است که مسألهٔ اهمیت داشته است؛ این قصه‌ها انضامی مردم بوده است و برای تعظیم بوده است. قرآن کتاب احکام نیست؛ کلمات را کلمات احکام را اصولش را ذکر می‌رود است (آن‌هم نه به‌طور تمام آن قرآن کتاب دعوت است و کتاب اصلاح یک جامعه است که بعد از اینکه به قرآن اصلاح شد، جامعه، به دست نمی‌و اختیار و وارد از طرف پیامبر اکرم، به‌وسیله همه هدی و روایت آنها عمل شود.)

آری انسان‌سازی همی که امام تمام زندگی خویش را صرف آن کرده چه خوب در دیگر جا می‌فرمایند، بیعت علیکم رسولی را که تلاوت می‌کنید بر شما قرآن را آیت‌های هر

و تزکیهم و یعلمهم الکتاب و الحکمۀ، این

شاید علیت این تلاوت باشد، تلاوت می‌کنید برای تزکیه و برای تعظیم، و برای تعظیم حکمتی تعظیم همین کتاب و تعظیم حکمت که آن هم از همین کتاب است. پس دیگر بهشت تولد و حسی است و تولد قرآن است و لکن و تلاوت قرآن بر بشر این است که تزکیه پیدا کند، نفس مصفا شود، از این ظلماتی که در آنها موجود است تا اینکه بعد از اینکه مصفا شدند، ارباب و افعال آنها قابل این بشود که کتاب و حکمت را بفهمند. قرآن نیز تمام کتابی است که نفس‌های بی‌سمله آن از جانب ایشان، سه ای چهر شیب به طول انجامید و عبوسی که هرگز از سوره الحمد باقرآن نگذاشت که دلیل آن چیزی جز تک‌نگاری عده‌ای منجر المنعز نبود، امام ساطی را از هفتاد مطن قرآن در ک کرده بود که بسیاری را تاب نشیدن آن بود.

همچنین قدرت ظلمت روزگار را نیز تاب نقد نیز نگاه امام نبود، همان قدری که پایه‌های ظلم را نه از در آورد و سرچشمه‌ای جز قرآن شریف نداشت. وی در این باره می‌فرماید: قرآن در مطالعه‌کنند، می‌بیند که اقتدار آیات در لومر و اینکه هست که وافر به جنگ است، و اواز به جنگ باقی با قدر متعدد، قرآن آیات زیاد یکی در تابست- آیات زیاد دارد در لومر و اینکه، در کثرت حکمت و جنگ‌هایی که در عدهٔ اسلام بوده است. پس گفته‌اند: همین بضمیر امام بوده است، قرآن یک کتابی است که از آن حرکت بیشتر استفاده می‌شود؛ آیات چوهای دیگر، یک کتابی است که مردم را حرکت داده است؛ از آن، خودی که درایت سرک داده است و با همه طاقت‌ها در انتخابه است، قرآن.

این پر قرآن کتاب را برای جداییجویان برای انسان در هر زمان و مکانی می‌شدی، زمان تیرود جنگ، ایشان در این باره می‌گویند: همین‌های بزرگ پیامبران سابق و دین بزرگ اسلام در عین حالی که یک دستشان به کتاب‌های آسمانی و برای هدایت مردم دست دیگر به اسلحه بود، ابراهیم خلیل (ع) با یک باغ صیغ را داشت و با دست دیگر بگری برای سرگویی بت‌ها.

امام همچنین در نوشتن و نگارش کتاب قائل به راه و روش‌های خاصی بودند و بر این عقیده بودند که راه نوشتن کتاب راهی دلجو و سوس

گزارش

پیوندهای ناگسستنی با کتاب

برپنج و خیم است. وی در ایازیه می‌فرماید: کتاب اخلاق، موعظه کتبه باید باشد و خودم معامله کند در عاو عیب هار، نه آنکه راه علاج نشان دهد.

ریشه‌های اخلاق را فهماندن و راه علاج نشان دادن، یک نفر را به مقصد نزدیک کند و یک قلب ظلمتی را نور کند.مد و یک خلق فاسد را اصلاح نماید.کتاب اخلاق آن است که به مطالعه آن نفس قاسی نرم و غیر مهذب، مهذب و ظلمتی تروانی شود،و آن به آن است که علم در ضمن راهنمایی، راهبر و در ضمن ارائه علاج، معالج باشد و کتاب، خود، دواي درو باشد.نه نسخه دوا نما.

قصیب روحانی باید کلامش حکم دوا داشته باشدنه نسخه حکم و این کتب، مذکورۀ نسخه هستند به دوا، بلکه اگر جرأت بود می‌گفت: نسخه‌بودن بعضی از آنها نیز مشکوک است؛ ولی از این واقی صرف‌نظر کردن لولای است.

نویسنده، راه نوشتن کتاب اخلاق را از کرم که اگر عامی نویسنده و فاخر بر غیر و تحریر پیدا شدن، این طرز نویسندهٔ آنکه خود من را چنین قدرت یافتم شکسته‌ام را این توانایی یافتم ظلمتی‌ام، این بی‌شکلی است. امامام نیز همچون بسیاری از عالمان بر این اعتقاد نبودند که هر کتابی ارزش یک بار خواندن را دارد. آری وی بسیاری از کتاب‌ها را بری

از ارزش و احترام می‌دانست. امام‌هج که در قموس ایشان اجازهٔ مسواکت کتاب راه نداشت، ایشان در این باره می‌گویند: طرف ما می‌تواند حسین به دانشگاه و مصلحهٔ حسین به نوشتهٔ گری‌هایی که در دانشگاه باقران بنکند، من حالا وقت ندارم که راجع به آن یک صحبتی بکنم، گذشته وقت. لکن باید خود جوان‌های ما که اکثر متعهد هستند، اکثر این ملت ملی هستند، اکثر به اسلام اعتقاد دارند، آنها نگذارند یک عده‌ای بیاید آنجا و شرلع کند و توطئه کنند. پشت کتبه به آنها کتاب هدایشان را بخوانند. من نمی‌گویم آتش بز، نه آتش سوزی غلط است. هیچ آتش سوزی بدتر از اغراض نیست. وقتی آتش سوزی می‌شود، مردم خیال می‌کنند یک چیزی توی این بوده است، آتش آتش زده‌اند. وقتی پشت بکنید به آنها تمام می‌شود، قضیه، تخریب کتاب هدایشان را نگذارید، این مغانی که می‌آورد

شما مستشرقان باشید، نه مشرکی باشید. بپایند بپرید، آنجا خود عروار هم کتاب را بریزند اینجا، نه تزیید و آتش تزیید و پاره هم نکتید. لکن تخریب و تخریب، اگر تخریب و تخریب، بعد از چند روز می‌بیند که چیزی نیست دیگر. این کتاب‌ها را می‌آورد که شما بخار کنید، می‌خوانند، شما از شرف به غریبت، آن هم به آن بدترین اقسام دیکتاتوری، بدترین اقسام دیکتاتوری را به شما می‌خوانند. تحمیل کنند، تخریب این کتاب‌ها راه

امام همچنین نشر کتاب را جزو امور خیریه می‌دانستند و هر آن کس را که باین کار مبادرت می‌ورزید، می‌آورد و بخشش و عطای خودمانی می‌دانست. وی در این باره می‌فرماید: آنچه مربوط به تزویج شروع طهارت و بیان حلق اسلام در مغلقه با حکام بود و فلقه و مطلقه ساختن طهارت مردم از مسائل اسلامی است و نشر کتب مربوط به این امور، از امور خیریه بلکه بهترین خیرات است و اگر وصیت به لثت با قدر و عهد و غیر اینها متعلق به خیرات و میراث است، صرف در این امور جایز و راجح است.

وی در یکی از سخنرانی‌هایش در سال ۱۳۶۱ از اهمیت انتشارات، مبل اهمیت و نقش آن در جامعهٔ چنین می‌گویند: «اهمیت انتشارات، مبل اهمیت خود‌هایی است که در جبههٔ هاریخته می‌شود، و مدافع‌العلماء، افضل من

مدافع‌الشهداء، برای اینکه مدافع‌ها، گرچه بسیار از شدت است و سازنده، لکن قلم‌ها بیشتر می‌نویسد سازنده باشد. و شهدا را قلم‌ها می‌سازند و شهیدپرورد هستند. قلم‌ها آنها را عمل از آنکه شما دارید، باید ارزش را توجه کنید و مسزولیتش را و هر عمل هر چه ارزش بیشتر داشته باشد، مسزولیتش هم بزرگتر است. و حالا که شما در انتشارات واقع هستید و در جهت فرهنگ این گروه هستید، باید توجه کنید به انتشارات که یک انتشارات مفید‌اند، و باید انتشارات امروز جبران انتشارات زمان رژیم سابق را کنید.

از سبب و وسیلهٔ انتشارات کشاندند. جوان‌هایی ما را به فساد، به تباهی، دخیر و پسر را به فحشا کشاندند، و گناه بزرگش کردن انتشارات آن روز بود. آنها هم یک خلق ری‌ری برای آن مسأله بودند. باید انتشارات در هر حالت، چه مسیو و چه جاهلی دیگر، توجه کند که آن کارهایی که آنها کردند و جوان‌هایی ما را به تباهی کشاندند، نباید جبران کند. آن را، و توجه به اینکه البته جوانان زیادند، این نباید باسدان را، و ممکن است گاهی وقت‌ها یک جوانی، به واسطهٔ جوری که دارد، به با حسن نیتی که دارد، یک کاری کند که موافق اصطلحات نباشد.

باید این انتشارات یک مقدارش هم راجع به نصیحت خود این سپاه پاسداران باشد. یعنی، شما اختصاصاً باید یک مقفاری از او را برای ساختن جوان‌هایی که حالا در سپاه پاسداران هستند، و بعدا هم می‌آیند، تا اینکه ان شاءالله آن کار شما هم سازندهٔ خود این گروه باشند، و هم تبلیغات برای دیگران.

واما در علم کتاب و کتابخوانی آنچه از دیدگاه امام از اهمیت خاصی برخوردار بود است. نویسندهٔ کتاب و اصحاب قلم بوده‌اند و ایجاد امید و اعتماد به نفس در ملت را یکی از اساسی‌ترین وظایف نویسندهٔ کتاب می‌دانستند. وی در مسألهٔ «تعلیم و تربیت» قلم در قبال ملت چنین می‌گویند: امید در خودتان ایجاد کنید. نویسندهٔ های ما، گویندگان ما همه دنبال دنبال این باشند که به این ملت امید دهند. ما یوس نکتند ملت را بگویند، تو نا هشتم، بنگرید تاوان هشتم می‌آید، نویسندهٔ خودمان می‌توانیم و واقع همینطور است. می‌توانیم. اراده باید بکنیم. نویسنده‌های ما بهترین خدمتشان امروز آن است که این ملتی که اینستاده در مقابل شرق و غرب و نمی‌خواهد تحت نظام شرق یا نظام غرب باشد، امید به آنها بدهد. که می‌توانید تا آخر و ایسته به هم و غرب نباشید. اگر این نویسنده‌ها این گویند، به‌ایه اینکه به هم اعتماد کنی، نفسی بکنند، به جای اینکه به جان هم بپرند، ما هم در ملت ایجاد کنند، اعتمادان در ملت ایجاد کنند. استقلال و وضعی دولت ایجاد کنند، اگر این خدمت را این رسالت‌های گروهی، این مطبوعات، این نویسندگان، این گویندگان، این قضایان را در ملت ایجاد کنند تا آخر پیروز هستیم، و حرف است که امید است، و خون جوانان خودشان را داده و همه چیزشان را می‌آورد و استقلال کشورش کرده ماها که گویند هستیم، نویسندهٔ هستیم، آنهاي که در مطوعات کبیز می‌نویسند، در وادع و تلوویزیون صحبت می‌کنند، حرف است که آنها توجه به این معنا نداشته باشند که باید این ملت را امیوار کرد، و باید مطمئن گرد ملت راه

و در دیگر جا چنین می‌فرمایند: امن چیزی که از نویسندگان می‌خواهم این است که مطمئن که ما مطمئن‌ها ما گفتف هستیم، شما آقایان نویسندگان هم گفتف هستید، الا آن قضایان گفتف کنید و برای خیر این ملت و برای خیر این جامعه قلم بفرمایید. کتبه آنچه که امام همیشه به آن توجه داشته‌اند، خود بسیاری نویسندگان و در وی چنین آهایا قرهٔ است، مسأله‌ای که شاید از آن امروز و مسأله‌ای بیش از هر زمان دیگری به آن نیاز داشته‌اند. امام از آن آرایج و هم انقلاب عواری که در این عرغ می‌خواند صحبت بکنند، توجه داشته باشند که آیا کمک خودشان هستند؟ می‌تواند ادعای این حضرت موسی، بضمیر بزرگ کردهٔ آنها هم بکنند که ای لآملک الا انفسی و اخی، حضرت موسی برای او کلامی بود که خرامی شد، انامکسی که به این مقام

تزییده است باید بگوید ای لآملک نفسی و اخی، نه بگوید ای لآملک الا انفسی و اخی. برادرهایی ما، توجه داشته باشید، در گفتار شما در نوشته‌های شما، برادرهایی ما، توجه داشته باشید، در گفتار شما در نوشته‌های شما،

شماره ۶
۱۲ خرداد ۱۳۸۳

www.amanandbook.com

اگر خدای خواسته یک ترفه‌ای ایجاد بشود، یک سرگویی بخواهد از دشمنان، به خیال خودتان، از لقب‌های خودتان کنید، و این موجب بشود که دلشوری برای ازشن حاصل بشود، دلشوری برای سپاه پاسداران، دلشوری برای پاسگان و شهرتانی حاصل بشود، و یک لقب‌هایی واقع بشود به واسطه همین دلشوری، شماها شریک هستید در آن لقب، راضی هستید به آن لقب، در روایات هست که اگر کسی در مشرق کشته بشود و مظلوم کشته بشود و یکی در مغرب به او راضی باشد، این هم شریک فل اوست. توجه کنید که قلم‌های شما شریک حنجره‌هایی که از پشت به ما می‌زند نباشد.

ایشان با تأکید بر زبان و قلم نویسنده‌گان در سال ۵۹ هجین می‌فرمایند: آنچه کنید که زبان‌های شما، قلم‌های شما جفاقت نباشند، و با همان قلم نویسنده که می‌نویسد، به است توجیه کنید که قلم‌های شما از زبان‌های شما مسلط نباشد، و به سینه این جوان‌های ما وارد بشود، و آن وقت بگوید که ما محدوده‌است! شما هم حمله را کرده‌اید، فقط مسلم نیست، شما هم شریک بخواهید بود، فل از اینکه به نقل‌ها برسد، و قبل از لقب از مقاله‌ها بخواهد بیسیرو، فل از اینکه تشرها را بخواهد درشت نویسد، با خودان خلوت کنید، ببینید که برای چه این کار را می‌کنید؟ قصد شما چه است؟ شما حق را برای حق می‌خواهید، یا حق را از رفای خودتان نمی‌بایدید؟ بمثل را برای باطل از آن متصرف هستید؟ یا بمثل را از دوستان خودتان می‌بویزید؟ شما خودتان را مناحض کنید.

ایشان نویسنده‌گان و روشنفکران منهد و رسامه‌های گروهی را منکلف می‌دانند که بر حرحم تبلیغات خود بیفزایند تا ماضی در راه تبلیغات دامنه‌دار دشمنان جمهوری اسلامی ایران باشد و تأکید می‌کنند: قلم و علم و بیان است که می‌تواند بشر را بسازد، نه مسلسل و نه سار فوای تخریب‌کننده. مسلسل‌ها هم راه‌الات حربی هم در سایه علم تحقق پیدا کردند. همتاها کلمهی مسلط‌ها را سیر ابزار به اصطلاح تمدن را انحصاری ایجاد کرده‌اند که موجب تخریب بلاه و عبادت شده است و

امام در نوشتن و نگارش کتاب قائل به راه روش‌های خاصی بودند و بر این عقیده بودند که راه نوشتن کتاب راهی دشوار و پس پر پیچ و خم است

کلمی شخصی ایجاد کرده‌اند که موجب آید، انسان و ساختن انسان و آرزس کسین انسان‌ها بود، دست و پا این خدمت بوده‌است، شما اگر کوشش کنید که بیایان و قلم مسلط‌ها را کنار بگذارید، و میان راه به قلم‌ها به علوم‌ها وارد نشو، ها را گذار کنید.

بشر تا در سایه مسلسل و توب و پاکت می‌خواهد، ادامه حیات بداند، نمی‌تواند انسان باشد، نمی‌تواند به مفاهیم انسانی برسد، آن وقتی مردم به مفاهیم اسلامی و انسانی می‌رسند به کمال دانش و علم می‌رسد که قلم‌ها بر مسلسل‌ها غلبه کند، و دانش‌ها با دین بشر به آنجا رسد که مسلط‌ها را کنار بگذارند، میدان‌ها با قلم باشد، میدان علم باشد، امام همچنین با تأکید بر یداری جوانان از جنبش نویسنده‌گان و کتاب‌های انسانی و منهد، قلم را بر استفاده و بهره‌جستن و توسطه حسنه منکلف می‌کنند، می‌فرمایند: در این محیط باید به حسب فرهنگ الهی-اسلامی، در مقفل این نوشته‌های دامنه‌دار استغفرت کرد و از این فرصت الهی که در دست آمده است، نویسنده‌گان منهد و گویندگان و هنرمندان استفاده کرده و به مدد روحانیون آشنا به فقه اسلام و قرآن کریم، احکام الهی را که برای همه قرون است، با جنبه‌ها صحیح از قرآن کریم، مستخرج کرده و برای روش‌ها را مفرق الهی و فقه سنتی استخراج کرده و به علم عرضه کنند، و از عهده‌گیری کج‌رویشان و آخوندهای داری و و فغان‌السلطین بهره‌ایند، به آن روحانی‌مطلبان یا روحانیانی که از روی مدله کج‌هفتی، با حسد و مسبه‌های شفاتی (مباحثات) کنند، یا با موعظه و سایر طریقه‌نی‌اگرم، صلی‌الله علیه و آله و سلم و امیرالمؤمنین و سایر ائمه معصومین، مطهه‌محوالات الله، فهادت‌کن که این کج‌روی‌ها را خدای مهربان، به جایی برسد، و خللی در جمهوری اسلامی-که می‌خواهد اسلام مظلوم در طول تاریخ را تجدید کند- وارد شود، اسلام چنان سبیلی از غرب و شرق و ایستگاه‌ها به آنان می‌خورد که قرن‌ها سعادتی بالاتر از عصر شمشاهی راشاهد خواهیم بود.

بیان نظرات و دیدگاه‌های امام در باب کتاب و نویسنده به حق خارج از توان این گزارش است و آن کجج چکران در این مقال کوتاه نمی‌گنجد، امید است کتاب هفتم نویسنده باشد، در چپتی به چندان برگ از آن دردی بی‌گران معرفت امام راه روی نوشتن‌گان خود را بر کرده باشد. سخن از تلفظ نمودند، هر که این مقدمه کتاب را در باب امام کتاب یا سخن از ایشان در تأکید بر سزادگی قلم و بیان به پایان برسانیم، ما امیدواریم که بر شریه روشی برسد که مسلط‌ها را به قلم تبدیل کند، آندری که قلم و بیان به خدمت بشر بوده است، مسلط‌ها میزودند،

گفت و گو

حسین برادی

نظرات عرفانی در زمینه تفسیر قرآن

گفت‌وگو با سید محمدعلی ایازی

حجت‌الاسلام سید محمدعلی ایازی محقق و استاد حوزه و دانشگاه، بر سال ۱۳۳۲ تولد شد. تحصیلات حوزوی را از مشهد آغاز و از سال ۱۳۵۰ برای تکمیل تحصیلات به قم و هسپار شد.

درجه علمی او اجتهاد و از چند تن از مجتهدین اجازه اجتهاد دریافت داشته است.

از جمله کتاب‌های او که اکثر آنها در حوزه قرآن پژوهی است می‌توان به «تفسیر القرآن المجید»، «فقه پژوهی قرآن»، «آزادی در قرآن»، «قرآن و فرهنگ زمانه»، «جامعیت قرآن»، «شناخت‌نامه تفسیر»، «قرآن و تفسیر اوله» و «قلمرو اجرائی شریعت و حکومت دینی» اشاره کرد.

اسال از ایازی کتابی جلدی با نام «تفسیر قرآن مجید برگرفته از آثار امام خمینی» به چاپ می‌رسد که در نوع خود اولین کار انجام‌شده در زمینه شناخت نظرات عرفانی امام خمینی در زمینه تفسیر قرآن است. اهمیت این کتاب آنجاست که ابازی یک جلد (۷۰۰ صفحه) را به مقدمه اختصاص داده است.

این کتاب جلدی در مباحثی آبی به وسيله مؤسسه تنظيم و نشر آثار امام خمینی در ۳۲۰۰ صفحه چاپ و منتشر می‌شود. کتابی دیگر از او که اسال به چاپ می‌رسد «سیر تطور تفسیر شیعه» است که اسال بعد از گذشت ۱۰ سال به ویرایش چهارم خود در ۲۰۰ صفحه می‌رسد. ایازی در این کتاب که بیشتر به کتابنامه‌ای مرجع و قابل اتکا در حوزه تفسیر شیعه می‌ماند، نزدیک به ۲۰۰ باب را طی ۱۵ قرن شناسایی و معرفی کرده است.

ویرایش سوم این کتاب اسال ۸۲ با معرفی ۱۷۰ تفسیر در ۷۵۰ صفحه چاپ شده بود.
از حجت‌الاسلام ایازی تاکنون ۱۵ اثر قرآنی به چاپ رسیده که با احتساب کتاب‌های فوق به ۲۲ اثر خواهد رسید.

کتاب «قرآن الوری جاویدان» شما توسط اشارات کتاب مبین در قم و تهران منتشر شده است. در مورد مباحث طرح شده در این کتاب بفرمایید.

این کتاب در واقع نوعی شناخت از نام خود قرآن است، نگاهی کوتاه به جایگاه، اهمیت و آشنایی با قرآن است.

ایازی در ادامه درباره اهداف و دلایل خود در نگارش این کتاب گفت، نه اینکه کارهای قبلی در این حوزه مفید نبوده است، بلکه من در نگارش این کتاب دو جنبه را مد نظر قرار دادم، در جنبه اول بسیاری از علاقه‌مندان مایل بودند راجع به مباحث قرآن آشنایی پیدا کنند و از ویژگی‌ها و کارکردهای علمی و عقلی آن واقف شوند. در مرحله بعد توضیح این نکته الزامی است که در حوزه علوم قرآنی مفاهیم و اصطلاحاتی مطرح است، بافتن معنای آنها و توضیح به طور اجمال که این اصطلاحات به چه معنایی‌اند از عمدهٔ مباحث طرح شده است. البته اینجا جنبه اول کار من را تشکیل می‌دهد.

در این حوزه (علوم قرآنی) کسانی هستند که علاقه دارند مطالعه کنند، آنها نباید بدانند به چه منبعی مراجعه کنند. علاوه بر اطلاعات اولیه، منابع و موضوعات در این اثر مورد بررسی قرار گرفته است.

من فکر می‌کنم این کتاب که بعد از چاپش در زمینه منابع حوزه و دانشگاه برای تدریس قرار گرفته می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد.

ایازی در ادامه درباره منابع مورد استفاده‌اش در چاپ این کتاب اظهار داشت: در این حوزه اکثر منابع به عربی نگاشته شده‌اند و البته کسانی هم هستند که به دلیل عدم دسترسی به منابع عربی زبان با این مشکل روبه‌رو هستند. از این رو من این منبع را به فارسی ساده آوردم تا آن را قابل‌مدرسی (کلاسیک) به زبان ساده برگردانم.

ایازی درباره مشکلات پیش رویش هم گفت، من در نگارش این کتاب با مشکل چندانی مواجه نبودم زیرا این کتاب حاصل تدریس چندین و چند ساله من در دانشگاهها و حوزه بوده و مشکل اصلی من در کتاب «تفسیر قرآن مجید برگرفته از

آثار امام خمینی» بسیار توفیر داشت.
دکتر ایازی در مورد کتاب ۵ جلدی (جدیدی) که بزودی تا ماههای آینده از چاپخانه بیرون می‌آید با عنوان «تفسیر قرآن مجید» برگرفته از آثار امام خمینی(ره) هم گفت: این کتاب در چهار جلد و یک جلد مقدمه که جمعاً پنج جلد را شامل می‌شود به تفسیر قرآن از منظر اندیشه عرفانی امام می‌پردازد.

وی اهمیت کتاب پنج جلدی‌اش را در این دانست که اندیشه‌های عرفانی امام در اکثر موارد جنبه تاریخی دارند تا تفسیری. از این رو لزوم انجام کاری تحقیقی در حوزه دانش تفسیرپوهی رشد یوده است. در این کتاب خواه ناخواه به مانند یک تفسیر؛ مباحث و موضوعاتی می‌شوند.

وی درباره علت وجود یک جلد مقدمه در حدود ۷۰۰ صفحه و دلیل اهمیت این مقدمه بسیار طرازی هم گفت: اندیشه‌های امام خمینی(ره) در زمینه تفسیر قرآن پراکنده و در عین حال هم تکرشی عرفانی

دارد. از این رو من مباحث عرفانی و تفسیری را در مقدمه‌ای ۲۰۰ صفحه‌ای (یک جلد) بیان کرده‌ام، البته این کتاب قطع باسی شد تا نا به حدود و روش‌ها و مبانی و شیوه‌های تطبیقی میان این تفسیر با تفسیر دیگر آشنا شویم.

این اسناد دانشگاه و حوزه در زمینه تمایز این اثر با دیگر آثار می‌گوید: از امام خمینی(ره) کتابی مستقل با عنوان تفسیر وجود ندارد ولی مباحث قرآناهی که در تفسیر سوره حمد و برخی از سوره‌ها نگاشتنند اما در باب تفسیر نوشته مستقلی

نداشتنند. کاری که برای خواننده مهم است اندیشه تفسیری ایشان است. از این رو من از مجموع ۲۰۰ جلد آثار امام خمینی مباحث تفسیری را بیرون آورده و خواننده در واقع با یک اثر آلفایی که در واقع مجموعه کتاب‌های ایشان است مواجه می‌شود.

ایازی در پاسخ به سوال ویژگی و اهمیت این کتاب ۵ جلدی هم گفت: ویژگی اصلی این تفسیر در واقع گرایش عرفانی آن در تفسیر است که در مقدمه راجع به آن صحبت کرده‌ام.

ایشان همچنین در مورد مطالب و اشارات جلدهای دیگر کتاب نیز گفت: امیدوار بودم این کتاب جلدی به نمایشگاه برسد ولی متأسفانه با دلگنی تأخیر به بازار کتاب روانه خواهد شد. وی در ادامه راجع به کتاب دیگرش که بزودی به چاپ می‌رسد با عنوان «سیر تطور تفسیر شیعه» هم اظهار داشت: این کتاب اولین بار سال ۷۲ در اشارات کتاب مبین چاپ شد و اسال ویرایش چهارم آن به چاپ می‌رسد. یعنی در عرض ۱۱ سال به چهار ویرایش و چاپ رسیده است.

ویرایش سوم آن ۱۵۰۰ صفحه به سال ۸۲ چهارمین ویرایش آن نزدیک به ۲۰۰۰ صفحه است که اسال به چاپ می‌رسد. ایازی در مورد ویژگی بخسیر در توفد این کتاب هم گفت: در این کتاب تحولات تفسیری ۱۵ قرن مسومین شیعه مورد بررسی و ادبیات قرار گرفته به‌طوری‌که ویژگی‌های تفسیری هر فرد در این تفسیر بارگی شده است.

وی در مورد تعداد تفسیر مورد بحث در این کتاب هم گفت: جمعاً ۲۰۰ تفسیر در این کتاب شده که راجع به هر تفسیر یک تا دو صفحه مطلب نگاشته شده است.

از این رو این کتاب می‌تواند به عنوان منبع مهم و البته مفرد برای بررسی و شناخت سیر تطور تفسیر در ۱۵ قرن

حاکمیت اسلام مورد مطالعه قرار گیرد.

گفتنی است سیر تطور تفسیر شیعه که در ویرایش چهارم خود نزدیک به ۲۰۰۰ صفحه توسط این محقق و استاد حوزه علوم قرآنی روانه بازار کتاب شد.

امیر حسین شرافت

اندیشه سیاسی ؛ مبانی ثابت در قالب های متفاوت

در گفت و گو بادکتر سید صادق حقیقت پژوهشگر علوم سیاسی و نویسنده

سید صادق حقیقت در سال ۱۳۴۱ در اصفهان متولد شد. تحصیلات دانشگاهی را از سال ۱۳۶۲ در رشته علوم سیاسی در دانشگاه تهران آغاز کرد و در سال ۱۳۶۳ در مقطع کارشناسی ارشد در دانشکده روابط بین‌الملل پذیرفته شد. دکتر حقیقت در سال ۱۳۸۰ در گرایش اندیشه سیاسی از دانشگاه تربیت مدرس، دکتری خود را اخذ کرد.

حقیقت که از سال ۱۳۶۰ تحصیلات حوزوی را نیز آغاز کرده بود، از سال ۱۳۷۹ به عضویت هیات علمی دانشگاه مفید درآمد و در سال ۱۳۸۲ به عنوان محقق و پژوهشگر نمونه انتخاب شد.

از دکتر سید صادق حقیقت دهها کتاب و صدها مقاله در علوم سیاسی به ویژه با رویکرد اندیشه سیاسی اسلام منتشر شده است. وی علاوه بر تألیف و تحقیق، مسوولیت مرکز زبان دفتر تحقیقات اسلامی، مسوول گروه فلسفه سیاسی پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام، عضو کمیته علمی همایش بین‌المللی حقوق بشر و چندین مسوولیت علمی دیگر را بر عهده داشته است. از دکتر حقیقت بنازگی نیز دو کتاب در حوزه علوم واندیشه سیاسی شیعه منتشر شده است.

اساسا اندیشه سیاسی دارای چه مفهومی است؟
همان گونه که در کتاب مسأله شناسی مطالعات سیاسی اسلامی آمده، طبق یک تقسیم، اندیشه سیاسی دارای دو معناست. در برداشتی اعم، می توان اندیشه سیاسی را هر گونه تفکر منسجم یا غیر منسجم، حرفه ای یا غیر حرفه ای دربار پدیده ها و مفاهیم سیاسی دانست. به طور مثال کتاب موش و گربه عید زاکانی به نوعی به مسائل سیاسی زمانه خود می پردازد. افراد عادی هم برداشتی از سیاست دارند و بدین لحاظ می توان گفت آنها دارای اندیشه سیاسی هستند، اما اندیشه سیاسی به معنای اخص و تخصصی، به مجموعه نظام مند و منسجم نظام اندیشگی درباره پدیده ها و مفاهیم سیاسی گفته می شود.

از نظر طبقه بندی های ویژه اندیشه سیاسی، اندیشه شیعی دارای چه طبقه بندی است؟

اندیشه سیاسی به معنای اخص در حوزه مسائل اسلامی به سه شاخه اصلی فلسفه سیاسی، کلام سیاسی و فقه سیاسی تقسیم می شود. فلسفه سیاسی طبق تعریف از هر گونه تفکر غیر عقلی یا غیرانسانی آزاد است. بر خلاف کلام سیاسی که به توجیه گزاره های سیاسی دینی می پردازد و بنابراین به دین خود را مقید کرده است، تفاوت دیگر فلسفه سیاسی و کلام سیاسی در این است که فلسفه سیاسی تک روضی است، چون روض آن عقلی است. در حالی که کلام سیاسی دارای روض های عقلی، نقلی، تاریخی و حتی تجربی و شهودی می باشد. فقه سیاسی هم که مشخص است که صبیغه دینی دارد، چون منبع اصلی آن کتاب و سنت است. از این جهت گفته شده که اجماع و عقل منابع اصلی تلقی نمی شوند. اجماع محصل حاصل می شود و اجماع منقول حجت نیست. عقل هم در حوزه مسغلات عقلیه تقریباً به فراموشی سپرده شده و بنابراین فقه (سیاسی) شیعه تا حد زیادی به فقه اشعری نزدیک شده، هر چند خود را عدلیه می نامد.

در این که حضرت امام خمینی به معنای اول

دارای اندیشه سیاسی بوده اند شک وجود ندارد. علاوه بر آن باید گفت ایشان دارای اندیشه سیاسی به معنای خاص نیز بوده اند چرا که نظر به ولایت فقیه ایشان در زمره فقه

سیاسی قرار می گیرد، که طبق تقسیم فوق نوعی اندیشه سیاسی محسوب می شود. اندیشه سیاسی امام خمینی هم

منسجم است و هم مبهم و در نوع خود بدیع،

البته امام خمینی به معنای تخصصی کلمه، علوم

سیاسی و اندیشه سیاسی نتوانده بودند و بنابراین به زبان علم سیاست سخن نمی گفتند. به طور مثال آنجا که ایشان از دموکراسی بحث می کنند، به معنای تخصصی آن و اقسامش نظر ندارند و برداشت عمومی از آن را قصد می کنند. به این دلیل است که می بینیم یک جا می فرمایند اسلام با دموکراسی به معنای غربی اش مخالف است و جای دیگر گفته اند اسلام دارای دموکراسی بالاتر از آنچه در غرب است، می باشد.

اندیشیه سیاسی امام خمینی هم منسجم است و هم مبهم و در نوع خود بدیع

عمل سیاسی امام خمینی بر پایه اندیشه سیاسی ایشان چگونه قابل تفسیر و توضیح است؟
حضرت امام هیچگاه بر خلاف نظرشان عمل نکردند. شریعت مدار و وظیفه گرا بودن ایشان اقتضاً داشت که همواره بر اساس تکلیف و اندیشه خود که برداشتی از اسلام بود عمل نمایند. از دیدگاه امام هدف وسیله را توجیه نمی کند و برای رسیدن به هدف او هر ابزاری نمی توان بهره جست. دوارج تعولات انقلاب، گروه های مبارکسیستی پیشنهاد اتحاد می دادند، اما امام هر چند به ظاهر می توانست به شکل موقت از امکانات آنها بهره برداری کند، ولی طبق اصل فوق به پیشنهاد ایشان پاسخ منفی داد.
بر واضح است که مأمور به وظیفه بودن به معنای نداشتن برنامه و در نظر نداشتن اهداف نیست. انسان عقلا و شرعاً مکلف است در اعمال خود و کلان خود

کتاب شناخت دکتر سید صادق حقیقت

- مسئولیت‌های فراملی در سیاست خارجی دولت اسلامی (تهران، مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۷۶).
- سالشمار تاریخ و روابط بین‌الملل (قم، خرم، ۱۳۷۷).
- عقل و عوامل پیروزی انقلاب اسلامی (قم، طه، ۱۳۷۷).
- انقلاب اسلامی و چرایی و چگونگی زحدها آن (قم، نهاد نمایندگی، ۱۳۷۷ به بعد).
- اندیشه سیاسی در اسلام، کتابشناسی توصیفی (تهران، الهدی، ۱۳۷۷).
- گفت‌وگویی تمدن‌ها و برخورد تمدن‌ها (قم، طه، ۱۳۷۸).
- حوار الحضارات و صدامها، ترجمه السید علی الموسوی (تبان: دار الهادی، ۱۴۱۱-).
- درآمدی بر اندیشه سیاسی اسلامی (ایران: تهران، الهدی، ۱۳۷۸).
- مدخل الی الفکر السیاسی فی الاسلام (عقده)، المترجم: خلیل عصامی (تهران، الهدی، ۱۳۲۱).
- (Six Theories about the Islamic Revolution's Victory Editor) (Tehran: Alhoda, ۱۹۹۹).
- مبانی نظری حول التصار التوره الاسلامیه، المترجم: مختار الاسدی (تهران، الهدی، ۱۳۸۰).
- توزیع قدرت در اندیشه سیاسی شیعه (تهران: هستی نما، ۱۳۸۲).

برنامه ریزی کند و به عواقب آن بیندیشد. اما آنچه اسلام از ما می خواهد آن است که سوگورایانه به مسائل نگاه نکنیم، و وظیفه مدار باشیم. پس در واقع بعد از برنامه ریزی عقلانی، نباید دل نگران نتایج - آن هم نتایج دنیوی و زود گذر - باشیم.

به نظر شما اندیشه سیاسی امام از آغاز تا پایان (به ویژه با توجه به دو کتاب کشف الاسرار و البیع)، دچار تحول یا بحرولانی شد؟

برخی معتقدند اندیشه امام را باید در چهار دوره نجف، پاریس، قم و تهران به شکل تحول یافته مطالعه کرد. بر این اساس در دوره اول اندیشه ولایت فقیه به شکل اولیه اش زاده و در کتاب کشف الاسرار تبیین شد. در پاریس فرآیند دموکراتیک و آزادی خواهانه از آن به دست داده شد؛ انگیزه که در مصاحبه های پاریس هویداست. در قم ولایت فقیه امام شکل نظامی داشت، و به همین دلیل بود که حضرت امام قم را برای سکونت انتخاب کردند. در این دوران نظر امام این بود که حکومت به متخصصان واگذار شود و روحانیت هم در امور سیاسی دخالت مستقیم ننماید و خود ایشان به کلیه امور نظارت داشته باشند. در دوره آخر ایشان به این نتیجه رسیدند که باید به تهران بروند و به شکل مستقیم امور را حل و فصل کنند. بعد از ریاست جمهوری بنی صدر هم به شکل صریح گفتند تا حال می خواستیم روحانیت در امور سیاسی دخالت نکنند، ولی با این تجربه به نتیجه عکس رسیده ام. در دوره چهارم بود که نظریه ولایت مطلقه فقیه ارائه شد. امام را فرمودند احکام حکومتی از جمله احکام ثانویه نیست و بر کلیه احکام اولیه و ثانویه مقدم می باشد.

نظر دیگر این است که دیدگاه های امام هرگز دچار تحول شده، و از اول در کتاب بیع همین مبناي ولایت مطلقه فقیه را مطرح کرده بودند. خود ایشان هم به صراحت بر این نکته پای فشرده اند که این نظریه اخیر در کتاب بیع مطرح شده است.

به نظر بنده، جمع این دو دیدگاه آن است که مبانی فقهی امام چهار تحول نشده، ولی در طول زمان شکل ارائه آن در قالب های متفاوت عرفیه شده است. به طور مثال، بدون شکل امام پاریس و امام قم بعد بود که روحانیت باید به شیون فرهنگی رسیدگی نماید و بعد از تجربه ناموفق بنی صدر، بود که از روحانیت خواست به شکل وسیع وارد کارهای اجرایی شود. جمع آن دو دیدگاه آن است که بگویم این تحول در دیدگاه نظری ایشان مربوط نمی شود، بلکه تحولی در دیدگاه های عملی بوده است. همچنین ممکن است

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

زود

شماره ۲۶۶

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

۱۲ خرداد ۱۳۸۲

تصور شود امام قم و امام تهران فاصله ای از نظارت با ولایت مقیده تا ولایت مطلقه دارد، ولی همان گونه که خود امام تصریح کرده اند در مبانی تحولی ایجاد نشده، بلکه در ارائه نظریه و تطبیق آن با شرایط تفاوت هائی - لاقول از دیدگاه ناظر بیرونی - به چشم می خورد.

همچنین امام خمینی از ابتدا به براندازی رژیم شاهای نظر نداشت، و همان گونه که در کتاب علی و عوامل پیروزی انقلاب اسلامی آورده ام تلگرافی از ایشان به شاه وجود دارد که از کارهای علم به شاه گلایه می کند و از عدامی خوانندمملکت را از فتنه و آشوب معذور دارد. اگر متن را با این جمله امام مقایسه کنیم که ام اکنون قلب خود را برای سر نیزه های مامورین شما حاضر کردم ... خمینی را اگر دار بزنند نفاهم نخواهد کرده تفاوت را در مبانی نخواهید دید، بلکه در مراحل مبارزه تفاوتی در مشروطه کردن رژیم است و وقتی که از آن نا امید می شوند به فاز براندازی روی می آورند.

شما در زمینه تفکر اندیشمندان شیعی و در مقام مقایسه تطبیقی، اندیشه امام خمینی چه تفاوت هائی با متفکران و صاحب نظران شیعی می بینید؟ در بررسی اندیشه و عمل سیاسی علمان بزرگ شیعی مانند شیخ مفید، شیخ طوسی، علامه حلی،محقق کرکی، محقق سیزواری، مرحوم تراقی و علامه نائینی به نوعی تفکر اصلاحی بر می خوریم. اما در ادامه وود دوره معاصر به تحول مهمی در تاریخ اندیشه سیاسی شیعه بر می خوریم که انتقال از «تفکر اصلاحی» به «تفکر انقلابی» است که امام خمینی بانی و عامل آن است. در ارتباط با این تحول و عوامل آن توضیح دهید؟

استحمال اول این است که نظریه های سیاسی در بین فقهای شیعی را به دو قسم اصلاحی و انقلابی تقسیم کنیم. همان گونه که شما گفتید اکثر علمای ما به نوعی اصلاح امور و تعامل با شاهان اعتقاد داشته اند. پس نه تنها مکتب شیعی در طول تاریخ مکتب اعتراض و شیعی سرخ نبوده، بلکه بر عکس عمدتا شکل اتغالی و غیر انقلابی داشته است.

همچنین می توان نظریه های ولایت را به نظریه های سلطی و ایجابی ولایت تقسیم کنیم. نظریه های سلطی که ریشه در شیخ انصاری دارد، به ولایت فقها در امور سیاسی و اجتماعی اعتقاد ندارد، و به بحث های خردی همچون تعامل با سلاطین جور و قبول یا عدم قبول جوایز آنها اکتفا می نماید. در دوران معاصر آیت الله خمینی نه تنها ولایت مطلقه بلکه ولایت مقیده راینه قائل نبودند و صرفا به «جو از» تصرفات فقیه در امور مسیبه اعتقاد داشتند. نظریه های ایجابی ولایت فقیه در تراقی ریشه دارد و به امام خمینی می رسد. این قرائت از ولایت فقیه به دخالت فقها در امور سیاسی و اجتماعی اعتقاد دارد. و هرچند دیگر فقها در فکر تشکیل حکومت نبودند، ولی این حضرت امام بود که بر اساس نظریه ایجابی حکومت به شکل عملی وارد فاز انقلاب و تغییر رژیم شد.

پس امام به نظریه ایجابی چیزی افزود و آن نظریه انقلاب یا به قول بایي سعید اسلام سیاسی بود. از دیدگاه او، اسلام سیاسی هرچند در اهل سنت نیز وجود دارد، ولی به طور کلی مروهن نظریه انقلابی امام خمینی است. در دورانی که مردم ایران به مبارزه با رژیم شاهای می نایستید، ارائه قرائتی از ولایت فقیه که شکل انقلابی داشته باشد از ذهن دور به نظر نمی رسید.

دکتر شریعتی هم در دیگر سوی میدان از اسلام

انقلابی و شیعی سرخ سخن می گفت. در کتاب ترویج قدرت در اندیشه سیاسی شیعه توضیح داده ام که دو قرائت عمده از نظریه سیاسی امام وجود دارد. بر اساس قرائت اول، فقیه از جانب خداوند منصوب است و آرای مردم نقشی در مشروعیت او ندارد. بنابر این حتی اگر اکثر مردم از حکومت برگردند، واجب است با قوای فهریه اصل نظام حفظ شود. به نظر بنده، نظریه سیاسی حضرت امام از این گونه قرائت های خشونت طلبانه میراست، چرا که بر اساس قرائت صحیح از نظرات ایشان، هرچند فقیه ولایت دارد، ولی تولی مشروط به رای مردم است و بدون آن ولایت به فعلت نمی رسد.

برخی صاحب نظران با تقسیم اندیشه های سیاسی دوران قدیم و جدید، مجموع اندیشه سیاسی ایران را متعلق به دوران قدیم دانسته و معتقدند این اندیشه قادر نیست طبیعت و ماهیت دوران جدید را مورد تفکر قرار دهد از نظر شما این دیدگاه تا چه حد صحیح است و شیعه در حال حاضر در چه وضعیتی از بویایی و نوزایی در اندیشه سیاسی برخوردار است؟

بر اساس نظریه زوال اندیشه سیاسی در ایران، تفکر فلسفی از این سینا تا خواجه نصیر و به خصوص صدررا ملاهادی رو به زوال برده است؛ چرا که استقلال عقلی خود را از دست داده و توان طرح پرسش ندارد. من شخصا نه تنها نظریه زوال را قبول دارم، بلکه معتقدم این زوال از زمان خود فارابی شروع شد، چرا که او در کتاب المله امور جزئی را به فقها می سپارد. در این که اندیشه سیاسی ما وضع خوبی ندارد، شکی نمی توان داشت. فلسفه سیاسی ما تقریبا تعطیل است و فقه سیاسی ما نیز به دلیل درگیر نبودن با حکومت همان مراحل را می گذراند که قرن ها پیش فقه سیاسی اهل سنت گذراند، علاوه بر این که فقه سیاسی به تنهایی تاب مقاومت در مقابل تجدد و پاسنجویی به فضیصیات زمانه را ندارد. پس اگر اصل زوال را بپذیریم، باید به دنبال علل آن گشت. به نظر می رسد منطبق درونی زوال به تنهایی پاسخگو نیست و لازم است به شرایط بیرونی همانند گفتمان تجدد که در دوران صفویه و قاجار درمقابل ما ص

کنشید. نیز توجه شود.

وضیعت پژوهش ها و تحقیقات و تالیفات در اندیشه سیاسی و میزان خلاقیت و نوآوری دو آن را در کشورمان چگونه می بینید؟ و مطالب دیگر این که؛ به نظر شما، مهم ترین تهدیدات و آسیب های حال حاضر جامعه ما در زمینه پژوهش در اندیشه سیاسی چیست؟

خوشبختانه اندیشه سیاسی شیعه در سال های اخیر گام های شایان توجهی را به جلو برداشته است. کثرت آثار و بحث و گفت و گوها حاکی از این است که درگیر شدن نظریه های سیاسی شیعه با امر حکومت ادهان دانشمندان را فعال کرده است.

در عین حال، وقتی به وضع مطلوب می نگریم، می بینیم فاصله زیاد است. ما نه تنها از میراث اندیشه سیاسی خود به شکل کامل مطلع نیستیم و به نقد ثرات سیاسی خود نیز داخته ایم، بلکه با گفتمان مسلط تجدد نیز تعامل مثبتی برقرار نکرده و بنابراین پرسش های آن را به خوبی فهم نکرده ایم. همه اینها در صورتی که محقق شود، می تواند مقدمه ای برای نسبت سنجی اندیشه سیاسی ما با اندیشه سیاسی مدرن باشد.

از نظر اجرایی نیز محققان با مشکلات عدیده ای روبه رو هستند. مشکل اول بها ندادن به پژوهش در این مرز و بوم مربوط می شود. هر چند در دوره اصلاحات اوضاع نسبت به گذشته بهبود یافته است. محقق نامین مالی ندارد و پس از تحمل مرارت های تحقیق و نگارش، با معضل چاپ و توزیع محصولات فرهنگی روبه رو می شود. مشکل به فاصله پژوهشگران با حیطه عمل بازمی گردد. آنان که عمل می کنند، معمولا به تحقیق نیاز ندارند و آنان که پژوهش می کنند دستن در اجرا ندارند! البته مسائل دیگری نیز همانند هماهنگ نبودن تحقیقات در کشور و دموکراتیک نبودن فضا برای ارائه نظرات نیز وجود دارد. آزاد بودن محققان در تحقیق و ارائه نظرات خویش از جمله عوامل تثبیت کننده هر نظام سیاسی محسوب می شود.

کتاب

نویدهای امام

نویدهای امام مجموعه‌ای از عکس‌ها و نقاشی‌ها درباره امام خمینی(ره)به همراه اشعار و خاطرات است.

تصویر اولین صفحه کتاب نقاشی امام است که جمله ایمن‌من به شما دستنالی هاست را در تابلوی سبز کلاس درس می نگارد. اشعار از محمدجواد محبت، آفتابین علاء، علی اصغر نصرتی، ناصر نادری، پیرام پاک آیین و... به همراه عکس‌هایی از جوانی تا روزگالی و پیری امام(ره) را به تصویر می‌کشند.آخر کتاب جدولی را با عبارت روح اله برای کودک ترسیم کرده‌اند. کودکان که در جدول صفحه مقابل نام روح اله را درویزه می‌نگازند.آخرین صفحه به رسالت جاویدگان امام نظر انداخته است.

در چشم ستاره‌ها تو ای من دیده‌ی چون ای‌های خدا تو ای من دیده‌ی امشب همه ستاره‌ها مومنند.

ای گلش دوباره ما تو را می‌دیدیم

آغوش مهتاب

آغوش مهتاب، **شاعر: آفتابین علاء**، **تصویرگر: محمدحسین صولیانیان**، **ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)**، **چاپ اول: ۱۳۸۳**

آغوش مهتاب مجموعه‌ای از عکس‌ها و تصاویر امام خمینی(ره)و کودکان است که باشرع‌های آفتابین علاء، حال و هوای عاصی یاتنه است.تصاویری از امام و بچه‌ها که حالا هر کدام از آنها برای خود بزرگ شده‌اند، یادیرین ما نیستند مثل لاله و لادن.

در مقدمه این کتاب آمده است:
نگار که بچه‌ها دیدار پدربزرگ پیر و مهرناشان رفته‌اند پدري که با تمام رفتاری‌ها و دانششغولی‌هایش همیشه فرصتی برای بچه‌ها هم داشت.آری ما سئل نوربیم، قنلاق ما ن پزش مهتاب، قلب خمینی، ستاره ما، گهوارمه‌ان، آغوش مهتاب.

امام خمیني(ره)

از نگاه نخبگان جهان

«امام خمینی(ره) از نگاه نخبگان جهان» عنوان کتابی است که به کوشش علی دانستن بیرمنی درایم بزرگداشت ارتحال امام خمینی(ره) عرضه می شود.

کتاب به ارائه دیدگاه‌های شخصیت های علمی و سیاسی در کشورهای آمریکایی، اروپایی و جهان اسلام می پردازد. نظرات شخصیت های مذهبی یونانی چون جورج مسکان، جورجی مانلیوز،نوسته، اسپانیایی سرژو دیلاو،فولنلند و یازستو کاردیدال روحتی سرژناس نیزکارا گرفته حاکمی از مرگ شخصیت امام خمینی و تأثیرگذاری او در جهان است.

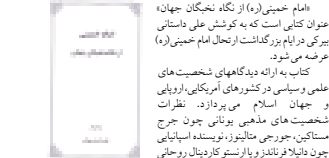
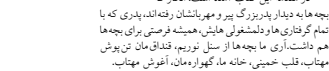
می گویند:
خجلیا در عرض این انسان‌ها که از میان ما رفتند، برای هدایت ما انسان‌های دیگری به زمین فرست»

عزیز آنتونیو بلانکو مکزیکي درباره امام خمینی می نویسد:
«او کسی بود که بر تمام انسان‌ها دنیا از جمله مردم مکزیک تأثیر عمیق گذاشته و آنها را امیدوار به داشتن زندگی بهتر نموده است.»

فریخش تیگری از این کتاب به دیدگاه اریک هوگلاند استاد مرکز مطالعات بین‌المللی دانشگاه جان هاپکینز واشنگتن و داخه است.دی در این باره می‌نویسد:
«**امام خمینی** اجاسی تنگ‌نشان بود و در برابر غرب و آمریکا به ایستاد و این نفوذ پیروزه و آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین بسیار گسترده بود. و به انقلاب اسلامی همچنان پاینده‌شد.نگرسته می‌شود. و علاوه بر نفوذ اسلامی آمریکایی دربار او می‌گردد.بیت الله خمینی را نظامی‌ک و نظامیان سنتی موصوف کرده‌اند اما ایشان در واقع نوآور بزرگی در ایران بودند.مطالعه کتاب علوم خمینی از نگاه نخبگان جهان، برتری از شناخت را بر دیدگان ما باز می‌کند.

نویسنده کتاب

وقتی که ایشان از فرسوده به ایران باز می‌گردند.

جلد پنجم مربوط به چیست؟

محصل بوده‌اند تا دورانی که تدریس می‌کردند و به مرجعیت رسیده‌اند. کتابی است که به ویژگی‌های تدریس و شیوه آن و توصیه‌های اخلاقی امام به طلبه‌ها مربوط می‌شود.

معتبرین بحث در این کتاب مربوط به زمانی است که امام مرجع علیه می‌شود. ایشان هیچ وقت تقاضای تدریس برای وظیفی مرجعیت خود برنشاندند. در حالی که بسیاری در واقع عمر آن‌ها در عمر تدریس حتی رساله‌هاشان را هم چاپ کرده بودند. هنوز وی فوت نگردیده بود ولی مدت‌ها بعد از فوت ایشان امام رسالتش را چاپ کرد. آن هم به اصرار جگرگول همین آقای گروبی و خاتمه‌شان پیش وی می‌روند و می‌گویند که چرا امام مرجعیت نمی‌کنید. امام جواب می‌دهد من که مقدس‌اندام در مقابل آقای گروبی و همسرشان جواب می‌دهد که ما مطلقاً شما مستقیم و به این ترتیب امام رسالتش را چاپ کرد. این توضیح و بر ادعای امام واقعی نظر بود.

من بعد از آنکه فعالیت‌های عینی با منم را از هم جدا کردم شد و با موقعیت به نتیجه رسیدم. ترتیب اولاد است. آقای وزیر زندگان را امام نامم. روزی بعد ما از منطقه با همان لباس می‌جاک آردم و کلاه خود و چیه فر. محضر امام حاضر شدند. اما در همان دور سه جلد اول تمام روز زندگان را به گریه آورد. وقتی گفت، ما منتظر این کنیم که از هوای اشتناک می‌کنیم که شما روز زندگان از آن اشتناک می‌کنید. امام چنین جایگاه و منزلتی برای روز زندگان که نیروهای مرز می‌بودند قائل بود. وی همچنین گفته است که ای کاش پاسدار بودم، امپلورام جدا من را با شهیدای جنگ محشور کنده.

یعنی کسی که با اشاره سر انگشتان مبارکش وصل به محبوب را صادر می‌کرد، چنین حرفی را می‌زد، در حالی که سر سلسلهٔ جهان ششم و این وصل خود ایشان بود و در حسرت این شهید می‌سوختیم. می‌گفتش مرید چنین معانه تمامم از روستم.

رابطه امام با کتاب چگونه بود؟

امام به عنوان یک مرجع و عالم و مرجع شیخه شای زبانی با کتاب داشتند و این مسأله اتفاقاً آمد دلیل آفتاب است و مطالعه ایشان

در یکی از ملاقات‌ها امام دست خطی از خود را به من دادند که هنوز آن را نگهداری می‌کنم

تنها محدود به کتاب‌های دینی و حوزه‌ای نمی‌شد، وی سخن کتاب‌های مثل مشهور اهل‌سنت، ما خوانده بودم. جلال آل احمد زمانی که به ملاقات امام می‌روند متوجه می‌شوند که امام کتاب‌های فزیدگی ایشان را دارد که جلال آل‌احمد می‌گوید کتاب من از روش خواندن ندارد، باید اینکه زمانی که امام در نجف بود، خبر مرگ پسرش آقا مصطفی را به وی می‌دهند، وی مشغول مطالعه کتابی غیر جزوای بود و ۳۰ صفحه از کتاب را می‌خواند و بعد پسرش را دین می‌کنند، این یعنی اهمیت کتاب در نزد وی. ایشان تاریخ اسلام را ایران را به دقت مطالعه کرده بود و دربارهٔ تاریخ گفته است که وی فردی سخن و بدخلق بود، اما در مورد زندگی چون امیرکبیر هم گفته که وی مریدی بود که مردم مولود کرد خیرش را می‌گردند و وی را با کارهای نیکویش می‌یاد می‌آوردند. کتاب سلسله‌ای نبود که امام بارضی از کنار آن نگذرد، وی روزانه حدادت به خواندن بالغ بر ۳۰۰ صفحه کتاب را داشته است. کتاب‌هایی که قسمت فقط دینی و مذهبی نبودند. شما مثل اینکه برای من استفاده کنید که شخصیت امام زوایای این باب و برامان بگویند.

بله، امام به حقیقت شخصیت جامعی داشتند که دسترس‌ی به ابعاد این شخصیت محتاج صرف زمان زیادی است و بعضاً هم این ابعاد اصحاب آور است و قابل ثلم، به خاطر همین شخصیت عظیم وی است که من معتقدم امام به هیچ گروهی متعلق نیست و تمام ایران و مسلمانان تعلق تمام در هیچ گروهی نمی‌تواند ادعای مالکیت رفتار و اخلاق سنده وی را کنند.

از مرحوم سرلشکر سپهبدان شهیدم که در دوران جنگ جنگ‌های ایران، امام برده‌اند. این گفته، گفتهٔ جنگی است. این بود، ایشان مدافع شهادت شیخ علی‌بابا، نخست‌شان را زوی کشیده پنهان کرده و گفته بودند که اگر دشمن بخواهد به اندازهٔ این یک وجب من خاک ایران را تصرف کند و دست من روی آن وجب خاک باشد، من اجازه نخواهم داد و ترجیح می‌دهم که دستم را قطع کنند تا اینکه خاک ایران اشغال شود.

سرزمین ایران واقع‌آرای ایشان عزیز بود و وی این مسأله در مقابل جبهٔ چیزی گناه نمی‌انند. این در حالی است که امام وقتی که به ایران بازگشتند و از وی پرسیدند که چه احساسی داری گفته بود که هیچ احساسی ندارم. چون خاک فرسوده هم زمین خودی تبارک تعالی است. نشان می‌دهد بر این مسأله گفته‌اند که امام کلمات معنی به خودشان است و اما جانوازش هم چیزی دیگری است و زمانی که به ایران حمله می‌شود به عنوان یک‌بارگی اینچنین می‌گوید.

عبدالوهاب فراتی مولود ۱۳۲۷ در شهرستان شوشتر است. وی دانش آموخته حوزه علمیه قم و همچنین دانشنده مدرک دکتری علوم سیاسی از دانشگاه باهنرالمعلوم است. فراتی پیش از ۷۰ کتاب که عمدتاً در حوزهٔ دانش و اندیشهٔ سیاسی امام خمینی و انقلاب اسلامی است منتشر شده است، آثار از قبیل: اندیشه سیاسی امام خمینی، انقلاب اسلامی و بازنمای آن، انقلاب اسلامی، چالش‌ها و بحران‌ها، تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی، از مرجعیت تا تبعید امام خمینی، اندیشه سیاسی سیدجعفر کاشفی، میزان الملوک و نطفه‌الملوک، آخرین پژوهش و تالیف دکتر **فراتی هفتضد در تبعید، نام دارد که در آن **نهضت امام خمینی و آغاز حرکت وی در نجف اشرف به نگارش درآمده است.****

به نظر شما کلیات و مبانی نظری نظام فکری و سیاسی امام خمینی در انقلاب اسلامی و حکومت اسلامی بر چه پایه‌هایی استوار است؟

اگر چه نمی‌توان در این گفت و گو که باید گریه کرد و انحصار در آن رعایت شود از ابعاد مختلف این کلیات و مبانی سخن گفت، اما به صورت اشاره می‌توان از جامعیت داشتن دین، نگاه خلیفه‌اللهی داشتن به انسان در مقابل سورهٔ کافرا بریده از خدا در غرب، ضرورت تشکیل دولت دینی در عصر غیبت، انتقال مسؤلیت برپایی حکومت دینی از ائمه به فقها در عصر غیبت، غیرانسانداری، بودن دولت دینی و افتتای آن بر رضایت مردم، به عنوان مهمترین کلیات و مبانی نظری نظام سیاسی امام خمینی در حکومت اسلامی نام بود.

به نظر شما تاثیر کتاب حکومت اسلامی و برخی دیگر از تالیفات امام بر حرکت‌ها و جریان‌های بعدی نهضت چگونه و تا چه میزان بود؟

در همان دوره‌ای که امام خمینی درس‌های حکومت اسلامی خود را در جمع دوست‌های فرازی از شاگردان خود در مسجد

شیخ انصاری نجف اشرف آغاز کرد، بارتاب ویژه‌ای در نجف اشرف داشت. سالها بعد حتی جریات مسجد از موقفین و مخالفین امام پر شده بود تا از توانک چرخش امام خمینی از قفه سنتی دورهٔ قریس‌اسی نجف اشرف در باب حکومت دینی را بشنوند. بحث‌های امام در آن جلسات به قدری جدی و مستدل بود که بسیاری دستپاچه شده و از طریق مختلف کوشیدند امام خمینی را از ادامه دادن به آن باز دارند. سواد نیز که وا همه بیشتری داشت، کوشید هم‌ترا با بعضی شرایط حاکم در آن زمان، مانع از تداوم بحث شود که چنین نشد و امام خمینی به تفصیل هر آنچه را که در آن جلسات به ذهنش می‌رسید، گفت و نظریه سیاسی خود در باب نظام سیاسی در عصر غیبت را علنا بیان کرد.

مهمترین مسائل و نکاتی که امام خمینی در کتاب حکومت اسلامی خود و همچنین در مباحث نجف اشرف بر آنها تاکید

معتبرین نکاتی که در این اثر بیان شد و بر سرنوشته نهضت اسلامی تاثیر فراوان گذاشت را می‌توان در سه محور کلی بیان کرد:اولین موضوع این بود که برای نخستین بار بود که امام خمینی رسماً نظام شاهنشاهی را مرتجع و فاسد دانست و به صورت علنی بر ضرورت مخالفت با آن تاکید ورزید. مسأله دوم هم که بار برای نخستین بار بود که مطرح می‌شد، استفاده از واژه «انقلاب سیاسی اسلامی» بود که توسط امام خمینی بر زبان رانده شد. ایشان در این مرحله از انقلاب سیاسی سخن به میان آورد و لزوم سرنگونی چنین رژیم‌ی را نه از طریق مبارزات سیاسی، بلکه از طریق بروسه‌ای خلیفتی آموز به تمام انقلاب تجویز نمود و بالاخره در محروم‌سایان در مقابل گروه‌هایی که سلطنت مشروطه را بهترین جایگزین سلطنت مطلقه دانسته و ن دافع شاه به قانون اساسی را بهترین برون رفت می‌دانستند، کلیه اشکال سلطنت اعم از مشروطه و غیر مشروطه را غیرشرعی دانست و حکومت دینی مبتنی بر ولایت فقیه را به عنوان اترتاریو سلطنت معرفی نمود.

در واقع نفی سلطنت اعم از مطلقه و مشروطه و جایگزینی آن با حکومت اسلامی از طریق فرآیند یک انقلاب سیاسی، مهمترین ایده‌ای بود که تکلفات همگان برپوش ساخت و آنها را از انتخاب‌های دیگر بر حذر داشت. بدلیل همین‌که بوی امشامت می‌داد و حاکی از ترشش در قبال رژیم پهلوی بود، همگی در این دوره به کناری گذاشته شد

گفت و گو

فتح‌الله اکبری

گفت و گو با دکتر عبدالوهاب فراتی

کتاب حکومت اسلامی

و همه را بر ضرورت سرنگونی رژیم متوجه نمود. این همان منبری بود که امام خمینی در کتاب خود آن را ترسیم کرد و در نهایت به سرنگونی رژیم شاه و برپنده شدن طرمار سلطنت از ایران منجر شد.

به نظر شما اندیشهٔ سیاسی امام خمینی در تعامل با عمل سیاسی وی چگونه تبلور و تفسیر می‌شود؟

در اینکه عمل سیاسی امام با اندیشه سیاسی ایشان چه نسبتی دارد، نیازمند بحثی روشن‌نشانسته هستیم. در مواردی که عمل بر اساس کلیت اندیشه شکل می‌گیرد، بحث کاملاً روشن است. اما در مواردی که عمل با اندیشه سر ناسازگاری پیدا کند، باید بررسی کرد که آیا این ناسازگاری بدوی است یا مستقر. اگر تائضح بدوی باشد یا اندک تأمل قابل رفع است اما اگر مستقر باشد و توان آن را توجیه کرد، اصالت با اندیشه است و عمل به همین دلیل کتاب گذاشته می‌شود و باید بر اساس مستثنی دیگر تفسیر شود.

شما در کتاب اندیشه سیاسی امام خمینی با استفاده از الگویی که اسپرینگر در کتاب «فهم نظریه‌های سیاسی» ارائه می‌کند، درصدد هستید تا اندیشه سیاسی را بازنمایی یا بحران‌ها و ناساماتی‌های موجود فرض کنید و در همین اساس رخداده‌ها و حوادث سیاسی منجر به آنکه، اندیشه سیاسی امام خمینی در نهایت را پیروز یا مغلوب فرض کنید؟

تبلور و ارتزایی می‌کنند؟ بر اساس نظری اسپرینگر اندیشه‌ای را حلیت کند. ممکن است اصالت را به بحران‌های موجود دهد، اما گفتن این نکته ضرورت دارد که اساساً اندیشمند کسی است که به بحران‌های دوره خویش توجه کافی دارد. اندیشمند فرزند زمان خویش است و نمی‌تواند به این گامی‌ها و مشکلات می‌توجه باشد. در واقع مشکلات و اندیشه سیاسی از یکدیگر به عروشی است و اصالت ندارد. بعضی خصوصاً با بعضی است. مثلا فرض کنید امام بحث حل بحران‌های مذکور، جمهوری اسلامی را پیشنهاد می‌کند، اما پیشنهاد آن ناممکن ندارد و می‌تواند در دوره‌های دیگر شکل دیگری به خود پیدا کند. یعنی هر قالب و داشته باشد، می‌تواند نامن نگردد. نظریه سیاسی امام باشد. از این روه، به نظریهٔ دغدغه‌های امام پیش از پاسخ‌های ایشان از تامل برخوردارند. این نگاه به ما کمک می‌کند که همواره راه‌های جدیدی مناسب با روزگار خویش بیابیم و آنها را مورد مطالعه قرار دهیم و این به تازه اندیشه امام کمک می‌کند و از تکیه شدن آن جلوگیری می‌کند.

وضع ارتباط و پژوهش‌ها در زمینهٔ شخصیت و اندیشهٔ امام خمینی را چگونه زوایایی می‌کنید؟
به نظر من، بیشتر کارهای انجام شده در حوزه امام‌شناسی جنبه توصیفی دارند و کمتر تبیین کننده هستند. با این همه آثار و کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های تألیف شده دربارهٔ ابعاد مختلف اندیشه امام که درعمر توجه هم هستند، ما در حال حاضر و آینده باید به سمت کارهای تبیینی حرکت کنیم و این گونه پژوهش‌ها نیز به این سمت هدایت شوند.

خود شما آیا تحقیق و پژوهشی تازه در زمینهٔ امام خمینی در دست دارید؟
در حال حاضر پژوهش‌های دربارهٔ هفتضد در تبعید را به اتمام رسانده‌ام. این کتاب به مفارش مرکز اسناد انقلاب اسلامی به گزارش درآمده است و می‌کوشد تاریخ شفاهی نهضت امام خمینی در نجف اشرف را به تشریح برآورد و بسیاری از حوادث ریز و درشت آن دوره را روایت کند.

سیدخلیل میرطاورس

بدون تردید ظهور امام خمینی و فعالیت‌های علمی، سیاسی و اجتماعی بسیار ایشان در دهه‌های اخیر تاریخ معاصر ایران، بسیاری از نویسندگان جهان اسلام و مغرب زمین را به کتد و کاش و شناسایی پیرامون این اسطوره روحانی معظوف کرد. از سوی دیگر همایش‌های متعددی که در ایران و برخی از کشورها برگزار گردید حجم زیادی از اسطوره‌های اختصاصی داده به همین جهت آثار فلسفی بی‌شماری در این زمینه افزایش چشمگیری یافت. لذا به منظور پوشش دادن این حجم عظیم آثار جمع آوری آنان در مجموعه‌ای ضروری به نظر می‌رسید. این دو کتابخانه تخصصی امام خمینی(ره) اوستا به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، دفتر قم در تابستان ۱۳۹۹ در شهر مقدس قم پایه‌گذاری شد و در نیمه ششم همان سال به طور رسمی افتتاح گردید.

بخش اصلی کتابخانه تخصصی امام خمینی (ره)

الف. بخش کتب و رسائل امام خمینی و تقریرات. این بخش به آثار حضرت امام(ره) و تقریرات درس‌های ایشان توسط شاگردانش به صورت کتب خطی و چاپ و همچنین کتاب‌هایی که پیرامون انقلاب اسلامی است.
پرونده‌هاست و از آن جمله به نوشته‌های معظوف له که به صورت عکس نسخ خطی موجود است. می‌توان اشاره کرد که با دقت و مطالعه در آنها بیان چند نکته ضروری است.
۱. دقت و تدقیق حضرت امام در موضوعات مورد نیاز برجسب ضرورت
۲. گره کشایی از مفاهیم‌های عرفانی، فلسفی، فقهی، کلامی و حتی نظریه‌های سیاسی
۳. روشنگاری و زرق‌فکاری حضرت امام در مسائل بسیار مهم
۴. بدین جهت با توجه به آثار مکتوب حضرت امام که به ۴۴ اثر می‌رسد، اندیشمندان زیادی به بسط و شرح این آثار پرداخته‌اند که بطور اجمال این آثار را می‌توان به چند دسته تقسیم نمود:

۱. آثار فقهی و اصولی.

در این بخش کتاب‌های حضرت امام به تفکیک مباحث فقهی و اصولی با شرح و تقریراتی که درباره آنها نوشته شده است، قرار گرفته‌اند که از آن جمله می‌توان به کتاب‌های زیر اشاره نمود.
۱.تفسیر عمکس نسخه خطی حلیفات درس خارج فقه آیت الله بروجردی که توسط امام خمینی و به خط ایشان در کتابخانه موجود است.

۲.کتاب فقهی تحریرالوسیله و ترجمه آن و کتاب‌هایی که به شرح و بسط این کتاب پرداخته‌اند از جمله کتاب مدارک تحریرالوسیله از مرتضیٰ بنی فضل و همچنین مستند تحریرالوسیله از احمد مطهری که هر دو به مستندات و آراء نظرات امام پیرامون مسائل فقهی می‌پردازند.

۳.ج. مکاتیب المحرمه که نیز تقریرات درس خارج حضرت امام خمینی می‌باشد و همچنین تقریرات درس خارج فقه ایشان که توسط استاد محمدعلی گرامی جمع آوری گردیده است و همچنین تقریرات دیگری که توسط محمد مومن قمی، شیخ صادق خلخالی، شهید مصطفی خمینی و اشعاردی جمع آوری شده است.

د. از میان کتاب‌های اصولی حضرت امام کتاب (الرسائل) و تقریرات درس اصول آیت‌الله بروجردی به عنوان لمحات الاصول که توسط امام نوشته شده است و همچنین کتاب تهذیب الاصول که تقریرات درس اصول فقه امام توسط استاد جعفر سبحانی در سه مجلد نوشته شده است را می‌توان نام برد.

۲. آثار فلسفی و کلامی حضرت امام
در زمانی که در حوزه‌های علمیه تدریس حکمت متعالیه فراز و فرودهای بسیاری را شامل بود، حضرت امام با شجاعتی و صفا و بلندی به مطرح کردن مسائل عقلی و فلسفی اقدام نمود و به تدریس حکمت متعالیه مبادرت کرد که حاصل این تلاش کتاب‌هایی است که امروزه در زمینه فلسفه و کلام از ایشان به جای مانده است از آن جمله تقریرات درس شرح منظومه امام خمینی که توسط عرفانیان ارضیایی نوشته شده است. این کتاب به شرح و توضیح کتاب شرح منظومه ملاحادی

سیزوری پرداخته است که توسط امام خمینی در سال‌های ۱۳۳۸- و ۱۳۳۳ و همچنین مباحث نفسی (اسفار اربعه)، ملاحضرات به جا مانده است.
۳. آثار عرفانی حضرت امام (ره)
این آثار که به دو صورت عربی و فارسی نگاشته شده‌اند شامل کتاب‌های ذیل می‌باشد.

الف. مصاحب الهدایة الی الخلافة و الولاية، کتابی که حضرت امام در ۲۷ سالگی آن را تألیف نموده و به مباحث عرفان نظری و به زبان عربی نوشته شده است و هم اینک ترجمه‌های متعدد و شرح مختلفی از آن در کتابخانه تخصصی موجود می‌باشد.

ب. شرح دعای سحر؛ را نیز امام خمینی در سن ۲۹ سالگی نوشته‌اند، این کتاب به مباحث عرفانی پیرامون دعای سحر اختصاص داشته و در حال حاضر با شرح و تفسیر استاد احمد فطری با نام (تفسیر و شرح دعای سحر امام خمینی) در کتابخانه تخصصی موجود است.

ج. آثار عرفانی دیگر امام از جمله سر الصلوة، آداب نماز، تعلیقه بر شرح فصوص، مفتاح و مصباح و کتاب جهاد اکبر را

می‌توان نام برد که هر کدام با شرح مختلفی از سوی نویسندگان رویه‌ور شده‌اند.

۴. آثار سیاسی، اجتماعی حضرت امام(ره)

تألیف کتاب اکتشف الاسراء در دهه ۱۳۲۰-۱۳۲۰ را می‌توان اولین اثر سیاسی حضرت امام دانست که در ذیل آن کتاب‌های مختلفی از سوی نویسندگان به چاپ رسیده است. همچنین کتاب «دروس ولایت فقیه» و حکومت اسلامی که بحث خارج فقه ایشان در نجف اشرف بوده و برای طلاب تدریس نموده و بعداً تدوین شده نیز حاوی آرای سیاسی و فقهی حضرت امام و سنگ بنای نظرات تکمیلی ایشان پیرامون ولایت مطلقه فقیه است.

به تبع مباحث این کتاب و شکل‌گیری انقلاب اسلامی بسیاری از شاگردان و نویسندگان به مباحث بسیار مهمی درباره نظریه ولایت فقیه پرداخته‌اند که در کتابخانه تخصصی امام خمینی چندین قفسه به این کتاب‌ها اختصاص داده که از آن جمله کتاب مشروحات قدرت از دیدگاه امام خمینی از علی خاتمی، گفتیبه دولت مدرن از سید جواد طاهری، امام خمینی و جامعه ملشی از مهدی براملعی، پور و کتاب‌های ولایت فقه از آیات حسین علی منتظری، محی الدین حائری شیرازی، حسن طاهری، خرم آبادی و عبدالله جوادی آملی را می‌توان نام برد.

۵ اشعار و مطالب ادبی

بدون تردید حضرت امام از دوران جوانی یادداشت‌هایی در زمینه اشعار سیاسی و عرفانی خود جمع آوری کرده‌اند. مجموعه اشعار ایشان که متعلق به سال‌های آخر عمرشان بوده است و از سال ۱۳۴۳ به بعد نیز به شکل رسمی‌تری جمع آوری شده و در کتابی با عنوان «دیوان امام» در دسترس عموم قرار گرفته است. این کتاب در چهار بخش تألیف شده است که از جمله مطالب آن انواع شعر است و سپس پیرامون شعر و اشعاری که امام در آن قالب شعر سروده‌اند پرداخته است. لازم به ذکر است که اشعار امام با تعلیقات علی اکبر رشاد

توسط مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی چاپ و منتشر شده است.

همچنین کتاب فرهنگ دیوان امام خمینی به همت مؤسسه مذکور و نیز کتاب «شرح و تفسیر و موضوع‌بنندی دیوان امام» از قادر قاضلی در همین خصوص چاپ شده است.

ب بخش کتابشناسی:

حجم انبوه آثار تألیف شده درباره امام خمینی بسیاری از کتابشناسان و فهرست‌نویسان را واداشت تا اطلاعات آثار خود امام با آثار درباره ایشان را گردآوری و در قالب کتابشناسی عرضه کنند. بطوری که یکی از بخش‌هایی که در کتابخانه تخصصی جلب نظر می‌کند اختصاص چندین قفسه به این موضوع می‌باشد. در این میان می‌توان به کتابشناسی‌هایی که درباره امام خمینی به دو صورت توصیفی و موضوعی وجود دارد، اشاره کرد:

۱. کتابشناسی توصیفی کتابشناسی‌های امام خمینی از حمید روحانی

۲. کتابشناسی توصیفی امام خمینی از محمدرضا نادری‌پور

همچنین با همین عنوان از دانشگاه هرمزگان

۳. مآخذشناسی امام خمینی از کیومرث امیری که شامل

مآخذ فارسی، انگلیسی و عربی است.

۴. چندپده بیان نامه‌های دکتر و کارشناسی ارشد دانشگاههای جهان درباره امام خمینی از علی دهقان که در آن به بیش از ۳۳۰ بیان نامه که از سال ۱۹۹۰-۱۹۸۰ درباره امام خمینی نوشته شده است پرداخته شده است.

۵. کتابشناسی جایگاه زن در اندیشه حضرت امام خمینی که توسط مرکز امور مشارکت زنان ریاست جمهوری تدوین شده است.

ج بخش استاد و منابع:

در این بخش کتاب‌های متعددی قرار دارد که به نوعی اسناد باقی مانده از نهضت یازده خرداد و اسنادی درباره انقلاب اسلامی و جزئیات آن است. همچنین بسیاری پیرامون نظام جمهوری اسلامی که از سوی مسئولان و مقامان صورت گرفته است، می‌پردازد. از آن جمله:
۱. (پارک امام به روایت استاد ساراک، ناشر آن، مرکز بررسی اسناد تاریخی در ۳۰ مجلد است.
۲. انقلاب اسلامی به روایت استاد ساراک توسط مرکز بررسی اسناد تاریخی، در ۱۲ مجلد چاپ شده است.
۳. تاریخ قیام ۱۵ خرداد به روایت استاد ساراک از جواد منصور.

۴. مدرسه فقیهیه پایگاه انقلاب اسلامی به روایت استاد ساراک از مرکز بررسی اسناد.

۵. حماسه ۱۹ دی قم، از علی شریحانی.

۶. نهضت امام خمینی از سید حبیب روحانی.

د. بخش مقالات

در این بخش مجموعه مقالاتی که پیرامون حضرت امام خمینی در رسانه‌ها و همایش‌ها یا توسط افراد نوشته شده جمع آوری گردیده است از آن جمله می‌توان به مجموعه‌های گزینهای مقالات مختلفی که در کشور،های متعددی که پیرامون امام خمینی برگزار شده است اشاره کرد که عبارتند از:
۱. مجموعه مقالات گفتگوه آینده‌های اخلاقی و عرفانی امام خمینی در یازده مجلد.
۲. مجموعه آثار کنگره بررسی مائتی فقهی حضرت امام خمینی در یازده مجلد.

۳. مجموعه آثار کنگره امام خمینی و اندیشه حکومت اسلامی در ۱۰ مجلد.

ه. بخش کتب تک‌نگار

این بخش پیرامون کتاب‌هایی درباره شخصیت امام خمینی در (اعداد مختلف سیاسی، فکری، اخلاقی، عرفانی، فرهنگی و خانوادگی است به طور اشاره‌وار به کتاب‌هایی در این زمینه می‌پردازیم.

۱. مردی با نماز تمام، نماز در زندگی علمی و عینی امام خمینی از علی میرزایی، این کتاب شامل چند داستان کوتاه درباره نماز است و امام خمینی را مسلک پیک نمازگزار کامل معرفی می‌کند.

۲. امام خمینی و وقایع اجتماعی از مهدی حاضری که با

گزارش

درون کتابخانه تخصصی

نگاه کنبرا به گزیده‌های از تلفات و بیانات و سیره امام خمینی دربارہ وقایع اجتماعی پرداخته است
۳. آسیب شناسی انقلاب اسلامی از نگاه امام خمینی به کوشش حسین شیدائیان که به اندیشه‌های امام خمینی پیرامون انقلاب اسلامی پرداخته است.
۴. بررسی سیمای قرآن در اندیشه حضرت امام خمینی از معصومه ریحان که به معرفی امام خمینی به عنوان یک قرآن شناس و اندیشه‌های تفسیری ایشان می‌پردازد.
۵. تاریخ معاصر ایران از دیدگاه امام خمینی به کوشش سیدمحمد هاشمی بروجنی .

۶. وسایل ارتباط جمعی از دیدگاه امام خمینی به کوشش سیدعلی اشرف حامدی.

۷. تربیت اسلامی با تاکید بر دیدگاه امام خمینی موسسده محمدرضا شرفی .

۸. تحولات اجتماعی و انقلاب اسلامی از دیدگاه امام خمینی به کوشش محمود داری .
۹. مدل‌هایی از دیدگاه امام خمینی به کوشش مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی‌روا.

و بخش خاطرات

در این بخش کتاب‌هایی که به خاطرات رجال سیاسی دربار پهلوی و همچنین خاطرات پاران امام و دربارکشان می‌پردازد، جمع آوری شده است.

از آثار منابع این بخش می‌توان به «خاطرات» هاشمی زینعلی و خاطرات پانزده خرداد از علی باقری در ۹ مجلد و همچنین خاطرات حسین از زندگی امام خمینی، ستاره‌ای که درخشید به کوشش مرتضی نظری که به مجموعه از خاطرات خانواده و دوستان و یادگان و پاران امام خمینی است اشاره کرده در این قسمت از کتاب خمینی، روح الله زندگي نامه امام خمینی براساس اسناد و خاطرات و خیال از سیدعلی قادری نیز می‌توان نام برد.

و بخش کتاب‌های خارجی

این بخش شامل کتاب‌هایی است که به زبان عربی و انگلیسی و اردو به صورت مجزا و مستقل در چندین قفسه به بحث پیرامون نفیست و زندگی امام خمینی انقلاب اسلامی پرداخته است که از آن جمله می‌توان به کتاب‌های آداب نماز،ه دیوان امام، تحریر لورسیه و ولایت قلم، به زبان‌های اردو و عربی اشاره کرد.

درمان کتاب‌های عربی می‌توان به کتاب‌های قبل اشاره نمود. (مختارات - من احببت و محبات الامام خمینی از مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی)

۱.فیات من امام الامام خمینی از غلامعلی رجایی
۲.الاعوان حدیث امام خمینی
۳.الامام خمینی نور العرش الاطهار از جوادلی آملی.
ه بخش پایان‌نامه‌ها

در این بخش شامل از شخصیت‌ها از تحقیقات دانشگاہی از **مقطع کارشناسی**، کارشناسی ارشد و دکترا در زمینه‌های مختلف گذشته‌های امام خمینی و روش و سلوک ایشان و همچنین مباحث پیرامون انقلاب اسلامی جمع آوری شده است. این دو منبع این قسمت در نوع خود مکمل و مضاف به یکدیگر است.

بخش فرعی

این بخش که به برخی از امکانات و خدمات اطلاع‌رسانی اختصاص دارد شامل قسمت‌های قبل می‌باشد.

الف بخش نشریات و مجلات

در این واحد مسیاری از مجلات و روزنامه‌هایی که پیرامون تاریخ ایران و انقلاب اسلامی چاپ می‌شود و می‌شود وجود دارد. همچنین نشریات ادواری مربوط به امام و ویژه‌نامه‌های مطوعات وجود دارد که از آن جمله می‌توان به نشریه آثار،های کتابخانه‌الله اشاره نمود که توسط کتابخانه تخصصی چاپ و منتشر می‌شود و در آن منابع و تلفات تاری‌ای که وارد کتابخانه می‌شود به صورت فهرست‌نویسی تحلیلی معرفی می‌شوند.

ب بخش اطلاع‌رسانی

این بخش شامل موارد منابع صوتی و تصویری از قبیل ترازهای کاست از سخنرانی‌های حضرت امام خمینی و همچنین سایر اندیشمندان دربارهٔ ایشان، طرح نوشته‌ها که در آن مجموعه سخنرانی‌ها و همچنین فیلم‌های پندآموزی از امام خمینی و انقلاب گردآوری شده است و فیلم‌های ویدئویی است. واحد دربارهٔ کتابخانه تخصصی امام خمینی نیز از جمله قسمت‌هایی است که به ارائه خدمات پیرامون مطالب و کتاب‌های موجود در کتابخانه به مراجعین و محققین می‌پردازد.

به هر صورت کتابخانه تخصصی امام خمینی با وجود اینکه از دوازده هزار جلد کتاب و پایان‌نامه و بایش از ۸۵۰ عنوان و همچنین آثار مرتبط به دیگرها و مجلات و ویژه‌نامه‌های مطبوعاتی به صورت قفسه باز پیشترین میزان بهبودی از منابع پیرامون امام خمینی را دارم بوده است و شاید بتوان گفت این کتابخانه می‌تواند پیشتر تمامی آرایه ارائه خدماتی جامع و مناسب در جهت خدمات تحقیقاتی و پژوهشی در توصیف جنبهٔ امام خمینی در عصر حاضر کتابخانه تخصصی امام خمینی در قه، خیابان صفاییه، کرجه ممتاز قرار دارد.

افشین علاء هیچ وقت تصور نمی‌کرد که نام‌اش را امام خمینی بخواند و او را در نوجوانی بدون هیچ مانع و تشریفاتی به حضور پیروز آری، امام وی را به حضور پذیرفت و این سراسازی شد برای الهام‌شمار وی بی غل و فتن اگر امام افشین علاء را در نوجوانی به حضور پذیرفت، وی نیز در همان دیوار با خود عهد کرد که تمام زندگی اش را صرف فعالیت‌های فرهنگی کودکان ایران‌زمین کند

این نامز کوچک و بی‌وزن، تاکنون شوم‌های فراوانی را با موضوع امام برای کودکان سروده است و کتاب‌های به جهان فاروقی از وی با موضوع خلق و خوی به‌ویژه این پرورشیده با کودک، کامی شده است. وی در حال حاضر سرمدی مجلات دوست است. ما نیز علاوه بر دو آیرتمان کوچک‌کی که دفتر این مجلات است دیدار کردیم و ملاقات با پای صحبت‌های ایشان درباره امام، کتاب و کودکان نشستم

قبل از چیز از رابطهٔ امام با کودکان و نگاه ایشان به کتاب و مطالعه چه‌جا گوید.

بیست و جوهره اصلی نهضت امام مسائل فرهنگی بود یعنی امام زمانی که قیام خود را آغاز کرد، صرفاً با مدنگامی فرهنگی، تکریم و عشق‌ش نسل زمان خویش را مورد خطاب قرار داد، بحث، مبارزه و سلطنته و کودتا نبود و حتی در آغاز این حرکت شاید امام به فکر تشکیل یک حکومت هم نبود، بلکه صرفاً به عنوان یک مبلغ اجتماعی وارد میدان شد و زمانی که توانست آن نسل را همراه و هم‌فکر خود کند متوجه شد که نظام حاکم تاریخه در فساد و تباهی فرو رفته است و اصلاح‌پذیر نیست. از این زمان به بعد اندیشه دیرینه تبعی‌بندی تشکیل حکومت ولایت فقهی را دنبال کرد و جمله عملی‌اش: اما با پیروزی انقلاب همچنان که دینیم و می‌بینیم دفعهٔ اصلی این نظام مسائل فرهنگی است.

ببینیم است که در چنین نظامی روی نسل کودکان باید حساب ویژه‌ای باز شود. در سلسله نظام‌هایی که مبنی بر اندیشه اقتصادی و نظامی غربی است، شاید شکر کودکان یک کشور فراموشی و دفاتری محسوب شوند که صرفاً باید به آنها آموزش‌هایی کلیشه‌ای و سرگرم‌کننده شود. امام ثابت به کودکان نمی‌توانست بی‌توجه باشد. او همان آغاز به فکر تربیت فکری، روحی، و روانی کودکان ایرانی چون کتاب بودند.

آنچه ما به عنوان نسل امروز خطاب امام از وی آموختیم این است که ما نیز به کودکان خودمان این اجازه را بدیم تا بایشان و درکی صحیح افاده‌عنده‌راه و مسیر انقلابیون باشند. طبیعتاً از دیدگاه امام بهترین ابزار برای یاد کتاب و مطالعه بود، یعنی اگر ما می‌خواهیم کودکان ادامه‌دهندهٔ این راه باشند، آنها باید با دنیای گذشته، حال و آینده پیش روی خود به وسیلهٔ کتاب آشنا شوند.

در این مسیر، حکومت اسلامی (همچنان که مورد نظر امام بود) باید تأسیس و وسیع و گسترده‌ای برای گرایش کودکان و نوجوانان به کتاب و مطالعه پیشبند و به آنها اجازه عمل بپوشاند. امام همیشه به کودکان توجه ویژه‌ای پیشند، چه در زندگی شخصی و چه در زندگی اجتماعی، البته همان ارتباط عاطفی که امام با خانواده‌اش داشتند به دلیل هیچگاه ایشان برای ما یک نماند و اگر است و هر حرکت امام قابل تعمیم به بطن جامعه است. یکی از این حرکت‌های مهم امام توجه و احترام به کودکان بود. امام کسی بود که با کودکان هم‌بازی و هم‌صحبت می‌شد. شاید بدون اجبار و بدون نصیحت، بلکه با هوشیاری، با کودکان هم‌راه و هم‌دم می‌شد. این می‌تواند دومی بزرگ برای ما در برخورد با کودکان باشد. آری ما هم می‌توانیم کودکان را با زبان خود آنها، به راهی که مورد نظرمان است، رهنمون کنیم که بدون شک کتاب و مطالعه می‌تواند یکی از مناسب‌ترین و کم‌خطرترین راه برای ارتباط با کودکان باشد.

نظر شما درباره کتاب‌هایی که پیرامون شخصیت امام نوشته شده‌اند، چیست؟

چون امام به عنوان یک موضوع کار همیشه برای خبرنگاران و نویسندگان مطرح بوده، اکثر کلمی در این زمینه تلامیم و در بخش‌هایی از آثار نویسندگان امام و نهضت ایشان مطرح شده است. این فعالیت‌ها تنها به شکلی بوده، بلکه، در نظام مطبوعاتی، این مساله به عنوان یک جریان تکرار و تجدید نظر قابل طرح نیست. بلکه در قالب رسانه و نشریات نمود بیشتری دارد و این باعث شده است فعالیت‌ها زیاد به چشم بیاید، بعضی از نشران مجموعه اشعار، قصه‌ها و خاطرات امام راه به صورت تصادفی و اتفاقی کار کرده‌اند، یعنی حرکتی برنامه‌ریزی شده و مدون نیست و ملت‌هاست که زمان آن فرارسیده که هدفمندتر و منسجم‌تر این کار انجام شود و در عرصه نشر کتاب‌هایی تولید شود که جسمی وسیع‌تر یا محوری عمیق‌تر را داشته باشند.

در همین راستا مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام واحد کودک و نوجوان راه چند دور در اندازی کرد. این حرکت خوب و صحیح هم به حال مجموعه‌هایش را روی نشانه‌ها، مشرک‌گره است که بازمانده بسیار خوبی در میان کودکان داشته، در حال حاضر مجلات دوست یکی از پر فروش‌ترین مجلات کودک و نوجوان است. در کنار این، فعالیت‌های هم

گفت و گو

گفت‌وگو با افشین علاء

نیازمند معرفی امام به کودکان در قالب کتاب هستییم

برای تولید کتاب صورت گرفته است. البته نباید فراموش کرد که مؤسسه یک نهاد است و این ایده باید به دیگر کتاب‌های بخش ادبی و تخصصی تعمیم داده شود. یعنی می‌توان با برنامه‌ریزی ارتباط عمیقی مابین مؤسسه با دیگر ناشرانی که علاقه‌مند به کتاب‌های امام هستند، برقرار کرد که بی‌شک با چنین تکریری کتاب‌های بیشتر و مفیدتری تولید خواهد شد. در صورت کتاب کودک با موضوعیت امام تا به حال چه کارهایی در مؤسسه صورت گرفته است؟

مؤسسه بر روی مجموعه‌های تنظیمی از کتاب‌های امام و آرایهٔ جدا جدا سفارش داده شده است. که مجموعه‌ای از قصه‌ها و اشعار پروری چاپ خواهد شد. همچنین مجموعه‌ای کتاب که در واقع آلبوم‌های عکس از امام با کودکان است نیز بر روی چاپ خواهد شد. این آلبوم‌ها ترکیبی از عکس، شعر و تصویر هستند. از هر پروژه‌ای امام در پیروزی بلند مدت و یک مجموعه طولانی به صورت قفسه و تصویر برای همه‌ها در حال کار شدن است. داستان‌های قصه‌های در زندگی امام از بدو تولد تا فوت و حوادث پیرامون

زندگی ایشان می‌پردازد.

در این پروژه‌ها روی صورت‌های کتاب‌ها کادربندی شده است.

چون همچنان که می‌دانیم صورت‌های کتاب کودکان است و تغییر

فرمانی روی همه‌ها دارد. در این رابطه حتی سو استفاده‌هایی شده است. یعنی نگاه‌های وجودی و روانی به کار باید کتاب‌های قصه و داستان‌ها باشد. ما هم فعالیت‌های صورت و خلق فرهنگ‌مان مورد نظر خود در این فضای غنی‌شان به کودکان در کتاب‌ها چنانی اتفاق می‌افتد. بنابراین در چنین حوزه‌هایی باید توجه به نظریهٔ تولد و خلق چنین کتاب‌هایی با اجزای کتاب‌ها و تصویر می‌تواند، اما کسی در برابر این حرکت بلندمدت‌ها خلق این کتاب‌ها تمام تلاش‌ها را در امری که کتاب‌ها زاویه دید کودکان و ما به بزرگسالان تولید شود

تا به حال کتاب خوبی درباره امام برای کودکان توجه شما را جلب کرده است؟

ممنونم به کتاب‌های نیمی توأم آثار کرمی در مجموع اشعاری که برای امام گفته شده‌اند. خوب بودند. همچنین یکسری از اشعارها هم می‌توانیم داشته‌اند و نویسندگان متعددی در این زمینه دربارهٔ امام شده‌اند. به حال کتاب خاصی را گزینش نکردم. شاید هم این کار لازم باشد. یکی از برنامه‌های آینده ما انتخاب کتاب سال امام در تمام زمینه‌ها برای کودکان است. زمانی که این حرکت انجام شود، قطعاً ما مجبور به گزینش و بررسی این کتاب‌ها خواهیم بود.

خب از این بحث‌ها بگذریم چه طور شد که امام آشنا شدید و کتاب‌هایی پیرامون ایشان نوشتید؟

خوشبختانه دوران کودکی و نوجوانی ما همراه با پیروزی انقلاب بود. در آن دوره از پیر و جوان گرفته تا کودک به حقیقت نشانه امام بودند. من هم از آن دسته‌ایم. مردم بزرگی نهضت امام را هم در آن دوره حس کردند. یعنی مثل ما دفعهٔ هومی، اجتماعی و سیاسی پیدا کرد. من در دوازده سیزده سالگی به صورت جدی شروع به گفتن شعر کردم و چون خوب شخصیت امام جزو دفعه‌های من بود و هنوز هم هستم، موضوع شعرهای من شد. من نامه‌ای در قالب شعر به امام نوشتم و همان نامه باعث شد که من با ایشان دیداری به دور از تشریفات داشته باشم. در همان دیدار عهدی را با امام بستیم که خوشبختانه بعد از ۱۰ تا ۱۵ سال هنوز هم بر آن پایبند هستیم و بسیار خرمم از اینکه در سال‌های اخیر مستقیماً کارم از انحصار من به صورت امام اندام.

به کدام یک از کتاب‌هایشان علاقه دارید؟

من شخصاً شعرهای ما را تا زمانی که کتاب‌ها آنها را نشم بشم نمی‌خواهم کرد و به همین دلیل هم کتاب‌های زیادی تلامیم و به نوعی تمام کتاب‌های موجود در دست دارم. اما یک مجموعه شعران من در اشعارت بیستان با عنوان دردن‌های امام، مردم‌م‌نگاری چاپ شده است که به آن علاقه بیشتری دارم چون در آن مجموعه شعرهای گنجی از اشعار کتاب‌های پیشین است.

بنازی که چه کتاب‌هایی را کار کرده‌اید؟

اشتراک کرمی کارهای مطبوع بلند با لایب بیلمی و با محوریت علل‌ها در اشعارت مدینه چاپ کرده‌ام که هر کتاب دربارهٔ یکی از شخصیت‌های حماسه‌سازان است. معجزان یک قطعه به قدر آن حضرت امام سروده‌ام که در روز تولد ایشان از سوی مؤسسهٔ نشر شده‌اند. چاپ خواهد شد که البته به آن هم علاقه فراوانی دارم.

شرف الدین امیر حسینی

گفت و گو

کتاب‌های ۱۵ خرداد

در گفت و گو با رحیم نیبخت

رحیم نیبخت متولد ۱۳۵۰ از مشاوران و کارشناسان علمی مرکز اسناد انقلاب اسلامی است. حوزه مطالعاتی او تاریخ انقلاب اسلامی است و تاکنون چندین کتاب از وی چاپ و منتشر شده است. زندگی و مبارزات شهید قاضی طباطبایی با همکاری دکتر محمد اسماعیل زاده، جشن دانشجوی تریز به روایت استاد، خاطرات مرحوم حسین همدانی، زندگی و مبارزات شهید آیت الله مکر مفتح و… از جمله کتاب‌های او است.

با تکمیل از یازدهمین کتاب‌های مرکز اسناد انقلاب اسلامی در ۱۵ خرداد، تاریخ شفاهی معاصر ایران، نقش گروه‌های اجتماعی در حرکت ۱۵ خرداد و کتاب‌هایی که در این زمینه منتشر شده است، ضبط و تدوین و سپس انتشار خاطرات مبارزان مسلمان و گفت وگو کردیم.

برای آغاز گفت وگو در چند جمله بگویید که در تاریخ انقلاب اسلامی، پیام ۱۵ خرداد چه جایگاهی دارد؟

پیام ۱۵خرداد سال ۱۳۴۲ که در پی دستگیری امام حسین در شامگاه ۱۴ خرداد صورت گرفت، نقطه عطف تاریخ مبارزات یکصدساله مردم ایران است که هم‌زمان به عنوان یک حرکت خاص اسلامی بروز و ظهور کرد.

از نظر منبع شناسی، برای بررسی این رویداد و حصول تاریخی چه منابعی وجود دارد؟

برای بررسی تاریخ پیام ۱۵خرداد منابع مختلفی وجود دارد که دو نکته اساسی در این میان جایگاه خاصی دارد نخست اسناد برجای مانده از مراکز نظامی و امنیتی رژیم پهلوی و دیگری خاطرات است. در پژوهش‌های جدید، این دو

منبع اهمیت خاصی دارند. در مورد پیام ۱۵ خرداد، هم خاطرات زبانی انتشار یافته و هم اسناد متعددی وجود دارد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی در این زمینه چه کارهایی انجام داده است؟ مرکز اسناد انقلاب اسلامی برای پاسخ، به این موضوع که شروع نهفتن اسلامی و تاریخ انقلاب است. از نظرهای مختلفی به بررسی پرداخته است. یکی از این جهات، انتشار اسناد این رویداد تاریخی است. مرکز اسناد در مجموعه پنج جلدی اسناد انقلاب اسلامی به گردآوری و انتشار اعلامیه‌های شخصیت‌های مذهبی و علماء و مراجع دینی پرداخته است. قسمت بعدی و مهم این اسناد در عکس العمل به یادداشت حضرت امام و پیام ۱۵ خرداد است.

آیا هیچ‌کس تا کنونی که در این زمینه انجام گرفته است؟
بله، از این جهت‌هایی که برای گردآوری منابع تاریخ انقلاب اسلامی صورت گرفته‌اند. هرچه تکلیف‌شناسی معاصر، مورد پیام ۱۵ خرداد بود. در این تکلیف‌شناسی منابع مختلف اعم از کتاب و مقاله و سایر اسناد و مدارک شناسایی و در اختیار محققان قرار گرفته است. عنوان این مجموعه «تکلیف‌شناسی پیام ۱۵ خرداد» است.

به غیر از اسناد انقلاب اسلامی که اعلامیه‌های شخصیت‌های مذهبی و علمای دینی است، آیا با یکدیگه و منابع آسنادی رژیم گذشته، کاری صورت گرفته یا خیر؟

مهمترین ترسیدی مرکز اسناد انقلاب اسلامی در این مورد، کتاب دو جلدی تاریخ پیام ۱۵ خرداد در قالب اسناد است که به کوشش معاونت‌های اوسمحققان آگاهی و پایه اسناد سازگ و شهنشاهی تدوین شده است. بر این اثر دو جلدی نخستین پژوهش براساس اسنادنگاشته شده و سپس اسناد هر بحث عیان درج گردیده است. زمینه‌های پیام ۱۵ خرداد، نقش علماء و مراجع، پیگیری بروز پیام، فریبگی و پیامدهای این واقعه براساس اسناد، بررسی گردیده است.

آنجکه که امروزه به نام تاریخ شفاهی مطرح می‌شود یا On History آیا با این شیو و روش هم، مرکز اسناد در مورد پیام ۱۵ خرداد به بررسی پرداخته است؟

به جرأت می‌توان ادعا کرد، مرکز اسناد انقلاب اسلامی یکی از مراکز پیشرو در زمینه تاریخ شفاهی معاصر ایران است. انتشار تاریخ شفاهی معاصر، گویای این اعلاست. ترفی که در تاریخ شفاهی با خاطرات دارد، در نحو، گردآوری خاطرات شفاهی است که از فرادست‌هیچ

می‌شود و همچنین نحوه استفاده از این خاطرات، در تاریخ شفاهی، رویان مختلف از زوایای متفاوت به بازگویی یک واقعه می‌پردازد. در این شیوه چندین‌بار گزارش‌دهنده‌ها منتشر کرده‌اند. نخست مجموعه انقلاب اسلامی به روایت خاطره این است. این مجموعه براساس خاطرات ضبط شده توسط بخش ضبط تاریخ شفاهی مرکز اسناد تدوین است که از شروع نهفتن تا پیام ۱۵ خرداد را در بر می‌گیرد. استفاده از خاطرات بسیاری از افرادی که اکنون در گذشته با شهید شده‌اند، از اینبارت این مجموعه است.

موسوم تری که به صورت تاریخ شفاهی تدوین و انتشار یافته است. تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی از مرحیت امام حسین تا بنده‌نامه دارن آقایی عدل‌راه‌ها، از این انجام مصاحبه‌های متعدد، مواد خام را گردآوری و سپس کتاب را براساس همان مصاحبه‌ها تدوین نوده است. در پایان کتاب شرح حال مختصر روایت نیز درج گردیده است. در سالیان گذشته، بخش از مجله میانه که بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی آن را انتشار می‌دهد، به تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی اختصاص یافته بود. موفق این بخش با گردآوری آنها دو جلد کتاب فراهم آورد که از منبع شفاهی مهم تاریخ انقلاب اسلامی ایران است. تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی از روحانی آقایی علامه‌رضا کریم‌نجی می‌باشد که در چند نشست آن به تاریخ حوزه فقهی قم پرداخته شده است. در چند قدم شروع نهفتن اسلامی به رهبری امام حسین براساس تاریخ شفاهی شخصیت‌های دست‌اندرکار نهفتن اسلامی، پیگیری شتاب‌گیری نقشه اسلامی، مواجی که سر‌اندکشت و مراسم روزیوی جریان‌ملهی باحکومت پهلوی به روایت خاطرات نگاشته شده است.

دو پژوهش‌هایی که مرکز اسناد داشته و کتاب‌هایی که منتشر کرده، آیا نقش گروه‌های اجتماعی و سیاسی در حرکت ۱۵ خرداد مورد بررسی قرار گرفته است؟

بله، با توجه به حرکت و فلسفه و ملاحظه به وجود آمدن پیام ۱۵ خرداد به نظر ما همه و همه مشخص این پیام و حرکت اصل اسلامی بوده مسلمان ایران صحت و مرجع و زخمی بزرگ دوران، امام حسین است. شخص است سربازان‌هایی که گرفتار شده و زندانی با جسمی گرفتار شده، احساس دیگر دانشنده، جایگاهی و پیام‌ها نشانه‌مکن است. بررسی گروه‌های غیرمذهبی در صدد مصداق، این حرکت، برآید. اما این وصف، به لحاظ عینی و بی‌طرفی با واقعیت تطبیق نمی‌کند.

یکی از اقتدار مهم که نقش سرنوشته‌سازی در پیام ۱۵ خرداد داشته، بازواریان مسلمان بوده‌اند. در تاریخ ایران رابطه تنگتنگی بین مسجد و بازار با معاش و معاد وجود داشته است که نشأت گرفته از بازارهای دینی مردم ایران است. رابطه نزدیک و تنگتنگ مجری عقیقه و مقلدان معتقد به بازار و

بازواریان جایگاه ویژه‌ای در این حرکت داده است. بویژه آنکه در بازار تهران هیأت‌های مذهبی اسلامی به وجود آمد که با حضرت امام حسین رابطه نزدیک، رفتار کرده بودند. خوشبختانه در این مورد کتاب نقش بازار در پیام ۱۵ خرداد نگارش آقایی رحیم زورخشان اثر جالب توجهی است که به بررسی این موضوع پرداخته است. تعامل بین مراجع تقلید و بازار نقش بازار در تحولات یکصدساله اخیر ایران (نهفتن تاریکی نهفتن مشروطه، جریان ملی شدن صنعت نفت) و بویژه نقش بازار در نهفتن امام حسین مورد پژوهش قرار گرفته است. نکته جالب توجهی که در این کتاب ارائه گردیده است، پدیده چند شهری بودن حرکت‌های اسلامی در ایران بخصوص پیام ۱۵ خرداد است. با توجه به جایگاه مرجعیت در ایران، این ویژگی تئین و توصیف شده است. این کتاب از دو قسمت مشخص تشکیل شده است. بخش نخست مدخل پژوهش است که براساس منابع و اسنادنگاشته شده و بخش دوم به اسناد اختصاص دارد که در موضوع نقش بازار و بازواریان در پیام ۱۵ خرداد از میان اسناد متعدد سواک گرش و باژوئیس و به ترتیب تاریخی و موضوعی تفکیک شده است. در میان گزارش‌های سواک و شهنشاهی از شهرهای متعددی وجود دارد.

از نظر تاریخی، چه رابطه‌ای بین اسلحات پیشنهادشده توسط دولت ایالات متحده آمریکا پس از رحلت آیت الله البروجردی و پیام ۱۵ خرداد وجود دارد؟

پس از رحلت آیت الله العظمی بروجردی، محمدباقرشاهلوی خود را در انجام اسلحه‌ای که منتظر آمریکایی‌ها بود می‌نام می‌دید. بنابراین تصمیم برآمد، ام‌ای برای مروری برآورد که تعداد مهمی آیت‌الله مورد بررسی می‌باشد. این جریان را در توصیف لاج‌لاچمن‌های پهلوی و آلمانی می‌توان دید که از

مورد موردتلفاتی آمریکا از رژیم شاه بود. مدخل شرط اسلام را در آملی ده‌نگان و انتخاب شهیدگان از جمله بهترین مقلدین اسلامی آن بود. در کتاب اسلحات تاریکی و پیام ۱۵ خرداد پژوهشی پرامون این موضوع صورت گرفته است. بدون تردید روزیوی امام حسین با حکومت پهلوی به اقدامات ضداسلامی حکومت رژیم گشت که از جمله آنها حکومت مورد نظر آمریکایی‌ها بود. این اسلحات دارای جلالت‌گویی و انگیزه‌های ملی بود. در نتیجه پدیده‌های امنیتی که بر

شماره دو صحبت خود به پدیده چندشهری بودن کتاب‌های اسلامی در ایران بخصوص پیام ۱۵ خرداد اشاره گردید و از کتاب نقش بازار در پیام ۱۵ خرداد نام بردید. پدیده چندشهری بودن کتاب‌های اسلامی در ایران از این پیام به عنوان حرکتی گسترده و چند شهری یاد شده است. سندهای تحقیق پژوهش در سار نقاطی که حاصلگه کتاب نقش بازار در پیام ۱۵ خرداد نیز در مورد پیام ۱۵ خرداد در متشابه کتاب هستند. در بنام نهفتن امام حسین آقایی جامع و مانع است که بسز و زمینه‌های حضور شهید در نهفتن اسلامی را بررسی کرده است و قسمت ضمه آن به پیام ۱۵ خرداد اختصاص دارد.

فصل‌خیم مردم‌ورمان که در روز ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ خاک و خون کشیده شد. در کتاب انقلاب اسلامی در ایران، بررسی شده است. و اسان به دلیل نزدیکی به کارن‌های ضمه اعلامیه‌های تهران و قم، از اهمیت شایانی برخوردار بود. شرف خدمت هم‌زمان رویمان با تهران و قم در پیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ قبل پیام فرادانی که به طرف ایران حرکت کردند. این راه را بعد از انتشار نهفتن اسلامی ایران معرفی کرد.

در زمینه پیام ۱۵ خرداد در دانشگاه‌ها، مرکز اسناد چه دستوره‌های پژوهشی داشته است؟

پس‌ازین جنبش دانشجویی در ایران بویژه قبل نهفتن دانشجویان در پیام ۱۵ خرداد، اثر توسط مرکز اسناد انقلاب اسلامی موردتحقیق و انتشار قرار گرفته است. کتاب جنبش دانشجویی در ایران، در مورد نکی و علامه‌ها، به مبارزات دانشجویان و دامنه است. اثرهایی به پیام ۱۵ خرداد داده است. در کتاب اسنادی دیگر که در چند ساله مرکز انتشار داده یعنی کتاب نقش مسجد و مورد حضور دانشجویان و نقش آنها در پیام ۱۵ خرداد صورت گرفت.

تخصیص‌های مذهبی چه جایگاهی در محورهای پژوهشی پیام ۱۵ خرداد و تألیف آثار در مورد آنها ایفا می‌کند؟

این موضوع یکی از پیچیده‌جست و جوی‌هاست که کار اسناد است که بطور عادی و مستمر از طریق ضبط و تدوین و سپس انتشار خاطرات مبارزان مسلمان در حال انجام است. در اطبخ خاطراتی که توسط این مرکز انتشار یافته، خاطراتی در پیام ۱۵ خرداد وجود دارد که در مطالعات این مورد، بزرگی از مراجعه همین خاطرات هستند. آیت الله هاشمی رفسنجانی، آیت‌الله بروجردی، حسین همدانی، موحدی‌ساجی، خاطرات آیت الله بروجدی، آیت‌الله الموسوی‌نجینی، حجت الاسلام شحرابی، خاطرات آقایی اسکازان، حجت الاسلام معنیخواه و سایر افراد بزرگ از جمله آن‌تری است که در این زمینه تاکنون چاپ و منتشر شده‌اند.

از سوی دیگر در برخی از کتاب‌هایی که به صورت موردی در مورد شخصیت‌های مذهبی صورت گرفته است، به جایگاه آنها در مبارزات بویژه پیام ۱۵ خرداد نظاره بوده است. در این مورد، طومر مشخص می‌توان، دو کتاب زندگی‌نامه آیت الله العظمی گلپایگانی به روایت استاد، کتاب آیت الله خوئراسلی به روایت استاد اشاره کرد. در این دو اطلاعات جالب توجهی در مورد پیام ۱۵ خرداد و فعالیت‌های تیره‌های مذهبی می‌توان یافت.

مساجد به عنوان بهترین کارن‌های انقلاب اسلامی و بویژه در پیام ۱۵ خرداد دارای جایگاه ویژه‌ای بوده‌اند. آیا شما در این زمینه فعالیت یا پژوهش خصوصی در مورد برخی مساجدی که در آن زمان به عنوان اولین

کانون‌های حرکت و پیام ۱۵ خرداد شهرت یافته، انجام داده‌اید؟ خوبخسته یکی از موضوعات در دستم کار مرکز اسناد، پرامون کارن‌های انقلاب اسلامی است. بهترین کانون‌ها پس از مدرسه معتمدی و قمه مسجد، مساجد بوده‌اند. به شیوه تاریخ شفاهی تاکنون چند مسجد بررسی شده است. در تاریخ کتاب شفاهی مسجد طبللی با نقش این مسجد در تاریخ انقلاب اسلامی از زبان گرداننده مسجد و شخصیت‌های تأثیرگذار آن آشامی‌شویم. مساجد اطراف بازار تهران، کتاب دیگری است که برپایه خاطرات شفاهی و اسناد، به بررسی نقش مساجد امام حسین، سیدعزیزالله و شیخ عبدالحسن یادآوریاچهارمی پرداخته است. در این کتاب دوران فعالیت مبارزاتی این سه کانون مهم بین سال‌های ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۴ که امام حسین از ایران به ترکیه تبعید گردیده، بررسی و تحلیل شده است و نقش این سه مسجد در پیام ۱۵ خرداد و حوادث قبل و سپس از آن به تفصیل آمده است.

تنظیم و نشر آثار در گذر زمان

شماره نام تنظیمی است که با نام امام جهانی شد و چه‌جا تا تکبیر پیر جهان چون پیر یمنان به اصطلاح تبدیل ایجاد شده و در شمار شماره‌ها به کرامت و امامی متخلف استفاده می‌شود. در روزی بهاری که سرشار از باران بود، به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام و مؤسسه‌های ۹طبقه که بخش‌های متعددی چون بین‌المللی، هنری، پژوهشی و… دارد این مؤسسه در زمان حیات امام و با دولت تنها یادگار ری واقع شد. امام از حاکمیت قیامی خود و با به حال کتابخانه‌ها و کتابخانه‌های فرعی در همهٔ این گزارش‌ها بخش‌های متخلف این مؤسسه به طبقه دوم معاونت فرهنگی و ارتباطات هم سری می‌نویسید و به پای صحبت‌های دکتر منوچهر اکبری «مدیر این بخش تنظیمی»

مدیران نام تنظیمی است که با نام امام جهانی شد و چه‌جا تا تکبیر پیر جهان چون پیر یمنان به اصطلاح تبدیل ایجاد شده و در شمار شماره‌ها به کرامت و امامی متخلف استفاده می‌شود. در روزی بهاری که سرشار از باران بود، به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام و مؤسسه‌های ۹طبقه که بخش‌های متعددی چون بین‌المللی، هنری، پژوهشی و… دارد این مؤسسه در زمان حیات امام و با دولت تنها یادگار ری واقع شد. امام از حاکمیت قیامی خود و با به حال کتابخانه‌ها و کتابخانه‌های فرعی در همهٔ این گزارش‌ها بخش‌های متخلف این مؤسسه به طبقه دوم معاونت فرهنگی و ارتباطات هم سری می‌نویسید و به پای صحبت‌های دکتر منوچهر اکبری «مدیر این بخش تنظیمی»

مردم حاج احمد آقا حبیبی با توجه به آینده‌نگری و پیش و شناختی که به عزت‌ان مشهور و امین امام (از اول نهفت و در طول حیات امام داشتند، به‌نامی که پدر خویش می‌نویسد و در آن نامه از امام تقاضا می‌کند که اجازه تأسیس این مؤسسه را مسامح کند، دکتر اکبری در این رابطه می‌گوید: «ما در چه به شأن و نشر مجری و لغت، و چگونگی که حضرت امام داشتند و همچنین به دلیل شروع لایحه‌ها و آثار ایشان، ضرورت تأسیس این مؤسسه توسط حاج احمد آقا احساس شد که هم برای سالمان بخشدی به آثار امام هم هم برای جلوگیری از هر گونه تحریف احتمالی و پاس‌موفقانه از آثار امام با دستخط پادشاه اصلی صحبت‌ها یا احکام و فرامین و نوشته‌ها و آثار امام علمی و تحریرهای که امام داشتند مرکزی تشکیل شود که متولی این امر باشد. امام با پیش‌بینی‌ها خوب موفق گردید.»

امام تقی‌ان این مؤسسه غیرانتفاعی جمع آوری کلیه اسناد و آثار امام و نشری آثار در مورد شخصیت، مبارزه، زندگی و اندیشه‌های ایشان، کتب‌های و معارف، از اسناد و آثار پادشاه استفاده از مسامح تاریخ شونده، بررسی و تحقیق و پژوهش تاریخی آثار به حفظ تدوین تاریخ انقلاب اسلامی و زندگی‌نامه امام، ترجمه و آمادسازی آثار امام جهت نشر و انتشار مجموعه آثار به زبان‌های مختلف در داخل و خارج از کشور، نظارت مستمر بر آنچه که توسط فرهنگان به نام امام تدوین و تولید می‌شود، تنظیم و تدوین آثار مربوط به فرزند امام حاج مصطفی حبیبی که بعدها تنظیم آثار حاج احمد آقا حبیبی هم بر آن افزوده شد.

اکبری درباره نحوه مدیریت و پیشبرد این اهداف می‌گوید: «بخش حاج احمد آقا به عنوان یک‌نگار امام‌نامه‌ای راه آقای علی‌نصاری می‌نویسد که قسمت‌هایی از این «مأموریت را در عهده بگیرد و بعدها هم برای تنظیمی معاونت‌هایی که در حوزه این اهداف تعریف شده است، همین برگز آسیبی می‌شود که بعد از حاج احمد آقا مسئولیت آن به فرزند وی حاج‌الاسلام والمسلمین سید حسن حبیبی سپرده شد و وی طی‌نامه‌ای براف آقای‌نصاری یعنی دکتر حمید‌نصاری راه مدیریت این مؤسسه بر می‌گزیند.»

برای فعالیت این مؤسسه این گروه، طبیعاً راه‌اندازی این مؤسسه یک مبنای قانونی دارد که به اطلاع شما می‌رسانم، در همان زمان حاج احمد آقا حبیبی به مجلس شورای اسلامی می‌رود و پیشنهاد تأسیس این مؤسسه را می‌دهد که به صورت مجلس نامه می‌دهد و همین وقت‌ش از مجلس می‌گذرد. این تعیین می‌شود و هر ساله در روزهایی تنظیم و توسعه‌های دوری قرار می‌گیرد یعنی درجه‌ای برای این مؤسسه مستقیماً از جانب مجلس هر سال تعیین می‌شود.»

معاونت‌های این مؤسسه

در چارت مؤسسه معاونت‌های خاص یا هدف‌های مشخص تأیید شده است.

معاونت برنامه ریزی و هماهنگی و نظارت

اهم اهداف و مأموریت‌های این معاونت مدیریت طرح و برنامه‌هاست. با مدیریت حقوقی و مجلس یعنی تدوین بودجه اعتباری و دفاع از اعتبارات تا طرح و برنامه‌ریزی سال آینده در این معاونت صورت می‌گیرد.

معاونت پژوهشی

معاونت پژوهشی از دیگر معاونت‌های این مؤسسه است. این معاونت دارای زیر مجموعه‌های مختلفی است چون واحد ارزشیابی کتب که وظیفه آن کنترل چاپ کتب است که در آن به نقل از امام و با به استناد به آثار امام مطلبی را استفاده می‌کند که باید صحیح و مطمئن و حقیقت باشد، دکتر اکبری در جواب این سؤال که این واحد مقالات چاپی در روزنامه‌ها و مجلات را چگونه کنترل می‌کند می‌گوید: به دلیل توزیع روزنامه‌ها و مجلات چاپی در کشور مؤسسه امکان بررسی تمام مقالات را قبل از چاپ ندارد، اما اگر به مقالاتی باشد به‌خورد که در

انتساب یا تحریفی در آن صورت گرفته باشد، بلافاصله اصلاحیه می‌دهد و موضع می‌گردم و معمولاً مطالبی که در داخل چاپ می‌شوند، منابع تحقیقی‌شان آثار منتشر شده در این مؤسسه است. تمام آثار امام به‌صورت مستند در مؤسسه موجود است و هر جا لازم باشد، آن راه اطلاع مردم می‌رسانیم.»

معاونت بین‌الملل

امام به‌عنوان یک شخصیت جهانی و فرابریزی خود تا حوزه‌های مختلف سیاسی، تاریخ، آثار کشور داناته و وارد معاونت بین‌الملل با هدف ارتباط یا مخاطبان بین‌المللی امام و بررسی آثار منتشر شده درباره امام در دیگر کشورها وارد شد. در این معاونت بخش‌هایی در حال فعالیت است که در حال حاضر آثار امام را به ۱۶ زبان زنده دنیا ترجمه کرده است. امام به دلیل مسلمان بودنش در کشورهای عربی دارای بیشترین طرفدار و علاقه‌مند است و به همین دلیل حجم عمده ترجمه‌ها به زبان عربی بوده است.

دکتر اکبری درباره اینکه آیا آثاری از امام به زبان‌های دیگر تألیف شده‌می‌گوید: «بله، ما تمام کتاب‌هایی را که از امام به دیگر زبان‌ها و در سطح بین‌الملل تألیف و چاپ می‌شود از موفق خبری می‌تیم و به فارسی ترجمه می‌کنیم. حتی برای ترجمه آثار امام از علاقه‌مندان، بومی همان کشور، که وظیفه که ازمانی به امام دارند برای ترجمه آثار امام بهره می‌گیریم. همین ارتباطات باعث می‌شود که ما از بسیاری از فعالیت‌های در آن کشور درباره امام رخ می‌دهد آگاه و باخبر شویم.»

بخش بین‌الملل وظیفاتی چون، انتخاب و شناسایی بهترین و مناسب‌ترین شیوه‌های تبلیغ برای معرفی شخصیت و آثار امام، شناسایی و حمایت از محققان، دانشجویان و نویسندگان خارجی که علاقه‌مند به امام هستند، ایجاد ارتباط با مراکز علمی، فرهنگی کشورهای خارجی و

ارسال آثار ترجمه شده به این مؤسسه، نیازسنجی در کشورهای خارجی و پیشنهاد ترجمه و شناسایی تحریقات در خصوص شخصیت امام را بر عهده دارد.

اکبری درباره آثار نویسندگان خارجی در رابطه با امام می‌افزاید: «تا به حال کتاب‌هایی چون «از کورش تا خمینی» اثر مچایاروم به زبان اسپانیایی، «به سوی آزادی» اثر دینتری شکوف به زبان روسی، «الامام خمینی، السیالة و حقوق العظیمه» اثر سلیمان کاشی به زبان عربی، «المعرف ووقف المنهج» عرفین عبدالامام حبیبی الرحمن علی معروف به زبان عربی و… به زبان فارسی ترجمه و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته‌اند.»

معاونت انتشارات

معاونت انتشارات بر اساس سه وظیفه آمادسازی آثار، تهیه بانک اطلاعاتی و نشر و توزیع آثار چاپ‌شده در حال فعالیت است. این معاونت دارای مؤسسه‌ای چاپ و نشری است که نام خروج که پوستر، مکس، ویژه‌نامه، دعوت‌نامه، کارت سالگرد و مجموعه مقالات سیلارها (نامه، تنظیم و چاپ می‌کند. این مؤسسه چاپ و نشر همچنین منبع درآمدی برای مؤسسه حفظ و نشر است. یعنی زمانی که مؤسسه خود کتابی ندارد از بیرون سفارش چاپ و تولید آثار پیشده، از قول می‌کند. مؤسسه همچنین از طریق انتشارات آثاری را رایگان به اساتید دانشگاهها و حوزه‌ها، کتابخانه‌ها و مؤسسه‌های خارجی و داخلی تقدیم می‌کند.

منوچهر اکبری

معاونت دارای بخش‌هایی چون بخش اطلاعاتی و معارف است. این معاونت سفارش تدوین تمام آثار مربوط به امام را در داخل کشور اعم از کتاب، خاطرات امام و دیگران را عهده دارد. بخش معارف بر اساس وظیفه خویش مسؤول بررسی و پژوهش آثار و فعالیت‌های دینی و مذهبی مربوط به امام است.

مسئولیت بخش اطلاعاتی با آقای علی دلداری است. وی درباره این بخش می‌گوید: «در سال ۱۷۹۸ این بخش و معارف در چارت سازمانی تعریف و متشکل به فعالیت شد. ما در ابتدا در شش شاخه، جامعه‌شناسی اجتماعی، جنگ و جهاد، تاریخ معاصر و مدیریت فعالیت می‌ما. ما تا به حال تمام سخنان و رهنمودهای امام را به‌صورت موضوعی در ۲۷ کتاب با عنوان ایشان تنظیم و چاپ کرده‌ایم. ما هر سال کنگره و همایشی تحت عنوان یکی از لایحه‌های امام برگزار می‌کنیم. یکی از پروژه‌هایی که ما سال ۸۷ انجام دادیم، کنگره دانشجویان از لایحه‌های سیاسی حضرت امام بود که با همکاری نهاد اندکشی، هنری و دانشگاهها انجام شد. در آن سال معارف در حال ارزشیابی نهایی است. روزنامه کنگره تاریخ فصلی شورای انقلاب از ابتدا تا به الان در ارتباط با امام است که بیش از ۲۵۰۰ صفحه کار تحقیقاتی انجام شده که در مرحله ارزشیابی نهایی است.»

وی همچنین می‌افزاید: نقش و وظایف اطلاعاتی دولت از دیدگاه امام که ۸۰ درصد آن انجام شده و امام همین فرهنگ عمومی که در حال انجام است، دیگر پروژه‌های است. همچنین یکی از پروژه‌های جانبی ما جمع آوری تنظیم و مستندسازی دیدگاهها و نظریات ابراز شده از سوی غیر ایرانی در مورد امام است که اولین جلد آن اسامی و در سال ۹۰ از ترحال امام با عنوان امام از نگاه نگاهکنندگان جهان که بیش از ۱۰۰۰۰ نفر در چاپ خواهد شد، تدوین آن کار بر عهده خودم است. از او منتظر است. به امام نقل داده‌اند، مثل «چمبر گارز» رئیس جمهور سابق آمریکا که با همه دشمنی‌اش نسبت بر انقلاب اثر به عظمت شخصیت امام کرده‌اند، ما کار سیاسی آمریکا در ایران قبل از انقلاب که شدت بحث غیر شخصیت امام قرار گرفته است، یعنی ناچار بودند که شدت بحث‌های رایان کنند. باقیات روزهای جمهور کشورهای خارجی چون گروباچف، رئیس جمهور آفریقای جنوبی، حافظ آس، فیدل کاسترو و غیره.

همچنین واحد روابط عمومی و ارتباطات، تبلیغات و واحد دانشگاه که

وظیفه آن رفع نیاز دانشجویان است. جزو معاونت فرهنگی هستند. این معاونت هر ساله مسائله دانشجویی را در میان دانشجویان کشور برگزار می‌کند. در این مسائله سؤالات مربوط به آثار و کتابهای امام مطرح می‌شود. جشنواره دانشجویی اکبری، جوایز از دیگر فعالیت‌های معاونت فرهنگی نقلی‌ها و آثار گرافیکی، جوایز از دیگر کتابهای سراسر ایران در این جشنواره شرکت داده می‌شوند. این جشنواره هر دو سال یک‌بار با کمک و همکاری جهاد دانشگاهی برگزار می‌شود.

اکبری درباره اینکه آیا جشنواره بین‌المللی آسوزی این مؤسسه برگزار می‌شود یا نه می‌گوید: «نه مسأله‌ها تاکنون چنین کاری انجام نشده است و جای کار کردن هم دارد. البته ما تاکنون خبری خارجیان را خبریاری می‌کنیم. این کار بعداً هم موزه امام برای نگهداری سپرده می‌شود.»

کتابخانه

این مؤسسه سه کتابخانه بین‌گ است که در وی آنها در تهران و دیگری در قم قرار دارد. در این کتابخانه‌ها تمام آثار مربوط به امام خریداری و در دسترس دانشجویان و اساتید دانشگاهها و حوزه‌ها است. همچنین تمام پایان‌نامه‌های مربوط به امام توسط این کتابخانه‌ها حمایت و خریداری می‌شوند که تاکنون از این پایان‌نامه‌ها ۷ جلد کتاب به چاپ رسیده است. تا به حال قریب به ۱۰۰۰ عنوان کتاب درباره اندیشه‌های امام به چاپ رسیده است. در این کتابخانه ۳۰ عنوان کتاب امام به زبان عربی، ۲۲ عنوان کتاب به زبان انگلیسی، ۲۱ عنوان به زبان اردو، ۱۰ اثر به زبان فرانسوی و اسپانیایی و ادبی ۸ عنوان به زبان آلمانی و دیگر زبان‌ها موجود است. از دیگر آثار موجود در این کتابخانه‌ها ۳۰۰ عنوان کتاب از مؤسسه است. کتاب‌هایی که آثار خود امام و راجع به ایشان است که توسط مؤسسه چاپ و توزیع شده‌اند.

اصول عملیه

در نگاه شیخ انصاری و امام خمینی (ره)

اصول عملیه در نگاه شیخ انصاری و امام خمینی، نویسنده دکتر **عابدین مؤمنی**، ناشر: مؤسسه چاپ و نشر عروج، چاپ اول: ۱۳۸۳

این کتاب با نگاهی تطبیقی به بررسی آرای امام خمینی(ره) و شیخ اعظم مرتضی انصاری می‌پردازد.نگارنده کتاب در تلاش است تا باآوری امام خمینی و شیخ مرتضی انصاری را در علم اصول فقه بر خواننده روشن کند.

دکتر عابدین مؤمنی در این کتاب به مباحثی چون شک در تکلیف، شک در تکلف به شبهه غیبه محصوره، دوران واجب بین اقل و اکثر و شرایط عمل به احتیاط و برائت از منظر امام خمینی و شیخ مرتضی انصاری می‌پردازد و تقد امام خمینی بر نظر شیخ را تحلیل می‌کند.

قوای مسلح در اندیشه امام خمینی (ره)

قوای مسلح در اندیشه امام خمینی،تقریب:مهدی مرتضی‌علی‌اصغر وحضی، ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۲
این کتاب را گروه جنگ و جهاد حوزه معاونت پژوهشی مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی مشتمل بر ۸فصل علمی چهار مرحله از مطالب و سخنان امام خمینی استخراج نموده است.

فصل اول به تفاوت قوای مسلح قبل و بعد از انقلاب اسلامی و ضرورت و جایگاه این قوا از نظر امام پرداخته است. دومین فصل ویژگی‌های قوای مسلح را بررسی کرده است. از جمله پیروی از پیامبر، بر خوداری از حمایت مردم، فداکاری و شهادت طلبی و صفات اخلاقی در فرماندهان.

در سومین فصل این کتاب مطالبی در زمینه اهداف و مأموریت‌های قوای مسلح از جمله پاسداری و دفاع از اسلام، حفظ امنیت ملی، وحدت و هماهنگی نیروها، خودتکلی و تقویت بنیه دفاعی کشور به همراه حفظ هویشاری و آمادگی در برابر دشمن را می‌خوانید.

در دیگر فصول این کتاب به نظم و سلسله مراتب قوای مسلح و مسؤولیت متقابل مردم و قوای مسلح اشاره شده است. در بخش‌های پایانی نیز نقش قوای مسلح در دفاع مقدس و فرامین و انتصابات در این قوا از دیدگاه امام خمینی تدوین شده است.

سلسله موی دوست

سلسله موی دوست (عظافت‌وران دوران تدوین امام خمینی) به کوشش مجتبی آراهانی، ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) چاپ اول: ۱۳۸۳

سلسله موی دوست با درس و بحث امام در حلقه دام پلا شد. حلقه‌ای که در دوران آن ماجرای عشق‌قزوی و پرتو معرفت الهی رقم می‌خورد. این کتاب خاطرات دوران تدوین امام خمینی را در بر می‌گیرد. خاطراتی که از صداهای آیت‌الله ومجتهد وحی مرمیج تقلید گرفته تا چهره‌های سیاسی، علمی، حوزوی و دانشگاهی را در بر می‌گیرد. آنچه در این کتاب زینا به نظر می‌آید تنوع شخصیت‌ها و چهره‌های است که از درس و بحث امام خمینی(ره) سخن گفته‌اند. روزگاری که در مدرسه فقیهیه قم پیرانه وار به گرد شمع وجود امام می‌نشستند تا او سخن از حق بگوید.
خاطرات شخصیت‌هایی چون سید جلال‌الدین آشتیانی، آبراهیم امینی، محمد امامی کاشانی، مهدی حائری یزدی، سید عباس خاتم یزدی، سید علی خامنه‌ای، ابوالقاسم خروعلی، سید محمود دعائی، حسینعلی منتظری، مرتضی مطهری، یوسف سمانی، عباس‌علی عمید زنجانی، فریدبه مصطفوی، حسین مطهری و... را در بر می‌گیرد.
کثرت شخصیت‌ها به حدی است که ذکر نام همه آنها در این مجال کوتاه فراهم نیست. این کتاب که به‌وسیله واحد خاطرات مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) تدوین شده است با مقدمه آیت‌الله عمید زنجانی به زیور طبع آراسته شده است.

کلجین عرفانی امام خمینی(ره)

کلجین عرفانی امام خمینی، نویسنده: **هادی وجلی**، ناشر: **پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی**، چاپ اول: ۱۳۸۲، ۲۶۶ صفحه
کتاب به منظور آشنایی خوانندگان با مباحث عرفان اسلامی و نظر نگاه امام در حوزه عرفان تألیف شده است. این اثر در پنج بخش تدوین شده و هر کدام با عناوین خاصی به موضوعات عرفان اسلامی می‌پردازد. مباحثی چون وجود، ماهیت، احکام عام وچورد مطلق و مطلق وجود، حقیقت وجود و اوصاف متقابل آن، چسبی حقیقت واجب، اسما و صفات الهی، تجلیات الهی و اعیان کائنه و نسبت اعیان خارجی به اعیان کائنه را در بر می‌گیرد. کلجین عرفانی امام خمینی با بهره‌گیری از آثار عربی و فارسی امام خمینی در زمینه مباحث عرفان تدوین و زاهی بازار نشر شده است.

استاد و مدارک دربر گیرنده حوادث و جریان‌هایی هستند که به مدد آن پژوهشگران و مورخان، تاریخ یک رویداد مهم را می‌نگارند. به‌وسیله این استاد و مدارک بسیاری از حقایق روشن و صحت و نسق برداشت‌ها و نظریات آشکار می‌شود و مانع از تحریف تاریخ و وارونه جلوه دادن واقعات خواهد شد.

انقلاب اسلامی ایران که با تدبیر هوشمندانه مرجع عالیقدر علم تشیع امام خمینی(ره)تحقیق یافت بی شک در کلان‌حوادث محصور مبارزات شجاعانه و حکیمانه این مرد بزرگ و پایداری ملت ایران بوده است. بررسی سیر مبارزات امام خمینی بر اساس استاد و مدارکی که عوامل رژیم مستشاهی در طبقه بندی‌های محرمانه خیلی محرمانه پاسوری به دیگر عوامل مافوق خوردرد ویدل کرده‌اند، نشان دهنده تصویر واقع‌بینانه و ارزویند مبارزات امام خمینی و مسیر انقلاب اسلامی ایران بوده است. گریچه برخی از این استاد به لحاظ عدم درک گزارشگران از اوضاع و احوال جامعه آن روز با آشنایی با اصول گزارش نویسی دچار ضعف‌هایی است اما استاد و مدارک در سطوح بالا که فقط جنبه خیلی محرمانه داشته و صرفاً برای اصحاب ساکنیت وقت تهیه شده از سلاطینی بالایی برخوردار است.

استادی که در این مجموعه گردآوری و در پنج مجلد انتشار یافته است، نمایانگر بخشی از فعالیت‌های جسمی و جمع آوری

اطلاعات و گزارشات شهربانی رژیم پهلوی درباره فعالیت‌ها و مبارزات امام خمینی(ره) است.
جلد اول این کتاب هگلوری بر سیر مبارزات امام خمینی به روایت استاد شهربانی از آبان ۱۳۴۱ تا تیرماه ۱۳۴۴ط
نخستین سند پیونده امام به تاریخ ۱۳۴۱ متعاقب آغاز اعتراضات نسبت به تصویب لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی است و اسنادی از قیام ۱۵ خرداد تا آزادی امام و بازگشت به قم، ملاقات‌های امام و جشن‌های مدرسه فقیهیه قم به مناسبت آزادی امام از زندان و جشن جشن‌های شهرهای دیگر را در بر می‌گیرد. گزارشاتی نیز از سوی سواک درباره جناس عکس‌های امام همراه با تئریک عبد نوروز سال ۱۳۴۳ اخبار شرکت امام در درس و برنامه دیدارها و ملاقات‌ها نیز از چشم سواک دور نمانده است.

جلد دوم (تیر ۱۳۴۳ تا آبان آبان ۱۳۴۳)

دومین جلد کتاب امام در آینه اسناده گزارشات حوادث پنج ماه نیز تا آبان سال ۱۳۴۳ خورشیدی را در بر می‌گیرد. از رفت و آمدها و ملاقات‌ها، اعلامیه‌های امام، سخنرانی ۱۸ شهپور، سخنرانی و اعلامیه علیه کائیتولاسیون، تجدید اتحاد خمینی و دستگیری حاج آقا مصطفی گرفته تا اوضاع شهرهای قم، تهران، امشهان، مشهد، اهواز، شیراز، کرمان از جمله موضوعاتی است که در اسناد و مدارک شهربانی مورد توجه قرار گرفته شده است. تعدادی از اسناد نیز درباره دریافت

مجموعه «امام در آینه اسناد»

و جوهات و پرداخت شهریه از سوی امام است البته این قبیل اسناد که جنبه محرمانه نداشته است صرفاً با هدف تضعیف روحیه طلاب و تخریب چهره حضرت امام خمینی از سوی سواک صورت می‌گرفت که کار ساز واقع نمی‌شد.
جلد سوم (آذر ۱۳۴۳ تا پایان اردیبهشت ۱۳۴۵)
در سومین جلد این کتاب به گزارش‌های مربوط به واکنش انمه جماعات پس از تجدید امام و اقدامات روحانیون و اصناف برای آزادی وی پرداخته شده است. توزیع اعلامیه‌ها و سخنرانی‌های امام و تجدیدی به عراق و انعکاس آن در ایران نیز با نگاهی به این استاد جان نوحه است. سیر مبارزاتی امام به‌وسیله هاداران وی در داخل و خارج و نحوه آرایش نیروهای انقلابی در جهت وحدت و مجتنب پیاج و بیخنی رساله امام واکنش سازمان اطلاعات و امنیت کشور را را ننگخته است. نحوه شایعه‌پراکنی و شیوه‌ها و برخورد علیه امام خمینی با ایجاد شکاف میان نیروها نیز در اسناد و مدارک به چشم می‌خورد.

جلد چهارم (خرداد ۱۳۴۵ تا پایان ۱۳۴۷)

چهارمین جلد کتاب حاوی اسناد و مدارک قریب به ۵ سال است. از ارسال گزارشاتی درباره رساله امام و اعلامیه‌های وی و دیگر روحانیون به همراه پیام‌های امام در مورد مبارزه رژیم صهیونیستی در این جلد تدوین شده است. شهربانی در گزارش دیگر خود از توزیع نواری سخنرانی و جزوه مباحث ولایت فقیه در ۲۳ عرداد ۱۳۴۵ حیر می‌دهد. همچنین ایجاد محدودیت برای طرفداران بیت امام و ارسال منابع و ارتباطات مالی امام نیز در این مجلد به چشم می‌خورد. شهربانی در گزارشات خود می‌گوید به گسترش مرجعیت امام خمینی نیز اشاره کند. از سوی دیگر به شایعاتی برای تضعیف شخصیت وی متمسک می‌شود

جلد پنجم (مرداد ۱۳۴۷ تا ۲۲ تپمن ۱۳۵۷)

پنجم جلد آخرین جلد این مجموعه است در برگیرنده سلسله گزارشات شهربانی از مرداد ۱۳۴۹ تا ۲۲ تپمن ۱۳۵۷ یعنی روز پیروزی انقلاب اسلامی ایران است.
در این مجلد اسناد و مدارک نشان از باطناری و حساسیت علما نسبت به مرجعیت امام خمینی(ره) دارند. پیام امام به مناسبت شهادت آیت‌الله سعیدی در ۳۰ خرداد ۱۳۴۹ و همچنین ارسال پیام مهمی برای حجاج بیت‌الله الحرام و تأکید بر گرفتاری‌های اسلام و فلسطین و حمایت‌های رژیم شاه در ایران محروم‌های گزارشات شهربانی است. سخنرانی امام در اعتراض به برگزاری جشن‌های ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی نیز از دیگر بخش‌هایی است که اسناد آن موجود است.

در دیگر موضوعات گزارش سواک به مبارزات پاران، شاگردان، طرفداران و همچنین یارهای سخنرانی امام اشاره شده است. در بیان این گزارشات نیز شایعاتی درباره امام و اختلاف دولت عراق و ایران بر سر به قتل رساندن امام خمینی نیز به میان آمده است.

شهادت حاج آقا مصطفی خمینی و هجرت امام به پاریس نیز از دیگر موضوعاتی است که شهربانی‌های شهرشان هاسمی در ارسال آن نموده‌اند.

در آخرین ماه‌های عمر رژیم سلطنتی نهادهای امنیتی و انتظامی دیگر قادر به کنترل اوضاع نبودند. رئیس شهربانی بر وجهه طمی گزارش می‌نویسد: «آما موپین شدیداً مرموع و قابل کنترل نیستند. صلاح نمی‌دانم به هیچ وجه مسلح شوند».
آخرین گزارش موجود در پیروزی امام در شهربانی به تاریخ ۲۱ تپمن ۱۵۷ است که از اداره اقامت بیگانگان به اداره اطلاعات شهربانی در خصوص فهرست سفارون همراه امام و کنترل گذارنده آنهاست. این مجموعه سفارون مدارک و اسناد گفته و ناخوانده مهمی است که می‌تواند برای پژوهشگران و مورخان حتی جامعه‌شناسان حوزه فرهنگ و سیاست بسیار کارگر افتد. امام در آینه اسناد، سیر مبارزات امام خمینی(ره) به روایت استاد شهربانی (۵ جلد) تدوین، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول ۱۳۸۲.